

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 25—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Bela Krajina vstani!

Jugoslovanska zveza — proti belokranjski železnici! Železnica v nevarnosti!

Alea est iacta — kocka je padla. V nagodbenem odseku sta zastopnika »Jugoslovanske zveze« dr. Matko Laginja in dr. Ploj oficijelno izjavila, da imenovana Zveza glasuje zoper nagodbo. In glasovala sta tudi takoj za predlog češkega rad. Choca, da naj se preko nagodbene predloge preide na dnevni red. Ta predlog je bil sicer odklonjen in Laginja in Ploj sta se nahajala v klavirni manjšini — toda že se napoveduje po hrvaških listih boj »Jugoslovanske zveze« zoper nagodbo v zbornici.

To pa ne pomenja nič manj in nič več, nego boj Jugoslovanske zveze zoper belokranjsko železnico!

Kajti vsakemu otroku je jasno, da če pade nagodba, potem pade tudi belokranjska železnica, kot del železniške zveze Novo mesto-Split. Toda Ploj je imel drzno čelo, izjaviti v nagodbenem odseku, da je večje važnosti podpirati politiko hrvaških resolucionašev v Budimpešti, nego pa osigurati kranjsko-dalmatinsko železnico! Zaradi falitnih resolucionaških politikov — naj torej naša dežela ne dobi toli žaželjene in toli potrebne železnice. Zaradi falitnih hrvaških resolucionašev naj bo za veke udarjena naša Bela Krajina, udarjena naša Dolenjska, udarjeno glavno mesto Ljubljana in okolica, udarjena cela dežela! Namesto železnice naj dobimo prazne fraze o »hrvaško-slovenski vzajemnosti«. Zahvaljujemo se tako vzajemnosti! Prava hrvaško-slovenska vzajemnost mora obstati v resničnem delu za resnični napredek in blagostanje obeh narodov. »Vzajemnost« pa, ki zahteva od nas, da žrtvujemo železnico, ki je neizogiben predpogoj za napredek in blagostanje naše dežele in našega naroda, to ni »vzajemnost«, temveč to je zločin in v najboljšem slučaju je norost. — Ne vemo, kaj bi pri nastopanju dr. Laginje in Ploja bolj občudovali: predzren cinizem, s kojim se igra za najvitalnejšimi interesi naše dežele in našega naroda — ali pa brezmejno neumnost in zabitost, ki tiči v tem, da mislita, da bodo naš narod mirno prenašal tako zlobno in herostratsko početje.

Kajti boj proti nagodbi pomenja boj proti belokranjski železnici. Da je temu tako, je dr. Šusteršič sijajno dokazal na shodu v »Unionu« dne 3. novembra t. l. — Pod vtisom njegovega govora je »Slovenski Narod« dne 7. novembra t. l. doslovno pisal:

»Igranje z ognjem! Še vedno jih je nekaj, ki se na prav lahkomišljen način igrajo z vprašanjem podaljšanja dolenjske železnice! To podaljšanje je v toliko v zvezi z nagodbo, da

je precej zasigurjeno, ako se sprejme nagodba, da paležina tleh, kakor hitro je nagodba padla. Prav navadna simplarija je, če se trdi, da se odpovemo glavnim postulatam svoje narodne politike, ako se v očigled podaljšanju dolenjskih železnic za bodočih deset let zadovoljimo z Beckovo nagodbo. Mor-da se dobe ljudje, ki kak javen slovenski napis štejejo med cekine, omenjeno železniško podaljšanje pa med krajcarje. Slobodno jim! Mi se s politiki takega kalibra nočemo prepirati in naj nas še tolikrat imenujejo vladne mame-luke ali vladne lakaje. Ponos na tem polju je preklicano ceno blago, dasi smo že dosti-krat — posebno na Hrvaškem — doživeli, da so ravno tisti možje, ki so najbolj grmeli proti vladnemu mame-luštvo, pri prvi priliki z izvanredno ponižnostjo hiteli v vladna čreva! Nam je čisto vseeno, kaj misli ministrski pred-sednik o tem ali onem koraku naših državnih poslancev; radi nas ga lahko vsak dan s pali-cami pretepo, če jih k temu žene protivladni ponos; kar pa neprestano trdimo je to, da imajo naši državni poslanci vse opustiti, kar bi vrglo na nje le senco očitanja, da so hote ali nehote otežkočili omenjeno železniško zve-zo. To zahtevamo od poslancev ne radi lepih pogledov ministrskega predsednika, temveč radi velikih koristi dežele, in tudi radi koristi svoje stranke. Drugače zagazi naša stranka pod kolesa železnice, še prej nego bode letá stekla čez Belokrajino! Zatorej se tudi nikdar ne bomo pokorili dogmi, da je najnaravnejše, da prepuščamo svojim poslancem, da na Dunaju lahko storé, kar hočejo. Ta dogma je napačna, bodisi, da bi bila oficijelno razgla-šena! Eksekutivni odbori in tudi volivci niso marionete, ki bi za daljšo dobo prenašali tako verigo. Tudi na tem polju je treba previdnos-ti, in čisto napačno je, siliti na dan z dogma-mi, katerih bi niti Gladstone, ali Palmerston, ali kak drug izvanreden angleški politik ne bil mogel vsiliti niti svoji stranki, niti svojim volivcem!

Pa ne samo to! Ministrski predsednik bar-on Beck je glede na vratolomno in neču-veno ravnanje Jugoslovanske zveze začel resno uvaževati, da opusti železniški projekt!! Razume se, da se »Slovenski klub« po svojih močeh prizadeva odvrniti pretečo nevarnost. A danes še ni prav gotovo, da se to posreči.

Položaj je nad vse opasen. Tempus agen-di! Čas je prišel, za odločen, brezobziren nastop, če se hoče odvrniti pretečo velikansko nevarnost. In tu ima dolžnosti tudi naša libe-ralna stranka. Ali ona ne vé, kakšno vlogo igrajo vsi slovenski liberalci s Hribarjem vred? Ta Hribar — kateremu so prišli Črno-malici nedavno izrekat zaupanje, saj preklicali tega do danes še niso! — ta Hribar je postal najnevarnejši oviralec za belokranjsko želez-nico. »Jugoslovanska zveza« stoji v boju proti železnici — Hribar pa, poslanec ljubljanskega mesta, sedi mirno naprej v tej »Zvezi«. Da, izvedeli smo celo iz zanesljivega vira, da je

Hribar glasoval za boj proti nagodbi! V de-janjih ta mož dela z vsenaj silami zoper želez-nico — doma pa, pod pritiskom javnega mne-nja, kuje hinavske resolucije in prid železnici, kakor v trgovski zbornici in v občinskem sve-tu. Tako hinavske igre še ni doživela naša javnost!

Nam ni v tem velevažnem momentu prav nič za strankarstvo. Če bi se nam za to šlo, potem bi pustili liberalno stranko, naj jo Hri-bar popolnoma uniči. Kajti gotovo je, da pade cela Dolenjska do zadnjega moža od liberalne stranke, če se Hribarjeve nakane proti nagod-bi odnosno železnici uresničijo. Toda nam se gre za stvar. Zato obžalujemo, da oficijelna li-beralna stranka trpi in mirno gleda početje Hribarja in njegovih slovenskih in hrvaških pobratimov.

Zadnjo nedeljo imela je stranka Hribarja v svoji sredi, ko je poročal v »Mestnem Domu« — a izreka mu je še celo »zaupanje«. Posamezen papirnati protest, kakor oni v »Narodu« z dne 7. t. m., ki smo ga zgoraj ponatis-nili, nič ne pomeni.

Mi povemo in kličemo glasno v dežel: **Cela liberalna stranka je sokriva Hribarjevega početja, sokriva trajne, nepopravljive oškodbe naše dežele in našega naroda — ako ne nastopi takoj, z vso energijo, z odločnimi, jasnimi dejanji, zoper nečuvno početje svo-jeje poslanca in načelnika (!) Ivana Hribarja.**

Noben izgovor tu ne velja. Domovina je v največji nevarnosti! — Milijoni dohodka se vzamejo naši deželi! Bela Krajina se žrtvuje smrti. Zabraní se preporod Dolenjske! Ljubljani in okolici se vzame možnost na-prečka! Trajna zveza Slovencev in Hrvatov se prepreči! Prepreči se s tem zdrav narodni razvoj! Vse to nam preti v tej nad vse usodni uri. Tu ne velja nobena beseda več, nobena papirnata resolucija, nobeno hinavsko zavija-nje — tu velja le dejanje, odločno dejanje, in dejanja pričakujemo!

Varstvo izseljencev.

Ljubljana, 11. nov. 1907.

Naša javnost obrača že precej časa sem svojo pozornost na izseljenko vprašanje. Pi-salo in govorilo pa tožilo se je o izseljevanju že dovolj. Tudi praktično se že dela nekaj let sem. Naša ljudska organizacija je vzela v roke varstvo izseljencev. Naš list je tudi stalno posvečeval vso pozornost vprašanju o iz-seljevanju. Veseli nas, ko vidimo danes, da se uresničuje, kar smo vedno zahtevali, na-glašali praktično varstvo izseljencev. Ude-ležba na shodu je bila povoljna. Zastopana je bila tudi Primorska, Polg inteligenta, poleg svecenika vidimo zbrano veliko priprostih mož iz raznih delov kranjske dežele, ki so prihiteli, da se udeleže ustanovnega shoda slovenske podružnice »Avstrijske družbe sv. Rafaela« v varstvo katoliških izseljencev za

Kranjsko, Koroško in Primorsko. Deželni od-bor kranjski zastopa deželni odbornik kom-erčni svetnik g. Povše, kranjsko deželno vlado g. policijski nadsvetnik Vračko, na-vzoča sta deželni in državni poslanec dr. Krek, državni poslanec Gostinčar, deželni po-slanec dr. Schweitzer, ljubljanski občinski svetnik g. Prosenec.

Otvoritev shoda. — Govora zastopnikov kranjskega deželnega odbora in kranjske de-zelne vlade.

Predsednik pripravljane odbora gosp. profesor bogoslovja dr. Janežič otvori shod. Pozdravi zastopnika deželnega odbora in de-zelne vlade. Izvoli se sledeče predsedstvo zboru: Predsednik deželni in državni posla-nec g. komerčni svetnik Povše, podpredsed-nik g. župan Stanovnik, zapisnikar Moškerc.

V imenu deželnega odbora pozdravi zbro-rovalec gospod deželni odbornik Povše: Iz-rekam v imenu kranjskega deželnega odbora pozdrav udeležencem. Deželni odbor je uva-ževal vaše plemenite namene, ki so, da se odpravijo pri izseljevanju nastale hibe. Naj bi se ublažile razmere in naj bi se zopet povr-nili možje, ki so zapustili domačo grudo, na-zaj v domovino. Deželni odbor bo zasledoval in podpiral vaše stremljenje.

Zastopnik deželne vlade gospod policijski nadsvetnik Vračko pozdravi zbor v imenu kranjske deželne vlade.

Dosedanje delovanje »Rafaelove družbe«. (Poroča prof. dr. Janežič.)

Preseljevanje se je vedno vršilo, kakor nam pripoveduje zgodovina, vendar tako sil-no in stanovitno in v tolikih množinah malo-kdaj, kakor ravno v našem času.

Kam? na razne kraje gredo, vendar naj-več se jih obrne v Ameriko, Zedinjene države, Kanado, Mehiko, Argentino, Brazilijo. Slo-venci gredo tudi v Egipt, in sicer v Afriko, mnogo jih je v nemški Westfalski, nekaj v Rumuniji ali sicer kje v orientu.

Številke so velike, da strašne. Iz Avstro-Ogrske se je 1. 1902/03 izselilo samo v Se-verno Ameriko okrog 240.000; 1. 1903/4 okrog 200.000; 1. 1904/5 pa okrog 280.000; 1. 1905/6 okrog 270.000 duš. Ako prištejemo zraven še izseljence v južno Ameriko in druge kraje, dobimo za zadnja leta povprek 300.000 iz-seljencev.

Koliko je med njimi naših ljudi? Prav na-tančnih številk nimamo, ker v Ameriki Slo-venec in Hrvat vedno skupaj vzamejo, to-rej jih je skupno nekako 10% vseh avstro-ogrskih izseljencev, ako torej skupno število znaša 300.000, bi bilo Slovencev in Hrvatov okrog 30.000 izseljencev na leto.

Izmed teh so bili spočetka Slovenci v ve-čini, zdaj pa so Hrvatje močnejši. Nekako 2/3 izseljencev imajo.

Potem ostane za Slovence okroglo-10.000 izseljencev na leto zadnja 3 leta.

Vsako dolgo potovanje je težavno in združeno z raznimi nevarnostmi. Pri navad-

LISTER.

Pismo z dežele.

Gospod urednik!

Ali se Vam zde moja pisma preradikalno pisana? Mogoče! Kadar beseda nanese, po-tem sem navajen iti kar naravnost. Ampak stvar, o kateri Vam danes pišem, je na las podobna slučaju, ki sem Vam ga zadnjič opi-sal, četudi je zadeva bolj mirna in — proza-ična recimo.

To-le se je zgodilo:

Kmet Miha je kupil od svojega soseda Janeza vulgo Tonejčka kos vrta za par sto kron, da nekoliko arondira svoje malo po-sestvece. To je nekaj vsakdanjega in zelo pri-prostega. Mislili bode, gospod urednik, kaj pa je to tako važnega, da bi ne moglo zani-mati mene in ves slovenski svet, če je to celo dejanje?

Pa ni tako priprosto in kmet Miha bo to potrdil.

Pride neko popoldne v vas iz bližnjega mesteca cesarski inženir — geometer mu pravi-jo — in reče:

»Ta-le konec vrta si kupil, Miha?«
Potrjeno. Inženir je nekaj meril in se je potem molče izgubil.

Čez mesec dni dobila Miha in Janez po-vabilo k sodniji. Zakaj? Eh, nič hudega in ža-

lega ni bilo. Sodnik je povedal, da je kupil Miha od Janeza konec vrta in da je prišel čas, da se na ta košček vrta prepíše pravi last-nik, Miha, kmet v Dolenjivasi. Če tega ne stori tekom meseca, plača globo. To je po-stava.

Janez vulgo Tonejčka pa je pameten mož. Doma sta zapisala s Mihom skupno pismo. Pokažeta sodišču svoj zapisek.

»Dobro!« pravi sodnik. »Ampak ti Janez imaš nekaj dolga na svojem gruntu. Kako bomo pa sedaj odpisali?«
»Odpíše naj se in stvar je v redu!« je bilo Janezovo mnenje.

Sodnik gleda in gleda ter se obrne proti Mihi:

»Dobro, bomo pa odpisali; ampak ti Miha boš dobil za ta kos vrta, ki si ga kupil od Tonejčka, tudi vse njegove intabulirane dol-gove. Drugače ne gre, čeprav sta to skupno pismo čisto pravilno in po postavah za-pisala.«

»Tisto pa že ne!« se je uprl Miha. »Ni-sem kupil dolgov, ker jih imam sam preveč. Vrt sem kupil, ne dolgove.«

Sodnik je odprl zemljiško knjigo in bral: »Ti Janez imaš na svojem posetsvu in-tabuliranega očeta za vžitek?«

»Res je!« je potrdil Tonejčka.

»Na tvojem gruntu je intabulirana sestra Marijana za tisoč kron?«

»Potrjeno!«

»Tvoj brat je intabuliran za kot, ker je step?«

Zopet je potrdil Tonejčka.

»In končno je intabulirana posojilnica za 400 kron?«

Tudi to je bilo prav in po pravici za-pisano.

Sedaj je dejal sodnik:

»Vsi ti morajo dati dovoljenje, da sme Miha svoj kos vrta odpisati od tvojeja zem-ljišča brez dolga.«

»Saj dovolijo!« je zatrdil Tonejčka.

»Če je tako, pa pojdi ta notarju, da bo naredil zapiske, kakor je po postavi predpi-sano. Zakaj sodišče ne sme delati listin!«

Ko sta odhajala, je še zaklinal sodnik za nima:

»Pa do konca meseca, sicer bo plačal Miha deset kron kazni!«

Notar je dobrodušen mož. Med kmeti je sicer razširjeno, da mož nima vere, toda nje-gova pisarna je vseeno natlačena ljudi. Mož se redi, zidal si je lepo hišo, sicer pa ni škodljiv.

Prijazno je poslušal Miho in Janeza in jima obljubil, da bode on stvar uredil. Samo kupno pismo mora biti novo, ker je tisto, kar je Janez zapisal kot tako, baje brez veljave.

Naslednji mesec dobi Miha od sodišča po-velje, da plača kazen 10 kron, ker še ni uredil zemljiške knjige. Na privitem papirju pa je bilo zapisano, da bo plačal 20 kron, če tekom štirinajstih dni ne izpolni ukaza sodišča.

Mislil si je Miha, kaj se bom brigal za to, saj bo notar vse preskrbel; njega naj pri-mejo. In ni plačal desetih kron.

Štirinajst dni je kmalu minilo. Prišel je v hišo rubežnik in je zarubil Mihi prešiča in mu dal novo povečje za 20 kron. V osmih dneh naj izpolni ukaz sodišča, če ne plača 40 kron.

Razjarien se je vsedel Miha in pisal no-tarju hudo pismo. Naj kmalu vse uredi, kakor je obljubil.

Pa že čez nekaj dni se je znova oglašil pri njem rubežnik in mu je zarubil še drugega prešiča — ker ni plačal 20 kron.

Napotil se je na pot k sodišču. Pri so-dišču so ga nagnali k notarju. In notar? Po-tolažil ga je; ker še ni dobil vseh potrebnih spisov, ni bilo mogoče vsega izgotoviti. Go-tovo pa bo zadeva v najkrajšem času urejena.

Potolažen se je vrnil Miha domov. Na obeh straneh ceste je bilo prazno in pusto. Zima je prihajala v deželo. Premišljeval je, kaj naj začne koristnega na zimo. Nekaj ma-lega bi lahko plačal, če bi šel v svet, v kako šumo.

Doma je bil sklep gotov. Enega prešiča je zaklal za rodbino in drugega je prodal. Po novem letu pa bo šel z doma.

Ko pa se je v nedeljo vračal od maše, je rubežnik nekaj klical. Stopil je bližje. In je slišal, da bode prihodnji četrtek prodali dva njegova prešiča, ki jih nima več. Malce je počakal in stopil potem k rubežniku. Povedal mu je, da prešičev nima več, ker je enega zaklal, drugega pa prodal. Povedal mu je ru-bežnik tako: Če nima več prešičev, naj gleda, da plača, sicer bo še zaprt in sitnosti in potov

nih izseljencih se pridružijo še mnoge druge neprilike, kakor neznanje jezikov in postav, izročeni so na milost drugih ljudi, ki delajo z njimi kakor hočejo. Potrebni so varstva in pomoči. V ta namen so ustanovili »Rafaelovo družbo v varstvo izseljencev«: najprej na Nemškem l. (1867) oziroma 1871., potem v Ameriki l. 1878 in potem po raznih krajih. Ko se je začelo izseljevanje množiti pri nas v Avstriji, so vpeljali tudi pri nas to družbo; l. 1889. so ustanovili avstrijsko družbo sv. Rafaela v varstvo katoliških izseljencev s sedežem na Dunaju. Imela je ta družba svoje škofijske odbore po kronovinah in svoje zaupnike po raznih krajih.

Namen »Rafaelove družbe« nikakor ni: da pospešuje izseljevanje, kakor se sliši včasih; nasprotno ima vsak zaupnik »Rafaelove družbe« dolžnost opominjati izseljevanja željne na mnoge težave in nevarnosti, ki so s tem združene, na majhno upanje si kmalu pomagati itd. Ako pa je kdo že se odločil iti na vsak način, potem mu šele ponudi »Rafaelova družba« svojo pomoč, da ga varuje nesreče na dolgem potovanju. Uspehi »Rafaelove družbe« so lepi tam, kjer je dobro organizovana in imajo vodstvo v rokah spretni možje.

Ker se je izseljevanje tudi pri nas na Kranjskem čimdalje bolj množilo, je bilo treba tudi pri nas kaj storiti za izseljence. Prvi korak so napravili l. 1902 v delavskih krogih, o priliki, ko je bival č. g. župnik Rant iz Amerike doma na Kranjskem, ki je nasvetoval zvezo s »Kranjsko slov. katoliško jednoto« v Ameriki za varstvo izseljencev. S. K. S. Z. se je oprijela te misli in začela delati v ta namen. Postavili so poseben odsek, ki naj se peča z varstvom izseljencev. Ta odsek je poizkušal napraviti si statistični pregled izseljevanja na Kranjskem. Razposlal je vprašalne pole do mnogih zaupnikov po deželi z vprašanji: koliko ljudi prebiva zunaj domovine, kaj so vzroki izseljevanja, kake nasledke kaže izseljevanje in še nekaj podobnih. Vrnilo se je nekako polovico teh razposlanih pol; na podlagi odgovorov smo sestavili številke in pokazalo se je, da biva tisti čas l. 1903. okrog 35.000 Kranjcev zunaj Avstrije. Velika večina njih se je obrnila čez morje v Ameriko. Ti so bili najbolj potrebni varstva na potu. Drži pa več cest v Ameriko, zato je bilo treba te vse pregledati. Ta odsek kršč. socialne zveze je toraj poslal svojega tajnika Moškercer ven, z naročilom, naj gre in pregleda proge in pristanišča po Nemškem in drugod, naj opozori na vse, kar bi bilo koristno našim izseljencem vedeti. To potovanje je izvršilo. Sad tega pregledovanja je »Kažipot« za izseljence. Ta »Kažipot« smo razposlali na vse župne urade po deželi in na zaupnike »Rafaelove družbe«, poleg tega se dobiva na prodaj v knjigarnah po 20 h. Izdal je ta odbor tudi priporočilne listke za izseljence; vsakdo dobi tak listek in informacije na pot brezplačno. Na teh »listkih« so zapisani zaupniki »Rafaelove družbe« po raznih tujih mestih na progah, po katerih se navadno vozijo izseljenci, in še druge opombe, ki utegnejo koristiti potnikom.

Na ta način je ta škofijski odbor raztegnil svoje pomožno delo po Kranjskem in kolikor toliko pripomogel, da so dobivali izseljenci potrebnih poukov in navodil za pot.

Koliko so rabili izseljenci »Rafaelovo družbo«? Tega ne morem povedati na drobn, ker nismo vodili statističnih zapisnikov. Količno so mogli gospodje zaupniki po deželi storiti, mi ni znano, ker do danes še nismo imeli sestanka v tej zadevi.

Do tukaj smo prišli dosihmal, zanaprej pa naj se ustanovi podružnica avstrijske družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev in naj krepko izpelje to potrebno organizacijo.

Stik Rafaelove družbe (na Kranjskem) z zvezo ameriških duhovnikov.

Poroča dr. J. Janežič.

1. Odborniki in zaupniki Rafaelove družbe so porabili vsako ugodno priložnost z raznimi gospodi, ki so prišli na obisk svojih domačih nazaj na Slovensko, razgovarjati se o

položaju naših izseljencev v Ameriki, o raznih sredstvih in napravah za izboljšanje njih večkrat težavnega stališča.

Marsikaj dejansko koristnega so ti razgovori provzročili.

2. Občevanje po pismih med družbo in posameznimi duhovniki v Ameriki se je vršilo vstrajno. Posredovali smo za posamezne osebe ali cele družine v raznih zadevah. Večkrat je imelo tako posredovanje dober uspeh. Včasih se ni doseglo kaj znatnega.

3. Zveza ameriških duhovnikov je izdala jako porabno navodilo za izseljence; to knjižico je Rafaelova družba pridno rabila in je v svojem »kažipotu« najpotrebnejše reči ponatisnila, tako, da je vsakemu mogoče razvideti iz teh podatkov, kam se mu je obrniti, da dobi rojakov in domačega duhovnika.

4. Časopisi v Ameriki prinašajo redno razne zanimive izpremembe v organizaciji družtev, župnij, razne pogoje delu in zaslužku, tudi to je naša družba vestno sporočala v korist izseljencem.

5. Zadnje leto se je obrnila Rafaelova družba do nekaterih ameriških duhovnikov s prošnjo, naj se tudi v Ameriki ustanovi Rafaelova družba, ki bi bila v zvezi z našo avstrijsko. Upanje imamo, da se doseže tudi ta naprava. (Poleg tega čaka novi odbor še več drugih potrebnih osnutkov, da bi bilo varstvo izseljencev precej zadostno osigurano.)

Postavodaja o izseljencih.

(Poroča dr. Janez Ev. Krek.)

V petek sem se razgovarjal nad eno uro v notr. ministrstvu z dvornim svetnikom Kaltenbrunom, ki ima izselniške stvari čez. Obljubil je, da bo pošiljal S. R. obvestila glede na izseljevanje. Pred vsem moram povedati, da je vlada že enkrat predložila načrt o izseljevalni postavi. Sklicala je tudi anketo z ozirom na svojo predlogo in vse, kar se je pri tej anketi govorilo, se čita v enih bukvičah, ki so jih takrat izdali. Da pa znamo prav presolati vprašanje o postavodaji za izseljence, moramo vedeti, kakšne postave imajo drugod. Poročevalec navaja dvoje angleških del, na katera se ozira pri svojem poročilu in osobito toplo priporoča delo: »Die Einwanderung in die vereinigten Staaten von Amerika«, delo, ki ga je spisal naš rojak dr. H. Schwegel, bivši podkonzul v Chicagu. Dr. Schwegel je naš rojak in vnet Slovenec, ki je našim rojakom v najboljšem spominu.

Naša država ne vodi nobene statistike o izseljencih. Natančno statistiko so pa vodili v vseh pristaniščih Američani. Steli so pa Avstrije in Ogrske skupaj. Izseljevanje gre naprej. Le oglejmo si Belo Krajino. Vidimo, da ni vasi, ki bi ne imela izseljencev.

Proti izseljevanju bi na noben način ne pomagalo nobeno nasilno sredstvo. Veliko ljudi gre brez posa v Ameriko. Saj lahko pride brez njega čez mejo. Kdo ga pa vpraša v Ameriki za pos. Ob velikem štrajku l. 1902. je rekel John Mitchel, predsednik United Mine Workes of America antracitni štrajkarski komisiji »da 600 dolarjev na leto je premalo dovolj za ameriškega delavca«; t. j. po našem 3000 kron. Toliko časa ne bomo zaprli meje, dokler se bo reklo v Ameriki, da 600 dolarjev na leto je premalo dovolj. V omejevanju izseljevanja, kar morejo, store v Zedinjenih državah, ker pritiskajo na omejevanje delavske zveze »Unijev«.

Američani dobro skrbje za izseljence v New Yorku. Ni pa povsod tako, kjer nimajo za izseljence prostorov. Po mnogih krajih jih zapirajo celo v ječe, dokler se ne izvede, kar predpisujejo postave.

Uredili so Američani: 1. strogo statistiko in 2. strogo izpopolnili izseljevalni urad. Urad lahko posluje, ker mu ne manjka denarja. Osnovali so tudi emigracijsko komisijo 9 članov. Lahko delajo, saj mora plačati vsak izseljenec 2 dolarja v »Immigrant Fund«, emigracijski zaklad. Porabijo zato tudi denarja, kolikor hočejo. Pri nas pa še statistike nimamo.

Pri nas so nasprotovali varstvu izseljencev. Država je rekla, češ ljudstvo je na

sprotno izseljevanju. Poljski plemiči in pa na Češkem so izkoriščali ljudi, zato so pa rekli: Ne moremo dati izseljencem varstva. Na drugi strani je pa imela država premalo samostojnosti, da bi bila pridržala laho ljudi.

Laška vlada je pa rekla: Mi potrebujemo tuje in zato morajo naši ljudje v tujino. In napravili so postavo, da varujejo svoje ljudi. In laška vlada spremlja svoje ljudi in jih varuje v tujini.

Pri nas smo pa navajeni, da cincamo in da se nobenemu, pa le nobenemu ne zamerimo. Naša nameravana postava pozna pa le policijsko varstvo in nekaj milih določil proti tistim lumpom, ki kupčujejo z dekleti. Da pa varujemo izseljence, ni druge zveze, kakor da stopimo s farami v dotiko. Na Laškem imajo po celi državi po postavi uvedene krajevne odbore, ki imajo dolžnost, da dajo pojasnila o potu in o kraju, kamor so namenjeni izseljenci, da pomorejo pri iskanju popirjev in da posebno skrbje za rodbine, ki potujejo za očetom. V teh krajevnih odborih na Laškem je kurat zraven. Na Laškem, prosim, kjer je ločena cerkev od države. Naša nameravana postava pa ne pozna v varstvo izseljencev sodelovanja cerkve.

V meni je zelo živa misel, zato da se uvede prislino gospodarstvo na kmetijah, ki jih zapuste očetje. Vemo, da trpe cele občine, trpi skupnost, ko gospodari zapuščena žena na kmetiji. O tej stvari je treba premišljati! Skrb ta mora pa biti zvezana s skrbjo za izseljence.

Državni zbor bi moral imeti izseljevalno komisijo. Volila naj bi člane poslaniška in gosposka zbornica, pa notranje ministrstvo. Imeti bi pa morala komisija pravico, da imej zastopnike v kraju samem, kjer je potrebno. Pri nas je to gotovo potrebno.

Postavo dobimo kmalu v roke. Samo bojim se, da se bo v postavi kazalo tisto cincanje, ki je navadno v naši državi. Danes se hodi krepko, odločno, kdor hoče kaj doseči. Hoditi se mora energično in tako, kakor hodi Viljem, ki izpelje vsako stvar, za katero se zavzame.

Vse zastoj je pa, ako ne damo našim ljudem dela doma. Mitchel je rekel: 3000 K premalo dovolj za ameriškega delavca. Kaj bi pa rekel ameriški farmer, kmet. Ta te vrže vun, če mu rečeš, da naj izhaja na leto s 3000 kronami. Če je bilo tam mogoče, da je vse tako napredovalo, da je za delavca na leto 3000 kron premalo dovolj, zakaj bi pa to ne bilo mogoče pri nas. Delati moramo, da gospodarsko napredujemo.

Rečem pa, kdor gre v Ameriko, naj bo pripravljen. Naši ljudje, ki ostanejo v Ameriki, ostanejo to tam, kar so bili doma. Nauči se angleščine, če greš v Ameriko, da prideš naprej.

Velikokrat se bere, da goni naše ljudi lakota v Ameriko. No, pa če si jih ogledujemo, vidimo krepke postave ženske in moške, ki se jim ne bere lakota na obrazu. Večja izobrazba, razširjeno duševno obzorje, želja po večjem zaslužku in pa tudi po večji svobodi žene ljudi v Ameriko in sicer v našo škodo.

Ko pridé postava o izseljevanju pred državni zbor, takrat naj govori o njej ljudstvo po svojih organizacijah. Poslanci bomo pa delali na to, da se vpošteva pri sklepanju postave zahteve ljudstva.

Rafaelova družba, opis pota in proge.

(Poroča M. Moškerc.)

Namen Rafaelovi družbi je, da varuje koristi katoliških izseljencev. Skrb naj »Slovenski Rafael«, da dela na odpravo onih razmer, ki silijo naše ljudstvo, da zapuščajo domovino in išče sreče v tujini. Slabe gospodarske razmere silijo naše ljudi v tujino. Pospešujejo pa izseljevanje tudi družbe, ki prevažajo izseljence. Izseljenška kupčija najboljša kupčija, ti trde poznavalci, vkrca in izkrca se to blago samo. Razprežene imajo svoje mreže družbe v najoddaljenjših krajih naše domovine. Ne smemo dvomiti, mnogo se jih vsede na lepe besede agentov in se ti zato izselijo. Izseljevanje bo še naraščalo. Na delu so

zdaj agenti, da vabijo naše ljudi v Louisiana Redne parobrodne zveze imamo v Trstu v Brazilijo. Le še malo časa, in agenti prično bobnati tudi za izseljevanje v Avstralijo.

Vidimo nevarnost. Ustaviti jo sami ne moremo. Preslabi smo. Priskočiti mora postavodaja na pomoč.

Kar moremo storiti, lahko storimo le po »Rafaelu«. Gre se za to, da izvedemo praktično varstvo za naše ljudi, ki se selijo čez Hamburg in Trst predvsem v severno ameriške Zedinjene države. A ne le zgolj za te. Po Rafaelu skrbimo lahko tudi za naše izseljence po drugih krajih. Po celem svetu je razpreženo omrežje Rafaelovih zaupnikov.

Ni pa dovolj, da izvolimo danes le odbor. Izseljevanje se pojavlja danes že povsod. Potrebno je zato, da imamo prav v vsaki duhovniji Rafaelovega zaupnika. Kdo li naj bi bili Rafaelovi zaupniki, če ne gospodje duhovniki.

Novo breme za že itak po delu za ljudstvo preobloženo duhovščino. A ni druge od pomoči. Izredni naši časi zahtevajo tudi izredno požrtvovalnost.

To duhovsko Rafaelovo zaupništvo ni posebno težavno. Pripravljene imej zaupnik vedno priporočilne listke Rafaelove družbe, ki naj jih odda izseljencu. V ostalem naj se ravna po doposlanih mu navodilih in pa po »Kažipotu«. Skrbi naj, da brez »Kažipota« ne potuje noben izseljenec.

Kako da se potuje in na kaj naj izseljenec pazi med potjo, navaja »Kažipot«, zato bi pomenjalo tritati čas s ponavljanjem v »Kažipotu« navdzenih navodil.

Pokazala je dosedanja izkušnja, da ta aparat ne funkcionira. A za zdaj si še ne moremo pomoči. Dokler ni sredstev, ne moremo vrediti doma varstva izseljencev tako, kakor to zahteva moderno varstvo o izseljencih.

Ljubljana je postala zadnja leta sem nekako zbirališče izseljencev. Nastale so pa tudi razne napake, ker poklicani ne vejo, kako da se mora izvrševati praktično varstvo izseljencev. Dolžnost S. R. bo, da dela na odpravo napak, ki se pojavljajo glede na izseljence.

Ker je postala Ljubljana zbirališče izseljencev, je že zdaj pereče vprašanje o stalni Rafaelovi pisarni v Ljubljani. Dokler ne bo te, bo vse delo v obrambo izseljencev polovično, površno.

Casopisje prinaša rado obvestila Rafaelove družbe. Hvaležno to priznavamo. Niso nam odrekli prostora naši listi in tudi ne uradna »Ljubljanka«, kadar smo poslali vanje naša obvestila.

A kljub temu potrebujemo slovensko glasilo, ki naj bi bilo urejvano tako, da bi informirali zaupnike pa tudi izseljence o vsem, kar je potrebno, da vejo, če se izselijo, da jih nihče ne ogoljufa.

Mogoče bi bilo tako glasilo, če naraste število članov S. R. na tisoč. Dobivali bi člani list brezplačno. Zadostovalo bi, ako bi izhajalo naše glasilo četrletno.

Nikakor se pa ne sme tudi prezreti, da moramo podpirati tržaško zelo pridno in uspešno delujočo pisarno z denarnimi podporami. Dolžni smo svoji časti, da to storimo in da omogočimo marljivemu uradniku Rafaelovemu v Trstu brezskrbno existenco.

Če izvede S. R. navedene stvari, dovršili smo malone vse. Seveda dela v varstvo naših ljudi v tujini bo vedno dovolj.

Prd vsem pa: Brez Rafaelove pisarne v Ljubljani praktično varstvo naših izseljencev polovičarsko, za nič. Brez sodelovanja duhovnikov Rafaelovih zaupnikov po vseh naših duhovnijah praktično varstvo izseljencev nemogoče. Dvojno organizacijo kronaj vez med odborom in zaupniki: glasilo »Slovenskega Rafaela«.

Rafaelova družba in Trst!

(Poroča Ivan Tul, zaupnik družbe v Trstu.)

Na tretjem katoliškem shodu sem v svojem poročilu o varstvu izseljencev naglašal posebno dvoje:

bo imel več, kot je vse skupaj vredno: preišči in od Janeza Tonejčka kupljeni svet.

Sedaj je bil Miha v hudi stiski. Pošteno se je kesal, da se je izpustil v tisto kupčijo. Kakšne sitnosti in stroške ima sedaj? Če je doslej izhajal brez tistega kosca sveta, bi še poslej lahko.

Drugi dan se je zopet napotil k notarju. Tam je zvedel, da je sedaj stvar urejena. Zato je plačal notarija.

Potem je stopil še k sodišču. Tam so mu vse kazni odpustili, samo za rubežnika je nekaj plačal.

Vse to ga je veljalo v gotovini 68 gold. 94 kr.

Zadnjič sem Vam pisal, gospod urednik, da je naša birokracija draga in slaba. Dokazal sem Vam to danes. Kmet Miha je čisto nedolžen človek, pa so ga tako obrnali! Ne mislite, gospod urednik, da je to slučaj. Pojdite po naših vaseh — smer si izvolite sami — in pripovedujte ta slučaj. Vsak tretji kmet bo vzdignil roko in Vam povedal svojo povest.

Kaj sledi iz tega? Da je reforma nujna ne je pri naši politiški administraciji, temveč tudi marsikje drugod. Zato je zahteva po podržavljenju notariata polno upravičena želja slovenskih kmetov.

To sem hotel dokazati.

Agresist.

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

„Pa sma spet iz dohtar Šuštaršičam kvit za en cajt.“ je reku pu nedelsk kumedi u Me-stnem dome gespud dr-žavu in de-želnpuslanc in žepan de-želnga stol. mesta sojm kolegat Bolčum Pepete, k sta šla skp pu štangah dol.

»A nism fajn pupeglu dohtar Šuštaršiča in negava banda?«

»Fajn s im puvedu, prjatu; ampak če b biu jest u toj koč, b im še drgač pusvetu! A s slišu, kuku sm tistga pubita, ke se piše Rozmana, zdelu? Šuft sm mu reku tam na tistmu zborvajin pr »Iliri«. Šuft in še use sorte druge imena sm mu dau; tku, de je biu kar pa ta publi.«

»Tu je prou lepu ud tebe, kulega, de

s mu dau tku šorf pud nus. Ampak kokr sm slišu, s mogu zavle tisteh častitlevh imen, ke s jih zabrusu Rozmane u brk, tudi udrint pedeset kronc. Tu pa ni špas, če jh more člouk tkula na kumanda udrint, ket s jh mogu ti. Jest sm tud zadn cajt ene lepe krajerčrke udrinu za dobre namene, ampak jest sm jh udrinu iz frej vole. Jest sm mou iz tem dobr namen in kedr jest kašn krajer udrinem, useli vem, de je tu dobr namen in de se m bo tu tauženkrat puvernil. Sam enkat sm se usedu iz sojm dobrem namenam in tu je blu tekat, ke sm učitelk zvez udrinu par stu kronc. Tekat sm rajtu, de um kar cela zveza za žeulejne zavarvu in tku učitelstvu na dve plati nucu, seb pa na ena in glih ta plat b bla ta nar bl žmahnta. Učiteli pa tekat nisa mojša namena prou gor uzal, ampak sam moje kronce, zavarval sa se pa drge. In tku sm jest ubsedou. Ud tistga cajta pa na grem več na lim. Brez dobrga namena na dubi ud mene nubedn vač enga fičuka, pa če me pride iz krvava glava zajn prost. Viš, kulega; pu men se morš rihtat, pa na uš nekol nubenga krajarja pu neputrebem vn vrgu.«

»Oho, sej tud jest nism tisteh pedeset kronc kar tku vn vrgu! A misleš, de sm matst? Jest sm jh dau tud u dobr namen za »Glasbena Matica« in zame ket muzikderehtarja se vnder tu šika! Kedr ute pa tud mene spravl u državz zbor, kokr ste m ublebil, če um iz sojmo kulšnam zadost vulivcu skp zvozu, um pa tud jest drgač soj gnar ubrnu in murde še bl pametn, kokr ga ti, kulega, ubračaš.«

»Kulega, nč me nekar na štenki. Jest že

vem kua delam in nism doužn za tu nobenno udgovora al pa rajtenge dajat!«

»No, no, le nekar preveč pukonc sojga nusa na vihi! Za kua spa pustu za dons ta kumedia skp sklicat, de s nas farbu, de sma kar usi plau, če misleš, de t ni treba nam vuliucem rajtenga dajat?«

»Tu sm pa za tu sturu, de mate tud leberalci kašn špas in pa, de sva iz dohtar Šuštaršičam kvit. Če b dohtar Šuštaršič de-set let nubene štime ud sebe na dau, pa b dau tud jest ldem gmah in b vam nekol frušt-ka na frderbvou. Zdravo!«

»Oho, kulega, sej še nisma fertik! Zdejla, ke sva se že tku lepu trofila, b blu dobr, de b se še mal pumenila.«

»Na utegnem, kulega; in pa iz soja večna vožna sm pa ke, sm se tku prehladu, de kumi guvarim.«

»No, pa dobr. T boma pa mi en abjište skuhal, de s uš jezek iz nim usmodu in nas na uš mogu nekol več tku ulečt, kokr s nas du zdej. Čirklopohar ima tud še iz taba ena be-seda za guvort in te prašat, kdaj ga uš za stotpuhpintarja naredu, kokr s mu ubulubu tekat, ke s negava štima in negave agitacije nucu. Le putrp, uma že še pu čas use lepu ubrajtal!«

Tku se je jejnu ves špetakel v »Mestnmu dume«. In ke sma se tku nasmejaj in želo-dec prerahlal, sma mel tak apetit, de sma usak pu dva perciona snedel. Bolču Pepe se je pa raj na pijača vrgu, ke je blu jezen.

Leberalne cajtnge ud tega špektaklna se-vede use drgač pišeja. »Sluvenja« prau, de je bla ugrojna večina purgarju na tem špe-

1. Ostani doma! in 2. Če že moraš v Ameriko, potuj čez Trst na ladiah družbe »Avstro-Amerikana« (Kozulic in dr.).

Na tem stališču stojim v glavnem še danes, pravim v glavnem, ker oboje moram podrobneje pojasniti. Za mnogo ljudi je bolje, da ostanejo doma, in če že gre do dela, je svetovati, da se od doma preveč ne oddaljijo. Za druge pa pomenja, če se jih sili, naj doma ostanejo, obsoditi jih na brezupno trpljenje.

»Avstro-Amerikano« plovno družbo smo vedno priporočali in jo še, ker ima v resnici več prednosti, kakor jih imajo druge parniške družbe, vendar naj nihče ne misli, da je tu že vse v popolnem redu. Ni. Predolgo že čakamo na obljubljeni in zagotovljeni nam katoliško kapelo v izseljeniškem »domu«, na modernejše uredenje tega doma, na vestnejše nadzorovanje izseljencev (predno odpljuje parnik) v domu, izven doma in potem na potovanje.

Tržaška Rafaelova družba deluje prav uspešno in je storila za izseljence že mnogo. Toda škoda je le ta, da marsikdo išče pri družbi pomoči in sveta šele tedaj, ko je že navadno prepozno.

Prepozno (vsaj za nekatere stvari) se obrača na družbo oni izseljenec, ki je bil že v rokah kakega agenta in mu je morebiti že kaj plačal (kaparo). Vsakdo mora pač vedeti, da Rafaelova družba vsaj toliko zna pomagati, kolikor agentje.

Razlika je le v tem, da družba deluje vestno in brezplačno, med tem, ko marsikak agent ne dela le za vsakdanji kruh, temveč tudi za namenom, da kaj kmalu obogati, če tudi pri tem svojega sobrata odere.

Vsak, kdor se je resno odločil, da odpotuje v Ameriko, naj pošlje na tržaško Rafaelovo družbo 20 K, s katerimi uradnik zagotovi na parniku prostor za enega odraslega potnika (za otroke je manj ali pa nič). Ta vsota se potem od potnine odšteje. »Avstro-Amerikana« daje vsem izseljencem, ki prihajajo k nji po Rafaelovi družbi cenejšo vožnjo. To je povsem pravično. Kar bi imeli dobiti agentje, zasluži Rafaelova družba, ki pa prepušča to izseljencem. V Trst zadostuje priti dva dni predno parnik odpluje v Ameriko.

Želeti je, da vzamejo županstva in glavarstva obstoj Rafaelove družbe na znanje in da opozore ljudi nanjo. Te oblasti prihajajo v dotiko z vsakim izseljencem, ker mu morajo dati potrebne listine, medtem, ko se marsikak človek napoti v Ameriko, ne da bi potreboval župnikovih nasvetov! Rafaelova družba bi po mojem mnenju imela trojen ločen namen in poseben delokrog z ozirom na to, kje se ta družba nahaja.

1. Rafaelova družba na deželi. Vsak duhovnik bodi zaupnik družbe. Povsod naj bodo podružnice in vsaka imej priporočilne listke! Ta krajevna družba lažje svetuje posameznikom, ker pozna njih razmere, ali naj kdo doma ostane ali pa se izseli.

Na to družbo naj izseljenci poročajo, kako se jim godi v tujini. Ta poročila naj se uporabijo v listih. Razume se, da mora biti posebno krajevna podružnica dobro obveščena o razmerah v Ameriki, da more prave nasvete dajati.

2. Rafaelova družba v Trstu ima za bližnje isti delokrog kakor prva, za vse druge izseljence pa še to nalogo, da jim a) zagotovi prostor na ladji, b) da jim poskrbi listek (ceneje), c) da jih sprejme na kolodvoru, d) da jih spremi v izselniški dom, 2) da jim (eventuelno) menja denar, f) da jih v »domu«, izven »doma«, pri vkrcanju nadzira, g) da prisostvuje raznim vizitam in tako nadzira tudi

takne, ke sm pa jest teh purgarju našteu bliz tri stu, se m pa use glih mal čudn zdi, de b u Iblan na blu več ldi, kokr sam ene šter stu, du šter stupedeset. Žalastn b blu za Iblana, če b mela tku mal purgarju in če ma »Sluvenja« prou, b na blu treba žepnedeželng stolnga mesta iz šter stu purgarjem tku nusa vihat, kokr ga viha. Ta rajtenga pa men na gre skp in jest mislem, de se »Sluvenja« glih tku rada pukadi, kokr nen ata Ivan Hribar. U Iblan je že tku zadost use meglen in če u zdej še »Sluvenja« taka megla delala, kua pa Kunchič reku, de b iz nim megla pregnal. Kunchič je že tku vs iz sebe zavle te megle. Učas, dokler ja še ni on iz sojem kanonem preglanjn, ja je blu tulk, de b u te megl lohka marskerkat kašn kuntrabant skus šrangra spravu; zdej ima pa za soja znajdba tak lon, de ga iblajtari pu šrangah meštraja. Za en tal se mu šika tu, za kua je pa tku megla pregnou, de zdej iblajtari na šrangclu skus repa vidja, kua Kunchič kuntrabant voz. Men se Kunchič drgač smil; za kua u mou zdej ta srumak soja voda, ke ja dela, ke ni čist za nč brez vina, vina mu pa na pesterja dam popelat. Tu je vnder narodn. Če je člouk več srumak na svet, bl mu na prste gledaja. Na Guvedkarja se je tud ta »Sluvenk Narod« spravu, kokr kašn fjakarsk kojn na vuz in ga iz takmu apetitam hrusta, de mu kar med zubmi škripke. Za kua je tu dobr? A na dela Guvedkar na use kripke za iblanske leberalce in ih iz blata uleče, de use iz nega teče. Ta Mulavrh ga gre pa tkula iberat in se mu za lase zakadet, namest de b biu vesau, ke se Guvedkar za leberalne bukve uleče. Putemtakem člouk res na ve, kdu je bl kršansk, Guvedkar al Mulavrh. Udkar je je Mulavrh na soje začeu in štacuna udpern, že kar na ve, kuku b se ldem bl pršmajhlou; zatu pa mislem, de na u nekol douh, pa u poletu in ponudu bratušna še

Boltatumu Pepete iz Kudeluga.

oblasti same, da te vrše vestno svojo dolžnost, h) da izposluje od glavne družbe za enega zaupnika prosto vožnjo in oskrbo do Amerike. Vsaj na onem parniku, na katerem je Rafaelov zaupnik se bo ravnateljstvo bolj potrudilo za potnike.

3. Rafaelova družba v Ameriki mora paziti posebno na dvoje: a) da sprejema izseljence, čim izstopijo na ameriška tla, predno pridejo v roke raznih tudi sleparskih agentov, ki preže na novo došlo blago, kakor zverina na plen, da jih spremi na določeni kraj in sama posreduje za službe in dela, ter jim je toliko časa na razpolago, dokler se ti popolnoma ne udomače; b) da pošilja vedno, hitro in redoma poročila o tamošnjih razmerah raznim krajevnim podružnicam, da zamorejo prav svetovati novim kandidatom za Ameriko.

Širijo se po raznih časopisih, brošuricah in knjigah vesti o rajski sreči v Ameriki. Toda bodimo previdni, Kapitalisti, podjetniki v Ameriki, parniške družbe in ameriška vlada — delajo zase in zalagajo te reklame.

Rafaelova družba imej v vseh listih poseben predalček z zanesljivimi vestmi: Za varstvo izseljencev.

Rafaelovo družbo je treba tako razširiti, strokovno izobraziti in izpopolniti, da izpodrine agente za plovne družbe kakor tudi za podjetja v Ameriki.

Bog dai, da bi imeli tudi mi Slovenci od nje veliko korist.

Ker gospod poročevalec ni bil sam navzoč, prečita poslano poročilo Moškerc, ki pristavi: Rafaelovi tržaški zaupniki res pridno in marljivo delujejo in skrbje požrtvovalno za izseljence. Zaslužijo, da se pohvalijo. Tudi vladni organi v Trstu splošno gledajo na to, da izseljencev ne goljufajo razni pustolovci, ko pripotujejo v Trst. Promet izseljencev nadzorujeta dva policijska uradnika. Skandalozno so pa razmere v takozvanem zavetišču za izseljence. Prostor nikakor ne zadostuje. V spalnicah stoji postelja pri postelji, kar ni prav in tudi zdravo ne, ker med posteljami mora biti prostor. Preveč je ležišč z ozirom na prostor. Po čakalnicah in v zavetiščih gostilni so natlačeni izseljenci kakor slanki. Med moškimi tiče po čakalnicah tudi izseljenke. Moderno izseljenško zavetišče mora biti urejeno tako, da so izseljenci bodisi podnevi, bodisi ponoči ločeni po spolu. V krajih, kjer se zbira, stanuje in spi na malem prostoru na stotine ljudi, zahtevajo zdravstvena opazila čedna stranišča in dovolj jih mora biti. Tu so pa stranišča nesnažna in premalo jih je. Zavetišče ima kopalnice, a mesto da bi se v njih kopali izseljenci, pa pero perilo. V kuhinji stoji pripravljena jed nepokrita, tudi kuharice so razoglave. Stene pa krasi na tisoče muh. Niti posode, iz katerih jedo izseljenci, niso temeljito osnažene. V Trstu ni uvedeno, da razkužijo obleke vsem izseljencem. Tržaško izseljenško zavetišče je naravnost škandal in velika nevarnost za Trst. Pri pomanjkljivih razmerah je čudno, da še ni nastala v zavetišču kaka bolezen. V Hamburgu nadzira oblast sama po svojem policijskem svetniku zavetišče, v Trstu pa nima oblast v posloju samem nastavljenega niti policijskega stražnika. Odločno moramo zahtevati, da če hoče imeti Avstro-Amerikana dobro izseljenško kupčijo, naj tudi skrbi za izseljence tako, kakor to zahteva naš moderni čas. Važno je v gospodarskem oziru, da potujejo naši izseljenci čez Trst, a dokler ne bo za izseljence v Trstu preskrbljeno tako, kakor mora biti preskrbljeno, je nemogoče, da z mirno vestjo priporočam našim ljudem, ki potujejo v Ameriko, da potujejo čez Trst.

Varstvo deklic. — Obramba v tujini.
(Poroča Janez Kalan.)

Poročevalec je razvijal te-le praktične in lepe misli: V času smo splošnega izseljevanja in preselevanja. Vse križem hodijo ljudje v tujino; nekateri v Ameriko, drugi večinoma de železe v mesta in k tovarnam. To preseljevanje je katoliški cerkvi in verskemu življenju v nepreračunljivo škodo. V Ameriki zapadejo izseljenci pogostoma neveri, golemu materializmu. Cerkev je ondi na škodi za kakih 30 milijonov duš (!), v Evropi pa socialni demokraciji, deloma prostituciji. To pa zato, ker so novodošleci v novem kraju brez varstva, brez nadzorstva, brez moralne opore, in tako se kmalu zapletejo v povsod nastavljen mreže zapeljivcev ter se zgube v vrtincih življenja.

Te ogromne zgube se dajo v bodoče (vsaj v veliki če ne v popolni meri) preprečiti s tem, če se vpelje sistematična oskrba izseljencev in priselencev obojega spola na kraju, odkoder grede, in na kraju, kamor pridejo. Oba kraja morata biti v zvezi med seboj. Domači kraj mora izseljenca in priseljenca novemu kraju izročiti in priporočiti, in ta mora zanj skrbeti, da ga koj spravi v primerne družbo, službo, društvo, organizacijo itd. Na ta način se reši in ohrani. V Nemčiji imajo to že izpeljano. Glej knjizico: »Fürsorge für die Abwanderer vom Lande; München-Gladbach; Verlag des Volksvereines für das katholische Deutschland«.

Seveda bi se morali izseljenci odhajajoč od doma oglašati in poslavljati. To naj bi se jim priporočalo po časnikih, po lepkih na cerkvenih vrtih ali pa na prižnici (morda v nedeljo po sv. Rafaelu). Sv. Rafaela bi bilo dobro bolj častiti; on je patron, ki ima v naših časih mnogo posla.

V vseh večjih krajih, v vseh obmejnih slovenskih mestih, zlasti pa v Ljubljani bi morala biti blizu kolodvora zglasilnica (pisarna z uradnikom), kjer bi se novodošleci oglašali in tam se jim nakazalo, kam naj se obrnejo, podajo, pridružijo.

Govornik se obrača na gg. zastopnika deželnega odbora in deželne vlade, naj na svojih mestih izposlujeta podporo za omogočenje take zglasilnice; saj je to v največjem interesu dežele in države. Gospoda zastopnika obljubita.

To je jedro vszga, kar more Rafaelova družba storiti, in nje odbor naj si šteje v čast in dolžnost, to urejeno oskrbo izseljencev vpeljati in zglasilnico v Ljubljani čimprej odpreti.

Odbor »Slovenskega Rafaela«.

V odbor se izvolijo: predsednik profesor dr. Janežič, Ljubljana; namestnika sta: dr. Pegan, Ljubljana; Tul, kaplan pri Sv. Antonu Novem, Trst; tajnik Moškerc, Ljubljana; blagajnik Podlesnik, Ljubljana. Odborniki so: za Koroško državnih in deželni poslanec Grafenauer, za Goriško-Trst: Abram, Kremžar, Gorica; Čok, kaplan v Sv. Ivanu pri Trstu. Nadaljni odborniki so: Anton Demšar, kaplan, Kočevje; kanonik Andrej Kalan, Ljubljana; župnik Janez Kalan, Zapog; Rašica, Ljubljana; Sl. Ravnihar, Ljubljana; dr. Zajc, Ljubljana, in po osrednjem društvu imenovana odbornika župnik Eppich in deželni in državni poslanec dr. Janez Ev. Krek. Odborniki namestniki so: Jožef Gostinčar, državni poslanec, Ljubljana; dr. Čekal, kanonik, Ljubljana; Alojzij Kocmur, Ljubljana; župnik Novak, Premru, Ljubljana. Pregledovalca računov sta: deželni poslanec dr. Schweitzer in Skubic, kaplan, Vrhnika.

V prisrčnih navduševalnih besedah navdušuje nato predsednikov namestnik horjulski župan Stanovnik k pristopu v velevažno društvo. Letna članarina znaša samo 2 kroni. Brez denarja pa ni mogoče izvesti praktičnega varstva.

Ker je s tem dnevi red izčrpan, zaključijo predsednik gospod komerčni svetnik Povše ustanovno zborovanje »Slovenskega Rafaela«.

Tedenski pregled.

Govoril je tudi poslanec Ljubljane. Za kaj? Zato, ker je pridil poprej shod načelnik S. L. S., kajti, kadar dr. Šusteršič kaj reče, mora takoj tudi Hribar priti s svojimi dolgimi tiradami. Poslanci prireajo shode, da volivcem poročajo o svojih uspehih. Tega ljubljanski poslanec seveda ni mogel storiti, zato je voden zabavjal ter priznaval sam, da ni njegove namen poročati o delovanju »Jugoslovanske zveze«, »ker se noče (?) bahati in uspehov (?) izrabljati v agitatorične namene. No, poslušavci so bili vseeno ponižno zadovoljni, ko jim je gospod župan potožil, da poročevalca uradnega lista ni bilo zraven, ko je tarna in samega sebe miloval, da ima toliko prestati od »Slovenca«. Opravičeval se je, da je podpisal kršč. socialni program s tem, da njegova stranka ni nikdar nasprotovala krščanskim načelom. Res? Prebral naj bi bil program, ki ga je skovala svoj čas njegova stranka, — program, ki pozdravlja francoske razmere, ki hoče izgnati veronauk iz šol itd. — Nadalje je napravil poslanec Hribar poklon liberalnim sodnikom in se zgražal, da se je Gostinčar predrznil ozir naših sodnih razmer interpelirati v državnem zboru. — Ko je govornik o uspehih na šolskem polju, je Hribar seve tlačil v ospredje nemško gimnazijo, druge štiri slovenske gimnazije, trgovska šola, železnica belokranjska, — to je pa kar samo od sebe priletelo, tako bi sodil, kdor bi poslušal samo Hribarjevo dolgovozno modrovanje. Nagodbo je mož sumljivo kratko odpravil in je le trdil, da ima zagotovljeno večino, ni pa pojasnil, kaj je glede glasovanja o nagodbi sklenila »Jugoslovanska zveza«. »Sl. Narod« je poprej vabil na Hribarjev shod in trdil, da je nagodba in železnika zveza središče naše politike. »Kdor hoče dobiti v teh vprašanjih jasno sliko«, — tako je klical, »naj ne zamudi priti na shod.« In kaj je storil Hribar? Prikril je sklep »Jugoslovanske zveze«, ki se je odločila glasovati proti pogodbi. — Na vse to so g. govorniku vsled Golob-Lenčič-Trstenjak-ovega predloga izrekli poslušalci priznanje in so ga naprosili, da bi še nadalje »tako uspešno in neumorno deloval.«

Roparski umor. Dne 9. nov. popoldne je bil oropan in umorjen nad Vrdom pri Vrhniki polir M. Cedolin, ki je imel nalogo, da izplača delavcem, ki delajo pri novi postaji nad Vrdom. Pri sebi je imel okrog 5000 K. Neznani lopov ga je napadel v bližnjem gozdu in ga zavrtno umoril.

Trojni ustanovni shod. a) Mlekarska zveza. Udeležba je bila obilna. Shod so počastili v svojo navzočnostjo Charouska, kot zastopnik c. kr. poljedelskega ministrstva, gg. deželni glavar pl. Detela, drž. odbornika Povše in grof Barbo. Deželni glavar je pozdravil v imenu kmetijske družbe snovanje nove organizacije. G. mlekarski nadzornik Legvart je v obširnem poročilu pojasnil nastanek zveze. Na Kranjskem je že 80 mlekarskih zadrug, ki imajo pa še razne nedostatke. »Zveza« bo skrbela za dober trg, za sklepanje pogodb, za zanesljivo plačilo, dalje za stroje in bo nastavila tudi strojnika. Povabil je g. govornik vse združnike na skupno delo. V odbor so izvoljeni: Matija Kump, c. kr. stotnik v p., načelnik; A. Mulley, podnačelnik; odborniki: F. Tršar, grof Barbo, A. Oblak, I. Valenčič, Fr. Demšar, Svetoslav Premrou, J. Legvart, mlekarski nadzornik. — b) Ustanovni občni zbor zveze telovadnih odsekov je izpadel nad vse pričakovanje lepo. Udeležilo se ga je 140 odposlancev in zastopnikov telovadnih odsekov iz Ljubljane, Št. Vida nad Ljubljano, Škofje Loke, Tržiča, Jesenic, Horjula, Kamnika, Idri-

je, D. M. Polja, Trbovč in Metlike. V imenu ožjih kolegov v »Slovenskem klubu« je pozdravil zborovalce g. poslanec Povše. Vodil je zbor g. dr. Lovro Pogačnik. Mladičiči so pokazali vzorno disciplino in navdušujoče zanimanje. Opoldanske skupnega obeda se je udeležilo 76 telovadcev. Popoldne je bil v veliki dvorani »Uniona« vzoren nastop naraščajaja; zatem pa seja odbora in vadijskega zbora. — c) Ustanovni shod slov. podružnice avstr. Rafaelove družbe se je izvršil 11. nov. ob obilni udeležbi v »Unionu«. Shod sta pozdravila v imenu deželnega odbora g. dež. in državni poslanec Povše, v imenu deželne vlade pa g. policijski nadsvetnik Vračko. Poročali so: prof. dr. Janežič o dosedanjem delovanju Rafaelove družbe in o stiku z zvezo ameriških duhovnikov. O Rafaelovi družbi, opisu pota in proge je poročal Moškerc, o Trstu, Tul. Dr. Krek je poročal glede na postavodajo o izseljenicah. Župnik Kalan je poročal o varstvu deklic in o obrambi v tujini. Razprave sta se udeležila g. Abram z Goriškega in župan Stanovnik. Shodu je predsedoval g. državni poslanec Povše, namestnik njegov je bil župan Stanovnik.

Državni zbor. Prejšnji teden je vse kazalo, da se stranke razcepijo. Baron Beck pa je zopet srečno posredoval med osebami in strankami. Za svoj kabinet je pridobil dva krščanska socialca in s tem tudi največjo stranko v zbornici za nagodbo. Iz ministrstva so izstopili: Poljedelski minister grof Auersperg, trgovski minister dr. Foft, minister Pacak in dr. Prade. — Poljedelstvo je prevzel kršč. socialc dr. Ebenhoch, trgovino mladočeh dr. Fiedler, javna dela kršč. socialc dr. Gessmann, češki minister je postal Prašek, nemški pa Peschka. — Židovski liberalizem se zvjva v sru ob teh imenovanjih; tudi »Slovenski Narod« vidi tu črni klerikalizem. Motili so se, ki so menili, da mora v Avstriji vedno vladati liberalna birokracija. Dobro znamenje za Avstrijo je, da sta dva kmeta, Prašek in Peška, postala ministra; iz lastne skušnje poznata nadloge in težave, ki tarejo kmečki stan. — Ko so v ponedeljek nastopili novi ministri v zbornici, so jih sprejeli češki radikalci in soc. demokratije z vpitjem: »Prodajate se za portfelj.« Med neprestanim ropotom jih je predstavil Beck zbornici. Stranke novih ministrov so pa burno pozdravljale ministre. — Poslanec Gregorčič in tovariši so predlagali, naj se ustanove na goriški gimnaziji slovenske vzporednice. — Nagodbeni odsek je imel že podrobno debato. Med govorniki je nastopil tudi poslanec Šuklje in koroški poslanec Grafenauer, ki je kazal zlasti na krivice, ki jih trpé koroški Slovenci. Ministrski predsednik Beck je glede »Saveza južnih Slavena« tole povedal: »Kar se pa tiče hrvaškega stališča, pa izjavljam, da pogodba ni pogača, iz katere bi se lahko vzele rovine. Če hočemo imeti gospodje rovine, morajo akceptirati tudi pogačo, ki spada zraven in ki jim bo prav dobro teknila.

Ako bi ne bilo »Slovenca«, bi Belokranjci skoro niti ne vedeli, da je klub »južnih Slavena«, v katerem sedi predsednik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke Iv. Hribar, sklenil glasovati proti nagodbi. »Slov. Narod« je molčal, dasi dobro ve, da nam je edino po nagodbi belokranjska železnica zagotovljena. Če je večina za to železnico zagotovljena, pa Hribar še ni odvezan od dolžnosti, ki jih ima kot poslanec ljubljanskega mesta. — Čudno, pa zopet ne bo, če bo pri kakšnem zopetnem shodu trdil, da on je edini rešil nagodbo. Njegovi bi mu verjeli! —

Obstrukcija proti nagodbi. Sporazumno s hrvaško delegacijo v Pešti je sklenila »Jugoslovanska zveza« obstrukcijo proti nagodbi, torej tudi proti belokranjski železnici. »Savez« ima že pripravljenih baje 50 nujnih predlogov. Ploj bi rad postal minister. Hribarjeva politika je nevarna in nasprotna potrebam slovenskega ljudstva, kajti dogovori glede belokranjske železnice so obvezni le, ako bo nagodba o pravem času sprejeta. — V nagodbenem odseku je bil zavrnjen predlog češkega radikalca Choca, naj se preko nagodbe preide na dnevni red s 27 glasovi proti 8 glasovom; med temi sta bila tudi Ploj in Laginja. To razmerje kaže, da ima vlada veliko večino in da se bo zagržena obstrukcija razbila. — V ogrskem državnem zboru so Hrvatje v četrtek napravili velikanski hrup.

Raznoterosti. Hude povodnji so po Italiji; mnogo krajev je preplavljenih. — V Toskani je voda razdrla en kilometer železnice. — Nova krščansko-socialna stranka se je ustanovila na Ogrskem. — Tretja duma je bila otvorjena 14. t. m. v Tavriški palači. — Nemški cesar je šel v obiske na Angleško. Viljem že dalj časa kašlja in je hripav; boje se, da ne bi dobil vratne boleznii, ki je spravila v grob njegovega očeta Friderika. — Tržaški peki so znižali cene kruhu, zato je občina prenehala prodajati kruh po znižanih cenah. — Belokranjska železnica bo šla iz Bršljina čez Krko skozi Šmihel, Poganice, Laze, odkoder bo predor čez Gorjance na Metliko. Ta proga je najcenejša, najbližja in najlažja. — Zaprlj so nečloveško mater, neko Marijo Rozman, ki je v Vižmarjih namenoma umorila s trupom svojega šestletnega sina Franca. — V Pragi je stavka pekovskih pomočnikov. — Na Rumunskem bodo uvedli s 1. aprilom prihodnjega leta precej stroge postavbe zoper pijančevanje in alkoholizem. — Oddelek dragonskega polka št. 5 bo prestavljen z Dunajskega Novogamesta v Ljubljano. — V Trstu je pretečeni terek ob šestih zvečer iztrgal gospej M. Košuta neki vojak iz rok torbico z 11 kronami in pobeignil. Ko so ga zasledovali, je streljal s samokresom in tako ušel.

Jeseniške novice.

J Zmeda v občini še ni končana. Za četrtak, 14. t. m., je bila naznanjena volitev župana in občinskega starešinstva, a zadnji trenutek je bila preklicana in tako zopet ne vemo, kdaj dobimo župana. Da bi vsaj kdaj tačas vodil županske posle, toda ni ga nikogar!

J Mir in red bi že bil nastal, ko bi tovarna tako trdovratno ne stavila zahtev, ki jih nobena slovenska stranka z mirno vestjo ne more dovoliti. Zanaša se na razcepljenost Slovencev in upa s pomočjo te ali druge slovenske stranke dobiti, kar sama nikdar ne bi mogla doseči. Vedno bolj se kaže, da tovarniška stranka je nemiškonacionalna stranka. Kako se vsa stvar razvije, danes še ne vemo.

J Bolezen med otroci še ni ponehala. Za ošpicami prišla je davica in pobrala že dva otroka.

J Paralelka se bo napravila v prvem razredu slovenske ljudske šole, sedaj sta dva, potem bodo trije prvi razredi.

J Ženski odtok katoliškega društva šteje sedaj 132 članic, ženski pevski zbor pa 62 moči.

Idrijske novice.

J Novo društvo. Naši rudarski pazniki so imeli dosedaj svoje bralno društvo in erar jim je dajal brezplačno sobo, kjer so se lahko shajali. Letos so nekateri sklenili, se še tesneje strokovno združiti, da bi svoje stanovske koristi lažje zastopali. Sicer so ugovarjali drugi, češ, po čemu novo društvo med nami, saj nas je le 64 vseh skupaj in se lahko v starem društvu pogovorimo o potrebah našega stanu. A ker so tovariši le povdarjali, kako se vsaki stan sedaj organizira, da lažje kaj doseže, so se vdali ostali in prišlo je do skupnega shoda, kjer bi se pravila odobrila.

J Ustanovni shod. Odtok je predlagal naj se društvo imenuje »strokovno društvo c. kr. tehničnih paznikov«. Večina je besedi »tehničen« ugovarjala, ker je bilo to naperjeno proti tovarišem po pisarnah in onim, ki so prišli do pazniškega mesta po svojem dolgoletnem delovanju in ki so kazali v svoji stroki posebno spretnost in vporabljalivost, niso pa bili v strokovnih šoli v Celovcu ali Leobnu. Pa če tudi je kak mladenič izdelal dva desetmesečna kurza v rudarski šoli, ni bil še radi tega posebne vrste tehnik, temveč vsposobil se je le toliko, da je bil posredovalec, ali nekaka vez med rudarjem in tehničnim uradnikom. Pri dvakratnem glasovanju je bila velika večina proti prislovu »tehničnih«.

J Časniki. Odtok je tudi predlagal, naj strokovno društvo naročuje strokovne knjige in tudi druge časnike. Večina je bila za strokovne spise, nikakor pa ne za politične časnike. Saj če se naroče časniki raznih političnih barv, ni to več strokovno društvo, temveč le neka čitalnica, ali bralno društvo, in to že imamo. Vsaki paznik je že tako vpisan v eno ali drugo društvo, kjer po svojem okusu ali prepričanju dobi liste svoje stranke. Če hočemo res strokovno društvo, izključimo iz njega vsako politiko. Tudi to se je sprejelo z veliko večino.

Kaj se zgodi? Zadnje nedeljo je povabil odtok tovariše, da se društvo konstituirajo, ker je vlada pravila potrdila. Kako se pa začudijo navzoči, ko se jim čita v pravih vse ono, kar so oni prej na ustanovnem shodu z veliko večino odklonili. Društvo naj se imenuje strokovno društvo c. kr. tehničnih paznikov in naročajo naj se različni časniki. Začasni odtok je opravičeval tako samovoljno postopanje s tem, da se je drugod informiral in da se mu je iz kompetentnega mesta nasvetovalo v taki obliki predložiti pravila v potrjenje. Ogorčeni smo bili tolikanj bolj, ker ne samo, da se sklepi shoda ne izvrše, temveč tudi ne pove, katero je tisto kompetentno mesto, ki preko nas odločuje. Pazniki hočemo biti vendar izobraženi in bomo sami najbolj znali, kaj je za nas umestno, kaj gre v naša pravila in kaj ne, s takim postopanjem se ravno naš stan smeši. Zato večina ni hotela vstopiti v društvo, le 29 udov je priglasilo svoj vstop, a tudi od teh hočejo nekateri počakati, v kaki smeri hoče društvo delovati.

J Kaj je temu bilo vzrok? Odstraniti so hoteli tovariše v pisarnah, ki so večinoma pristaji S. L. S. in pritegniti nekatero bolj omahljivo k liberalni stranki. Odbor je v večini liberalen in bode skrbel za liste svoje stranke, s tem pa izgubi društvo značaj strokovnega društva in bode le nekaj privrsek liberalne stranke.

J Komite za povzdigo čipkarstva. Naučno ministrstvo je izrazilo željo naj bi se tam, kjer se nahaja večja čipkarska šola ustanovil krajni odbor, ki bi vrhovnemu vodstvu centralnega tečaja na Dunaju na strani stal, ga opozarjal na krajevne razmere, sploh dajal nasvete, kako bi se čipkarstvo v dotičnem okraju bolj povzdignilo. Odbor, sestojec iz 11 udov, se je v torko konstituiral. Načelnik je tukajšnji rudarski nadsvetnik Billek, njegov namestnik dekan Arko, tajnik Jos. Zazula, c. kr. davčni kontrolor v p. V odboru so še c. kr. okr. sodnik Sturm, rudarski nadoskrbnik Slavik, trgovec Goli, katehet Oswald, voditeljica naše dekliske šole, Kavčič, učiteljica ročnih del Gostiša in učitelj na čipkarski šoli Gostiša in Novak. Da se naučno ministrstvo tako briga za našo obrt, je le hvalevredno. Čipkarski okoliš je precj obširen na Kranjskem in Goriškem in pozimi, kojenja delo na polju, se precej krono zasluži doma pri gorki peči. Saj se približno za pol milijona čipk izdelava v okrajih, katerim je idrijska šola sredi-

šče. Ako se ne bomo trudili napredovati z duhom časa pri tej obrti, nas bode konkurenca izrinila iz svetovne trgovine, kar bode našemu prebivalstvu v veliko gmotno škodo. Zato želimo novemu komiteju največjega uspeha!

J Godbeno društvo v Idriji priredi dne 24. novembra t. l. v pivarni pri »črnem orlu« veselico v proslavo sv. Cecilije, glasbene začitnice, ter vabi vse društvene člane kakor tudi nečlane in prijateljn glasbe k najobilnejši udeležbi. Vstopnina za člane prosta, za nečlane 40 vin. za osebo. Ker godbeno društvo vrlo napreduje, si je v najkrajšem času pridobil prijateljev v vseh slojih idrijskega prebivalstva, ki bo v nedeljo, dne 24. t. m. brezdvomno napolnilo do zadnjega kotička prostorno dvorano pri »črnem orlu«.

J Proti ljudstvu. Iz Idrije: Naši liberalni trgovci s čipkami se penijo jeze, da je naučna uprava v zvezi s čipkarskimi šolami uredila tudi prodajo čipk. Seveda jim odpade dobiček in naše klekarice se oprostite silnega jarma, ki so jih z njim tiščali ljudomilci liberalci. Dne 3. t. m. so sklicali sestane takih trgovcev v čitalnico. Seveda prostor namenjen liberalni izobrazbi, je najbolj pripraven, da se v njem delajo načrti proti delavskemu ljudstvu. Sestanka se je udeležil tudi Ant. Kristan, kakor se delavskemu prijatelju spodobi. Sestanek je bil tajen in mi nismo mogli slišati zveščati, nego da se je sklenilo po nemških listih zaginati šum proti vladi v korist čipkarskih trgovcev. Morda se obrnejo tudi na Hribarja. Teknilo jim. Samo to naj si zapišejo s Kristanom vred za ušesa, da so minuli časi, ko se je v čitalnici pekla usoda idrijskega prebivalstva.

Županske volitve na Vrhniki.

Po dolgem zavlačevanju je vendar prišlo enkrat do tega, da se je volitev starešinstva za občino Vrhnika razpisala na 14. t. m. Kalor znano, ima ljudstvo v novem odboru 24 odbornikov, dočim jih ima Jelovšek-Komotarjeva stranka le 7. K temu pridejo še virilisti. Volitev župana in starešinstva so hoteli poveriti najstarejšemu »virilistu« Mihi Tomšiču. Ker pa ta mož ni več pravi virilist, ker je že davno vžitkar in torej ne plačuje predpisane davka, so se naši zoper to pritožili; pritožbi se je ugodilo, in oblast je vso stvar izročila komisariju Senekoviču, ki je prišel iz Ljubljane vodit volitve.

Naših 24 odbornikov je prišlo na volišče, dočim so nasprotni ki obstruirali z odsotnostjo, ki so jo bili sklenili prejšnji večer v gostilni »neodvisnega agrarca«, »nedolžni fant in kompanija«, samo da bi županu Jelovškemu še nekaj tednov podaljšan veselje na trhlenem županskem stolcu. Komisar konstatira, da ne navzoči niso opravičili svoje odsotnosti. V imenu nasprotnikov je prišel na volišče znani notar Komotar, da poda neko izjavo. Ko zagleda na volišču tudi vrhniškega g. kaplana, se najprej obregne od tega, češ, kaj ima on opraviti na volišču, ker ni odbornik. Veleučeni notar pa je obmolnil, ko so mu drugi pojasnili, da je volitev javna, in da sme vsakdo prisostvovati. Sploh je ta Veleučeni zadnji čas doživela marsikako neprivočljivo dogodbinco. Dan pred volitvijo starešinstva se je vozil po vaseh ter lovil ljudi kakor pajek muhe v svojo mrežo. Ker je bil neokretno neroden, ni viel ničesar. V neki vasi pa so imeli terice, katerim je nekdo v svoji hudomušnosti vzel nekaj prediva ter ga notarju privezal kot rep na kočijo, s čemer se je pripeljal uprav na Vrhniko, v veliko zabavo gledalcev. Tako dekorirana Velenčenost je podala pri volitvi izjavo, da se njegova stranka ne udeležuje volitve ker je vlada odvzela voditev te volitve »virilistu« Tomšiču, ki — po notarjevi izjavi — »že leta in leta plačuje zemljiškega davka nad 200 K, in ki je tudi že leta in leta kot virilist bil občinski odbornik, in ki je tudi sam fakično ves ta davek plačal torej je nam nerazumljivo, kako da se Tomšiča ne prizna kot virilista.

Notarju je torej nerazumljivo, kako da se vžitkarja ali kotarja Tomšiča ne prizna kot virilista. Vsakemu človeku pa je znano, da vžitkar, ki je svoje posestvo izročil sinu, ne more biti virilist, četudi je bil »že leta in leta popreč« — sedaj ni več, četudi »fakično« nosi mesto sina davke v davkarju. Notar je gotovo toliko prebrisan, da bi hotel nekega dne postati sam virilist, zato ker bi enkrat Tomšiču nesel davke v davkarju.

Vladni komisar je torej konstatiral, da ni navzočih tri četrtine odbornikov, zato da se ne more izvršiti volitev.

V imenu ljudskih odbornikov je g. svetnik Mulley izjavil sledeče: »G. vladni komisar je izjavil, da današnja seja radi tega ni sklepčna, ker ni navzočih tri četrtine vseh odbornikov. Izvoljenih je 31, od teh navzočih 24, torej tri četrtine. Na priglasi viriliste se pa ni bilo ozirati, ker niti eden ni izkazal, da mu pristojna pravica vstopa. Če se hoče kdo kake pravice poslužiti, mora vendar dokazati, da mu pravica pristoji. Če bi se vsak kar brez dokazil priznal za virilista, bi se potem vsak volitev oglašil kot virilist. Občini se ne more nakopati delo, da bi za vsakega posebej preiskavala, je li plačal toliko davka ali ne. Vsak naj sam dokaže, To velja v tem slučaju toliko bolj, ker se je izkazalo, da vse prijave niso bile pravilne. (Op. Za virilista se je prijavil tudi Kunstelj, ki pa plačuje veliko premalo davka. Zato ga je oblastvo odvrlo.) Kar se tiče priglasi Mihe Tomšiča, star., naj se priklopi prepis izrečilne pogodbe, ki leži v B registru v davkarji, in tam se bo izkazalo, da Miha Tomšič ni plačal davka od svojega posestva, marveč od tujega. Dalje predlagam v imenu navzo-

čih, da se neopravičeno izostali v smislu obč. reda kaznujejo, in sicer z globo 40 K.

Glavali so za globo vsi, samo notar Komotar je pozabil prej odstraniti se in je zavpil: »Jaz nisem navzoč!« Jasno se vidi, kako je moral biti veleučeni notar razburjen, da niti sam, ki vpije, ne ve, da je navzoč. Zopet ena nova cvetka za notarjev klobuk. — Komisar konstatira, da je predlog za globo 40 K sprejet s 24 glasovi. In tako je notar Komotar kot odlikovanje za svoj volitveni trud dobil zadej rep od ljudi, spredaj nos od odbora, ki hoče resno delo v blagor občine; za klobuk pa si je sam pripel čudno dišečo cvetko, ki ga je omanila, da ne ve, kje da je.

Nato g. svetnik Mulley zahteva: »Ker prijava virilistov ni bila pravilna, se nanjo ne more ozirati; in ker je izvoljenih odbornikov tri četrtine navzočih, naj se volitev starešinstva izvrši.«

Predlog je bil soglasno sprejet, a vladni komisar ostane pri svoji prvotni izjavi, da ne more dopustiti, da bi se volitev izvršila.

Tako hočejo nekateri stari samooblastniki še v zadnjih trenutkih občini nalagati novih stroškov, a prepričani naj bodo, da jih bodo plačali — sami.

Gospodarstvo.

Poučno potovanje na Tirolsko.

Dne 3. t. m. je šlo več udov živinorejske zadruge iz Horjulja in Selc z gospodom deželno mlekarskim nadzornikom J. Legvartom na poučno potovanje na Tirolsko. V ponedeljek so si ogledali deželno kmetijsko šolo v Rothholzu pri Jenbachu in tamošnjo živinorejsko zadruzo. Tam so nakupili nekaj zares krasne simodolske plemenske živine. V terek so obiskali veliki živinorejski okoliš Sv. Janez na Zornjetirolskem, popoldne živinorejsko zadruzo v Schwazu in okolico, kjer so kupili par krasnih bikov za horjuljsko zadruzo. V sredo so šli nekateri še v Möllbrücke in Salsenburg na Koroškem, v tamošnjo živinorejsko zadruzo in vzorno kmetijo barona Wiserja.

Kakor vsaka taka potovanja je bilo tudi to jako poučno za vse udeležence. Na lastne oči so se prepričali, kolikoga pomena so za našega kmeta živinorejske zadruge. Bil sem že tretjič na takem potovanju, na Stajerskem, na Solnograškem, to pot na Tirolskem in Koroškem, pa sem zopet sklenil, da se takih potovanj vsikdar udeležim, ker povsod vidiš in dobiš kaj novega, za naše razmere prepotrebne.

Predvsem bi opozoril naše mlekarnice in ne samo živinorejske zadruge, da preskrbe prav vse od prve do zadnje svojim udom vpsovalne pole za mleko.

Vsake mlekarnice odbor zahtevaj, da zapisuj vsakteri ud najmanj enkrat na teden množino dnevnega mleka od vsake krave posebej. Na ta način imamo pri prodaji in kupčiji krav najboljšo pričo o dobrih molznicah po celi deželi.

Ko so udeleženci kupovali krave in zbirali dobre molznice, smo šli v hleve s knjigami z rodovnikom, z molzno in drugimi. Uvideli smo že iz knjig, da dobre molznice niso nikdar preplačane in da imajo v kljub temu, da je cena živine padla, vseeno visoko ceno ravno zaradi mleka, ki ga dajo 3000 do 4000 litrov, da celo 4400 litrov na leto.

Gotovo ne bi verjel, ako ne bi sam videl, da je dal kmet za 5. reci za pet tednov starega bička 500 kron, dajal mu mleko do sedem mesecev in ga prodal v devetem mesecu za 1000 kron! Kje smo še mi na Kranjskem?! Potom zadrug je to tudi pri nas mogoče, ker se udje kakor drugod kosajo med seboj, kdo vzredi boljše in lepše. Treba je le spočetka nekaj žrtvovati in v dveh, treh letih se pokažejo že krasni uspehi, kakor smo videli oktobra meseca v Selcih pri prvi živinorejski razstavi.

Na tem potovanju smo tudi spoznali, zakaj hodijo tirolski, solnograški in bavarski mesarji k nam po klavno živino. Doma je ne dobe, v kljub temu, da redi večji kmet do sto glav in še več. »Mesar ne plača nič,« pravi Tirolec, »pitanje je predrago za nas!«

Zatorej kličemo: Vsak večji kraj osnuj živinorejsko zadruzo s čistim plemenom. Vsaj nekaj odbornikov si oglej drugod nekaj enakih zadrug in tudi naša dežela bode v nekaj letih privabila veliko tujih kupecev, podvojila mlečne izdelke, pomnožila današnje pičle kmetove dohodke.

Znanost in umetnost.

* **Nove skladbe.** G. Anton Foerster name-rava v kratkem izdati svoje nove skladbe in sicer: 1. Dva vesela trospeva za moške ali ženske glasove z glasovirjem ali brez spremljevanja. a) Cigan; b) Saj ni čuda. Približna cena partituri 60 vin., 3 glasom na enem listu 30 vin. — 2. Trije moški zbori. (Štiriglasno.) a) Gori na planine; b) Ne udajmo se! c) Večerni Ave. Približna cena partituri 75 vin. 1 in 2 tenor skupaj 20 vin., 1 in 2 bas skupaj 20 vin. — 3. Sestrica. (Pomlad.) Prizor. Sopransolo z ženskim 3-glasnim zborom in spremljevanjem glasovirja. Približna cena partituri 1 K, 4 glasom na enem listu 40 vin. Vse te skladbe so izredno lepe, ne težke in v vsakem oziru priporočljive. Da se more natančno določiti število iztisov, naj bi sl. društva in cenj. naročniki-zasebniki kmalu po dopisnici blagovolili naznaniti, koliko iztisov želijo. Naročila sprejema g. skladatelj sam ali pa šentjakovski kaplan g. V. Hybášek. — Nove skladbe najtopleje vsem prijateljem glasbe priporočamo!

Iz slovanskega sveta.

sl Lužški Srbi, ki v Pragi študirajo, so združeni v društvu »Serbovka«. Dijaki so iz gimnazije in bogoslovja. Letos je vseh lužiško-srbskih dijakov 36; izmed teh je 6 bogoslovcev. Dijaki imajo tudi svoje skupno sementišče, ki je letos polno, tako, da izven njega bivajo v Pragi še trije lužiško-srbski dijaki.

sl **Stavka čeških šolarjev** v Lomu pri Duhevcu na Češkem, o kateri je »Slovenec« pred kratkim poročal, ima že svoje posledice. Stariši so bili kaznovani z denarno globo. Stariši sedmerih otrok morajo plačati po 10 K in 386 starišev po 5 K, v slučaju nedobitnosti bodo kaznovani z zaporom 24 ur zato, ker niso pošiljali svojih čeških otrok v nemško šolo in s tem povzročili stavko. Kdor torej ne pusti svojega otroka duševno pohabiti v nemški šoli, je kaznovan. To je mogoče le v Avstriji.

sl **Avtonomija poljskega kraljestva.** Iz Peterburga se poroča, da v drugi polovici meseca novembra bode ministrstvo za notranje zadeve sklicalo enketo, ki se bode posvetovala o uvedeni avtonomije za poljsko kraljestvo. Enkete se bode med drugim udeležil varšavski generalni gubernator Skalon in izmed Poljakov dva člana državnega sveta, Ostrovski in Potocki.

sl **Iz Prusje.** Pred sodiščem v Gnjeznu so stali pred kratkim: kmečki sin Budaš, litografi Fiedler in trgovec Basinjski, kot obtoženci, ker so ščuvali zoper pruske vladne naredbe. Državni pravdnik je namreč tožil le-te Poljake, ker so izdali pošne dopisnice s sličico, ki je predstavljala moleče poljske šolarje pod križem na pokopališču v Miloslavju. Dopisnice so imele napis: Miloslav, molitev otrok za vztrajnost. Sodišče je vse tri Poljake obsodilo na 100 mark globe.

sl **Tiskovna pravda slovaških »Narodnih Novin«.** Budimpeštanski državni pravdnik je obesil na vrat slovaškim »Narodnim Novinam« kazensko preiskavo radi ščuvanja zoper mažarski narod, ki ga je zasledil v članku »Gesslerov klobuk« v 105. številki tega lista.

sl **Kako se voli na Slovaškem.** Na Slovaškem se sedaj vršijo volitve v okrajne zastope. Kako se te volitve vršijo, pripoveduje neki dopisnik slovaških »Lud. Novin« iz Hruština. Dopisnik piše: V Hruštinu ni volilo ljudstvo, ampak nasilje in goljufija. Da bi slovaško ljudstvo ne zmagalo, poslali so mažarski uradi na volišče orožnikov in 2 obmejna stražnika pod poveljstvom nekega pisarja Meška, ki je bil tudi predsednik volilne komisije. Ta pisar je imenoval svojevoljno štiri svoje zaupne može. Volilci niso smeli ziniti niti besedice. Ko je kaplan Tomanek zoper to nepostavno ravnanje protestiral, imel je na povelje predsednika Meška takoj orožniško bodalo na prsih. Izmed Slovakov noben ni smel biti v volilni sobi. Ko je kaplan Tomanek tudi zoper to protestiral, so ga orožniki prijeli in zaprli v hlev, kjer je bil zatvorjen od 9. ure zjutraj do 5. ure popoldne. Urne sploh pri ti volitvi ni bilo; volilni listki so bili razmetani po mizi in predsednik volitve Meško si je vsak listek natančno pregledal. Slovaški volilci so se jokali, škripali z zobmi, stiskali pesti od jeze, ali orožniki so imeli povelje pri najmanjšem nemiru streljati. 180 volivcev je volilo slovaškega kandidata (kar morejo vsi s prisego potrditi) in vendar je volilna komisija našela za slovaškega kandidata samo 88 glasov, za mažarskega pa 129 glasov, dočim v Hruštinu nimajo vsi mažaroni z židovi vred niti 16 glasov.«

sl **Prihodnje leto bo zopet lakota na Ruskem.** Iz poročil ruskega poljedelskega ministrstva o položaju ozimim se da sklepati, da bode prihodnje leto v nekaterih gubernijah na Ruskem zopet lakota. Ozimine vsled suše zelo slabo stojijo in vigredi se bodo težko izboljšale. Tudi v jaro setev nimajo ruski kmetje veliko upanja. Žito je že sedaj zelo drago in more se pričakovati, da bode kmalu en pud (= 1638 kg) žita veljal 2 rublja 50 kopej (= 6 K 36 v). Ruske »S. P. Viedomosti« pozivljajo vlado, da že sedaj potrebno ukrene, da se bednemu ljudstvu pomaga, sicer bode vigredi izbruhnila revolucija. Lakota je najboljši zavzevnik prevrata. Kakor ruski listi pišejo, na ruskih vaseh so v zadnjem času požari škeden zelo pogosti. Ljudstvo samo trdi, da ti požari so čini ruskih »osvoboditeljev«, ki na ta način ljudstvo pripravljajo za preobrat.

sl **Prihodnje leto bo zopet lakota na Ruskem.**

sl **Prihodnje leto bo zopet lakota na Ruskem.** Iz poročil ruskega poljedelskega ministrstva o položaju ozimim se da sklepati, da bode prihodnje leto v nekaterih gubernijah na Ruskem zopet lakota. Ozimine vsled suše zelo slabo stojijo in vigredi se bodo težko izboljšale. Tudi v jaro setev nimajo ruski kmetje veliko upanja. Žito je že sedaj zelo drago in more se pričakovati, da bode kmalu en pud (= 1638 kg) žita veljal 2 rublja 50 kopej (= 6 K 36 v). Ruske »S. P. Viedomosti« pozivljajo vlado, da že sedaj potrebno ukrene, da se bednemu ljudstvu pomaga, sicer bode vigredi izbruhnila revolucija. Lakota je najboljši zavzevnik prevrata. Kakor ruski listi pišejo, na ruskih vaseh so v zadnjem času požari škeden zelo pogosti. Ljudstvo samo trdi, da ti požari so čini ruskih »osvoboditeljev«, ki na ta način ljudstvo pripravljajo za preobrat.

Poslano.

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584

RUDOLF GEBURTH
c. kr. dvor. mašinst

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 7
na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč
za vsako porabo od navadne do najfinije in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogate emailirane.

Peči za trajno kurjavo za premog.
Dkrogle peči za regulirati od 15 K višje.

Sušilnice, plinove peči, kamini.
Železne peči s pečnicami za 2 ali 3 sobe.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Patent-vložki
za glinaste peči.

1881 18— 10

Zarota proti črnogorski dinastiji.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Cetinje, 10. novembra.

Med obema srbskima dvoroma: belgradskim in črnogorskim, vladali so dalje nego četrto stoletje hladni in nenormalni odnosi. — Dinastiji Petrovičev ter Obrenovičev sta se bodisi medsebojno prezirali, bodisi živeli v prepričanju, da druga drugo nadkriljuje, — posledica te medsebojne nestrplivosti pa je bila, da sta se dve svobodni srbski državi odvajali druga od druge. — Da so se medsebojno odnosi tako razvili, krivi sta bili obe stranki. Vendar pa se mora večji del krivde pripisovati Petrovičevim, katerih posamezni nastopi so bili taki, da je bilo hladno, neprijateljsko zdržanje belgradskega dvora naravno in trajna posledica napetega razmerja. — Da je res krivda na tej strani, priznal je vašemu dopisniku lojalno ravno tačas član dinastije Petrovičev. Priznal je, da so grešili napram Obrenovičevim, in jaz to njegovo izjavo izpopolnjujem s tem, da so storili napako na račun onega, ki jim sedaj — po običnem mnenju — v Črni gori raste preko glave.

Ko je preminula dinastija Obrenovičev in dospel na srbski prestol zet kneza Nikole, — mislilo se je z gotovostjo, da bo konec antagonizma med Srbijo in Črno goro, in da bo zavladalo med obema bratskima državama najsrbsnejše prijateljsko razmerje.

Pričakovati je bilo, da bo v bodoče omogočen skupen nastop v zadevah, ki se tičejo v obče srbskih razmer, ki zahtevajo složnega in skupnega nastopa vseh srbskih moči.

Pričakovalo se je to pač, toda do tega na splošno nevoljo in v nesrečo srbsko ni prišlo. — Zakaj ne? — Kdo je kriv temu? — Popolnoma sem prepričan, da je sedaj znatno večji del krivde na strani Belgrada, — ravnotako, kakor je bila popred krivda na Cetinju.

Odkar je na srbskem prestolu zet kneza Nikole, se v Belgradu še mnogo bolj deluje proti Črni gori oziroma proti interesom dinastije Petrovičev, ki so v tej patriarhalni državi brezdvoma identični z interesi države same in naroda, — kakor se je delovalo svojedobno pod vladjo Obrenovičev.

Kar je najbolj obžalovanja vredno — je to, da so kot glavni kolovodje tega Srbije ne vrednega rovanja ravno ljudje, katere je knez Nikola dvignil iz blata in jih šele napravil ljudi takrat, ko so jih preganjali Obrenoviči. — Še žalostneje pa je, da se nahajajo ti ljudje, ki v borbi proti knezu Nikoli rabijo najbolj nečastna sredstva, — v neposredni bližini zeta kneza Nikole in srbskega kralja Petra.

To je skupina onih brezvestnih ljudi, ki so se zagnjuzili že vsem, a ta skupina je znana pod nazivom **dvorna kamarila**. — Zanašajoč se na starostno oslabelost kralja Petra, šopirijo se danes po srbskem dvoru, pa žele doseči enak vpliv tudi na Cetinju in četudi potom zločina in krvi.

Toliko se mi je zdelo potrebno omeniti kot uvod temu, kar sledi v tem dopisu.

Nekoliko črnogorskih slušateljev vseučilišča v Belgradu že dalje časa nesramno napadajo kneza Nikolo, češ, da je despot in da je uvedel reakcionarni režim v Črni gori, češ, da ta ječi pod »zločinski« upravo vladarja — ki je edini storil Črnogoro to, kar je danes. — Ti njihovi napadi pa so bili vsem onim, ki poznajo razmere v Črnigori bolj smešni kot žalostni, posebno pa onim, ki poznajo zasluge kneza Nikole, ki je iz puščave napravil moderno državo. — Seveda ti omladinaci, ki so svoje omladinske ideale, ponos in ljubav do junaške zemlje, kjer so se narodili, — prodali za nekaj zlatnikov, — pri svojih pismenih napadih niti niso mislili na one, ki poznajo Črnogoro in razmere v njej. Hoteli so doseči le to, da zavedejo srbsko javno mnenje in je dovelejo do tega, češar so se navzeli od belgradske »dvorne kamarile«. — Hoteli so pripraviti svet na uboj kneza Nikole, kar se je resno nameravalo.

Ni davno tega, ko se je poročalo z Cetinja in sicer iz dvornih krogov, da so zasačili pismo poročnika srbske armade Vukotiča, sorodnika kneza Nikole in kralja Petra; — iz tega pisma so dognali, da se gre za življenje kneza Nikole.

Takrat se je govorilo, da kompromitira tisto pismo srbskega kralja samega. — Gotovo je bila to težka obsodba, katere ni mogel nikdo verovati.

Cudil sem se čudom, kaj se namerava s takimi — po mojem mnenju izmišljenimi — vestmi. — Pa kdo bi tudi mogel vrjeti, da se snuje v Srbiji zarota, katere namen je uboj enega izmed najzastojnejših vladarjev, kar so jih imeli Srbi, — zlasti pa, da kaj takega nameravajo ljudje, ki so v bližini srbskega kralja, čegar otroci so — vnuki kneza Nikole!

Na žalost in sramoto se je sedaj neoporečno potrdilo, da je bila ona vest, katero je malokdo mogel smatrati kot vrjetno, v resnici — prava.

V Belgradu se je osnovala in organizirala zločinska družba, ki je hotela več kot življenje kneza Nikole. Nameravala je ugonobiti celo njegovo rodbino.

Namen je bil na grozovit način uničiti najbolj zaslužno srbsko dinastijo. — Strašna stvar!

O vsem, kar se je pripravljalo proti knezu Nikoli, — dobro informirana črnogorska policija, je jake strogo opazovala vse one, ki so prihajali preko meje. — Pred nekaj dnevi se je vrnil iz Srbije Stevan Rajković. Policiji

se je zdel sumljiv, ker se je v Kotoru shajal z emigranti, o katerih se je vedelo, da nekaj nameravajo proti knezu Nikoli. — Posebno je bilo sumljivo, ker ni prišel iz Kotora na Cetinje po glavni cesti, ampak po stranski stezi po kateri malokdaj kdo hodi. To je bilo dovolj povoda za oprezno policijo, da je preiskala Rajkovičevo bivališče.

In kakšno iznenadenje! — Našli so pri njem večje število bomb. — Zaslišali so ga nemudoma. Uvidevši, da se ne more izmotati, priznal je odkrito, da je donesel te bombe deloma sam iz Belgrada, deloma pa so mu jih izročili v Kotoru črnogorski vseučiliščniki iz Belgrada, med temi Dakovič in Božovič.

Priznal je, da obstoji v Belgradu zaveza zarotnikov, ki so imeli dogovorjeno, da on z nekaterimi vseučiliščniki — uporabivši eno noč — pridejo iz Kotora ter z bombami razdenejo cetinski dvor, pobijejo kneza Nikolo, njegove sinove Danila, Mirka in Petra ter oba Mirkova sinčka, dalje vse ministre, kakor tudi vse uglednejše Črnogorce, ki so udani in verni svojemu knezu. — Izvršivši krvavi čin — nameravali so urediti »revolucionarno vladjo«, kakor se je to zgodilo v Srbiji po umoru kralja Aleksandra. — Ta vlada naj bi bila toliko časa na krmlju, dokler bi ne odločila skupščina, kaj naj se dalje izvrši.

Zdi se vse to kot sanje, kot pravljica; — v Belgradu bodo tudi poskušali vse to svetu predočiti kot izmišljotino, — a vendar je vse — žalostna resnica, kar se bode pred sodiščem neoporečno dognalo.

Rajković je izdal cel načrt zarotnikov in tudi imenoval več sokrivcev. — A to še ni vse. Dejal je tudi, da je v Belgradu še več somišljenikov in zarotnikov brez emigrantov in črnogorskih vseučiliščnikov.

Zdi se mi, da sumijo v Črnigori, da se to nanaša na najvišje kroge v Belgradu. Jaz tega ne morem vrjeti. — V Črnigori sami ni zarotnikov in to je tolažilni pojav. — Rajković izrecno dolži preje omenjenega poročnika Vukotiča, da je bil ta posredovalec med Črnogorci in onimi, katerih noče imenovati. — Dolži tudi Stevana Lukavčevića, znanega tesnega prijatelja in zaupnika kralja Petra; — ta Lukavčević ravno sedaj »slučajno« biva na Cetinju. — Ta je bil tudi že zaslišan. — Umevno je in naravno, da vse taji. — Vkljub temu pa je pod pazljivim nadzorstvom. — Črnogorska vlada je brzojavno zahtevala na Dunaju, da se zapro vsi kompromitirani emigranti, nahajajoči se v Kotoru.

Zaprli so jih, pač pa se je posrečilo glavnim krivcem kot Božoviču in Dakoviču, da so se skrili nekje v Boki, ter so še na svobodi. — Pri vseh v Kotoru in Risnu bivajočih emigrantih so se vršile hišne preiskave. — V Risnu so pri Dakovičevem sorodniku Filotiču zalotili dinamit ter razstrelilne priprave in snovi, ki so bile namenjene za razrušenje dvora. — Zaprli so tudi Filotiča.

Iz Belgrada brzojavljajo, da so tudi tam preiskali stanovanja vseh emigrantov, ki so količkaj na sumu, da pa niso našli ničesar. — Umevno, ker časa so imeli dovolj, da so popravili vse, karkoli bi jih utegnilo kompromitirati.

Kakor je izjavil Rajković, pričakovali so zarotniki, da se vrne preko Turčije bivši poslanik Čulafič, ki se je pred več časom izselil v Srbijo. — Obmejnimi oblastim je bilo zaukazano, da Čulafiča takoj zgrabijo, ko se prikaže na mejo. — Ta pa je bil o tem pravočasno obveščen od nekoga prijatelja, zato se je ustavil še predno je došel na mejo, svoj kovček pa je izročil svojemu sorodniku Pantoviču, da ga odnese v Črnogoro. — Obmejne oblasti so preiskale njegov kovček in našle v njem šestero bomb. — Pantoviča so zaprli, kovček z bombami fuficirali, a Čulafiča so na prošnjo črnogorske vlade prijeli ter internirale turške oblasti in ni dvoma, da ga bodo te izročile Črnigori.

Knez Nikola je danes nad celo uro konferiral s tukajšnjim avstrijskim poslanikom grofom Kuhnom pl. Kuhnenfeldom. Kakor kaže, bode tudi Avstrija izročila Črni gori vse kompromitirane osebe, ki so bile prijete na avstrijskem ozemlju.

Vladni »Glas Črnogorca« je včeraj prijavil vladni komunik, v katerem se glasi med drugim, »da je odkrit načrt za izvršenje zločinskega in za Črnogoro usodnega atentata na kneza in ostale člane dinastije, in da je vest o tem pretresla vse in razburila v Črnigori.« — In to je tudi resnica. Med narodom, kateremu je za Bogom knez prvi Gospodar, je ogorčenje velikansko proti vsem, ki so pripravljali ta pri Bogu in ljudeh ostudni čin. — V strahu, da bi posamezniki ne prišli za orožje in se ne maščevali nad onimi, katere smatrajo početnikom zarote, je vlada izdala izvanredne ukaze, da pomiri narodovo ogorčenje, in da se poravnava vse brez prelivanja krvi ter v miru.

Novi srbski poslanik Jovan Jovanović je zadel včeraj na največji plamen. — Njegovo stališče je tem težje, ker prihaja prvokrat na Cetinje, kjer ne pozna prav nikogar. — Njegova naloga je v trenutku, ko se odkriva ona zarota, ki se je osnovala na zemlji one države, katero zastopa — zelo težavna in mučna, dasitudi je Jovanović večš in izkušen diplomat, ki uživa simpatije tudi v najvišjih krogih.

Odlična oseba iz neposredne bližine kneza Nikole, ki je o vseh tekočih vprašanih dobro informirana, se je izrazila proti vašemu dopisniku na moje tozadevno vprašanje, kakšne razmere vtegnejo nastati med Srbijo in Črnogoro — s kratkimi besedami: »Bratsko in složno delovanje Srbske in Črnogore je danes v trdi preizkušnji.« — Kratko in — jasno. Nameravani atentat naredil je med dvema

bratskima državama nek velikanski jez, ki bo do smrti kneza Nikole delal nepremostljivo oviro med Črnogoro in Srbijo ter odbijal drugo od druge.

Knez se je odpravil danes z vsemi svojimi sinovi na »Njegoše«, — svoje rodno mesto, kjer ga je narod z velikanskim navdušenjem pričakoval. Ondi je vprašal eden izmed Črnogorcev kneza: »Kako smo mogli kaj takega doživeti od strani Srbije in...?«

Knez je miril narod, ki je bil presrečen, da vidi v svoji sredi kneza, katerega je Božja previdnost otela pripravljene mu nasilne smrti — Največje mesto v kneževini, Podgorica, je bilo prvo, ki je obsodilo nameravani atentat in izreklo svojo udanost in pokorščino knezu. Kakor javljajo brzojavke, vršilo se je danes ondi veliko zborovanje, katerega se vdeležuje celo mesto. Ostro so se obsojali zarotniki in izjavilo se je skrajno ogorčenje, da se je kaj takega pripravljalo ravno v Belgradu. Izrekla se je neomejena udanost in vernost knezu. — (Položaj v Črni gori je za kneza sedaj torej najugodnejši. Zarotniki so dosegli ravno nasprotno kar so nameravali. Narod se dviga za kneza. »Narodovo« včerašnje »brzojavno« poročilo, da so na knezovi strani sami policaji in same creature, na strani preganjane opozicije pa ves narod in vse, kar čuti narodno, je navadna lumparija. — Opomba uredništva.) Tako zborovanje, kot v Podgorici, vrši se to nedeljo tudi v Cetinju. Za danes naj s tem končam. — Kakor hitro pa doberdober obečane podatke o podrobnostih glede priprav in načrtov zarotnikov, poročal vam bodem o vsem obširneje, ker je ta dogodek vzbudil največjo pozornost in ki bi bil mogel postati usodepoln za svobodno Črno goro, in pa ker je ta dogodek vreden, da se zanima o njem vsi Jugoslavnici.

Pogodba na rešetih.

Dunaj, 14. novembra.

Agrarci in pogodba.

Avstro-ogrsko pogodba živo sega v narodno gospodarstvo obeh držav, ki sta navezani druga na drugo. Avstrija zalaga Ogrsko po večini z industrijskimi izdelki, Ogrri pa zopet pretežno večino svojih poljskih pridelkov in živine izvažajo v Avstrijo. Ako bi se postavila carinska meja med državama, jasno je tudi abcedarju, da se morajo živila še bolj podražiti. Nastane torej vprašanje, ali je naš kmet na boljem, ako avstrijski parlament odkloni pogodbo z Ogrmi? Mirno smemo odgovoriti, da bi naš kmet ne imel nobene koristi, prebivalstvo sploh pa škodo. Mi ne smemo pozabiti, da je v Avstriji industrija jako razvita in razmerno najmočnejši davkoplačevalec. V trenutku, ko Ogrri zapro mejo avstrijski industriji ali jo obdačijo z uvozno carino, nastane vsaj za dobro desetletje industrijska kriza pri nas. Kam naj izvažajo naša industrija svoje izdelke? Posledica bi bila, da bi obstale mnoge tovarne, vse pa morale odpušiti mnogo delavcev, ostalim pa plače znižati. S tem pa bi padle tudi cene poljskim pridelkom.

Iz tega vzgleda je že jasno, kako daleko-sežno je vprašanje avstro-ogrsko pogodbe.

So pa ljudje, tudi med poslanci, ki niti prečitali niso tiskane vladne predloge, pa se širokoustijo, kakor mladi krokarji. Prežvekujejo prazne fraze, ki jih najdejo v svojih glasilih, ali zijajo, kakor trdnjavska vrata, kedar njih »voditelji« razkladajo izbruhe užaljene svoje domišljivosti in nedosežne nadutosti. Ko pa bi bil baron Beck takemu kričavemu »streberju« ponudil ministrski sedež, v istem trenutku bi možic slekel tigrovo kožo ter na vse pretege hvalil novi dogovor z Ogrmi. Kdor mirno in trezno presoja dogodke v zbornici in za kulisami, mora mi pritrditi.

O tem smo se zopet sinoči prepričali, ko je zborovala agrarna zveza državnih poslancev. Namen zborovanja je bil, da zastopniki kmečkih okrajev jasno in odkrito izrazijo svoje mnenje o pogodbi. Shodu je predsedoval poslanec Fink, navzoči so bili novi poljedelski minister dr. Ebenhoch, češki minister Prašek, več višjih uradnikov iz poljedelskega, trgovskega in finančnega ministrstva ter nad sto poslancev. O novi pogodbi je poročal poslanec Povše, ki je v daljšem govoru stvarno izražal svojo sodbo o pogodbi. Odkrito je priznal, da pogodba ni taka, kakor bi si jo želeli. To pa je tudi naravno, ker Ogrri tudi niso tako nespametni, da bi vedoma delali v svojo škodo. Obžalovati moramo posebno, da je v pogodbo sprejeta taksa od sladkorja in da se je naša vlada vezala glede na tobak in sol, ker bode vsaka olajšava odvisna od dovoljenja ogrske vlade. Tudi določba glede žganja nam ne ugaja. Vendar pa moramo priznati, da so nove določbe o železniških tarifah za našo državo velika pridobitev, osobito pa za naše kmetijstvo in gozdarstvo. Avstrijska vlada bode mogla uporabljati tarife v korist našega izvoza.

Ravnatoko so važne določbe glede živinskega prometa. Po novem dogovoru morajo prašiči za rejo prestati štiridesetdnevni kontumac. S tem je mogoče preprečiti uvoz in prašičjo kugo. Upoštevati moramo tudi, da bodo imeli naši državni živinozdravniki pravico nadzorovati zdravstvene razmere na Ogrskem. Dalje se je obvezala ogrska vlada, da v enem letu uveljavi strog zakon proti ponarejanju vina. Odpravil se je na Ogrskem znani mlinarski obrat in ogrska vlada se je obvezala, da strogo omeji borzno igro z žitom na obroke. Konečno hočejo Ogrri tudi kvoto zvišati za dva odstotka. Če vse to uvažujemo, moramo reči, da je nova pogodba sprejemljiva. To pa tembolj, ker bi sicer nastale osodepolne posledice tudi za Avstrijo.

Z ozirom na to govornik predlaga resolucijo, da agrarna zveza priporoča novo pogodbo, obenem pa z vsjo odločnostjo zahteva od vlade, da izdatno in vsestransko podpira naše poljedelstvo in živinorejo. Ako se povzdigne in okrepa naše poljedelstvo, potem bodemo čez deset let mogli Ogrom narekovati pogodbo.

Med živihnim odobravanjem je bila sprejeta ta resolucija.

Med drugimi je govoril za pogodbo tudi novi poljedelski minister dr. Ebenhoch, ki je obljubil najizdatnejšo podporo. Najodločnejše pa je pobijal pogodbo knez Auerspeg. Stvarnih razlogov ni navedel, pač pa razne nedokazane pomisleke. Človeku se nehote usiljuje misel, da Auerspeg nasprotuje pogodbi le iz političnih nagibov, ki so merodajni tudi za mnoge druge godrnjače. Saj je knez Auerspeg na pogodbenem odseku zagovarjal celo popolno razdelitev armade, oni Auerspeg, ki je še pred dvema letoma z vsjo odločnostjo zagovarjal enotno skupno armado. Ali je to doslednost? In vendar so mu pritrjevali nekateri kimovci iz jeze, da niso in ne bodo ministri, drugi pa — ker poznajo pogodbo, kakor zajec boben.

AVSTRO-OGRSKA.

Pastirski list praškega kardinala Skrbenskega.

Praški nadškof kardinal baron Skrbensky je izdal pastirski list o organizaciji katoličanov na Češkem. Pred vsem se izreka zahteva onim duhovnikom in lajnikom, ki so ob zadnjih državnozbornih volitvah kot predborilci nosili katoliško zastavo. Res, da je glavna dolžnost duhovščine, da deluje na prižnici, v izpovednici, v šoli in pri bolniški postelji. V sedanjih časih se pa mora od duhovnika zahtevati še več. Ne pečajo se v javnem življenju zgolj s čisto državljanskimi zadevami. Razpravljajo marveč tudi o verskih resnicah, jih napadajo in zasramujejo. Pripravljajo se, da izpodkopljejo temelje krščanske rodbine in mladinski vzgoji. Duhovščina je dolžna, da podučuje, razbistruje pojme in da svari ljudstvo ter je zbere okoli zastave cerkve. Naj ne čaka katoliški duhovnik, da pride ljudstvo k njemu. Sam mora iti med ljudstvo, da dvigne in vzdržuje nanovo prebujeno katoliško samozavest. Duhovniki, ki so posvetili svoje moči organizaciji katoliškega ljudstva, zaslužijo najtoplejšo zahvalo in največje priznanje. Pastirski list nadalje nasvetuje, da naj se ustanovi kolikor mogoče veliko organizacij. Duhovnikom priporoča, da naj se osebno udeležujejo shodov katoliškega ljudstva, na katerih naj tudi govore, da ljudstvo poučujejo in navdušujejo. Osobito pa priporoča v naših časih tako potrebno apostolsko delo, namreč, da se naj pospešuje katoliški tisk.

V pomirjenje judovskih liberalcev.

Da pomirijo judovske liberalce, ki jih tiščita v želodcu krščanska ministra Gessmann in Ebenhoch, se je dal ministrski predsednik Beck intervjuvati. V pomirjenje je povedal, da so vsi ministri prepričani, da je pri vladni nemogoče enostransko strankarsko vladanje. Hočem se držati kot načelnik vlade načela, da visoko spoštujem enake pravice vseh državljanov ne glede na plemenske in verske razločke.

Posvetovanje avstrijskih škofov.

Na Dunaju zborujejo vsi avstrijski katoliški škofje. Po končanem posvetovanju se izda skupni pastirski list, v katerem se spominjajo tudi papeževega jubileja prihodnje leto. Škofovski vseučiliški odbor je tudi odobrill otvoritev ene katoliške fakultete v Solnogradu.

Slavnostno zborovanje »Katoliškega šolskega društva«.

V petek zvečer je zborovalo kot uvod h katolišk. shodu »Katoliško šolsko društvo«. Predsedoval je državni poslanec dr. Baechele, ki nagajaša, da imamo sijajno bodočnost, če v sebi vzbudimo vero in zaupanje. Zmagali bomo, naj tudi mnogokrat tuli vihar, ki nam odtegne za kratek čas toplo solnce.

Razveljavljen ministrski odlok.

Občinski svet v Karolinovem je odposlal v nemški krajevni šolski svet odposlanca. Namestništvo in ministrstvo sta pa ta sklep razveljavila, češ, da odposlanec niso Nemci. Upravno sodišče je pa razveljavilo ministrsko razsodbo, ker se gre tukaj samo za izjavo kompetentne oblasti.

Boj za italijansko vseučilišče.

Italijanski dijaki na Dunaju so sklenili, da prenehajo na svet italijanskih poslancev z nadaljnjimi demonstracijami za italijansko vseučilišče. Pozvali so tudi graške italijanske dijake, da prenehajo z demonstracijami in se zahvalili svojim tovarišem za moralno podporo.

Iz Italije se poroča: V Rimu so energično potlačili poizkuse rimskih diakov, ki so hoteli demonstrirati za italijansko vseučilišče v Trstu. V Milanu so se demonstracije sinoči ponovile, a dohodek k avstrijskem konzulatu je zaprla policija. Zaprli so štiri osebe.

Češka ministra v Pragi.

Dr. Fiedler in Prašek sta obiskala 15. t. m. namestnika, višjega deželnega maršala in druge praške vplivne politike. Dne 16. t. m. deli Prašek avdienco v Pragi, v nedeljo pa v Rovinu, odkoder potuje v Novi Benatek, kjer se v ponedeljek poslovil od svojih prijateljev v Kmetijski družbi. Dr. Fiedler zaslihuje v soboto v Pragi, popoldne ob 2. se pa pada na glavno pošto. Zvečer se odpelje na Dunaj.

Prepovedan shod Sokolov.

Gablonsko glavarstvo je dovolilo »Sokolom« v nedeljo v Gabloncu. Namestništvo je na prepovedan shod, ker so razburjeni Nemci, ki prirede v nedeljo shod, na katerem protestirajo, ker nemško ozemlje na Češkem poplavlja »slovansko morje«.

Proti agrarcem v nemško-narodni zvezi.

V Saazu je zborovalo kmetijsko okrajno društvo, ki je izjavilo nezaupnico onim agrarnim poslancem, ki so sklenili, da glasujejo za pogodbo.

Nova zveza z Italjo.

V dolini Kadore se zgradi nova železnica Belluno-Kortina. Proga bo zgrajena prihodnje leto in bo po novi železnici najbližja zveza z Benetkami čez Tirolsko, ko se zgrade tudi leta 1908. proga Kortina-Toblach. Z Monakom bo zveza glede na Benetke za 80, z Bazljem 115, z Inomostom in Curihom pa za 195 km krajša. Nova zveza je tudi strateške važnosti.

Odkrita defraudacija.

Pri okrajni bolnišnici v Toplicah je defraudiral upravitelj 20.000 K.

Kaznovani poštni uradnik.

Poštne uradnike je zelo razburilo poročilo, ker so prestavili za kazni z Dunaja na slabše mesto poštne oficijante Neukircherja, ki se tudi preterira za tri leta. Neukircherja so kaznovali zato, ker je na nekem shodu poštne uradnikov ostro govoril o zdravstvenih pomanjkljivostih pri dunajskem poštne uradu v Resljevi ulici, ki so bile vzrok, da je predčasno umrl poštni oficijant Lahodnig.

Nemški protesti v Hebu.

Hebski mestni svet je sklenil protest z ozirom na razsodbo praškega višjega deželnega sodišča, ki je določilo, da mora hebsko okrajno sodišče sprejemati češke tožbe. Za nedeljo je napovedan v Hebu z ozirom na to zadevo tudi nemški protestni shod.

Ogrski državni zbor.

Hrvaški polanci Popović, Vinković, Banjanin in Budisavljevič so izjavili, da niso nameravali žaliti predsednika in da se zato podvržejo sprejetemu predlogu imunitetnega odseka in prosijo zbornico odpuščanja. Nato so nadaljevali podrobno razpravo o ogrskem carinskem tarifu. Govorilo je več hrvaških poslancev. Lorkoviću in Tuškani je vzel predsednik besedo.

Vprašanje o ogrskih zastavah in znamenjih.

»Budapesti Hirlap« poroča, da razpravljajo že mesece ne samo o vprašanju ogrskih zastav in znamenj, marveč o celotnem kompleksu vojaških vprašanj.

Grofica Lonyay.

Bivša avstrijska prestolonaslednica grofica Štefanija Lonyay pride decembra v Gries, kjer se snide s svojo hčerko kneginjo Windischgrätz.

SAŠKI KRALJ OBIŠČE PRINCESINJO PIO MONIKO.

Saški kralj Friderik Avgust obiše v ponedeljek ali pa v torek svojo hčerko princesinjo Pio Moniko, ki se vzgaja zdaj na gradu saškega dvorjana Schöneberga pri Briksnu.

RUSIJA.

Ob otvoritvi tretje ruske gosudarstvenne dume.

Naloga tretje gosudarstvenne dume so, da reši proračun, se peča z ljudsko izobrazbo, s preosnovno ljudskih in srednjih šol, da pomnoži število kmečkih šol, preosnuje lokalno avtonomijo in zviša plače častnikom, vojakom in pa pravoslavni duhovščini. Ko se rešijo navedena vprašanja, se prične duma pečati s kmečkimi zadevami. Del desnice pa namerava delati na to, da odpravijo zlato veljavno in uvedejo obvezno papirni denar. Nadalje pa namerava desnica tudi predlagati, da se uvede zopet popolno samodržstvo. Načelnik monarhične stranke v Astrahanu, Pihanovič, se je zato podal v Moskvo, kjer namerava sporazumom z »Zvezo pravih ruskih ljudi« voditi v ta namen agitacijo med ruskim ljudstvom. Stranke že tudi objavljajo svoje načrte. Oktobristi se bodo naslanjali deloma na desnico, deloma na levico, ker nimajo programa in tudi ne poznajo solidarnosti. Levica se bo po delu oktobristov ojačila in ni izključeno, da dobi večino. O načrtih desnice je izjavil grof Bobrinski, da desnica ne dela na odpravo ljudske zbornice, pač pa da hočejo skupno korakati s skrajnim krilom desnice, seveda, če to ne bo motilo zborničnega delovanja in če bo opustilo napade. Puriševič je pa izjavil, da njegova stranka ne nasprotuje oktoberskemu manifestu in da je pripravljena na sodelovanje z oktobristi. S to izjavo hočejo prepričati, da ne bi skupno stopali kadeti in oktobristi. Pri posvetovanju oktobristov v Peterburgu, ki so se ga udeležili tudi zaupniki zmerne desnice in stranke mirnega obnovevanja, je izjavil Petkov Solovov, da se morao združiti za skupno delo v tretji dumi ne le zmerni člani desnice, marveč tudi desno krilo kadetov na programu oktobristov, ne želi pa, da se spoje z njimi. V imenu desnice je pa izjavil zastopnik desnice Krupenski, da desnica pripada reprezentančnemu sistemu in da je desnici ustava ravno tako dragocena, kakor ostalim pristašem ustave in da ne smejo desnice soditi po njenem ravnanju v drugi dumi, kjer je bila prisiljena, da je nastopala tako, kakor je nastopila. Na levici se pa dela na to, da se združijo stranke na levici. Težave pa delajo socialni demokrati, ki hočejo ostati samostojni. Skupina stranke mirnega obnovevanja, ki šteje osem članov in ki jo vodi Šipkov, upa, da dobi z

divjaki trideset poslancev. Nastopiti hoče odločno, če bi desnica nameravala napad na dumino obstoj. Levo krilo oktobristov želi, da se združi s kadeti, medtem ko desno klubovo krilo in zmerni niso zadovoljni s kadeti. Krupinski želi, da postopa desnica oktobristov z desnico. Nadalje želi Krupinski, da zboruje duma le dvakrat na teden in da se dumino delo osredotoči po odsekih.

Zahteve ruskih industrijcev in trgovcev.

Vodstvo kongresa zastopnikov ruskih industrijcev in trgovcev je poslalo vsem članom ruskega državnega sveta in dume spomenico, ki zahteva, naj se povzra proračun ruskih državnih železnic za leto 1908, da odpravijo napake v ruski železniški upravi.

Ženske inženirice.

Obiskovalke ženskih tehniških tečajev dobe naslov in vse pravice inženirjev, kakor se govori v Moskvi.

Baron Frederiks bolan.

Bivši gubernator v Nižnem Novgorodu, baron Frederiks, ki je bil zapleten v afero Gurko Lidval, je obolev na živcih in se nahaja že več mesecev v nekem zdravilišču v varšavski okolici.

Velika ustanova.

Moskovski milijonar K. S. Ledencov je volil znaten del svojega premoženja moskovskemu vseučilišču in tehniki. Oporoki je pristavljena klavzula, da sinovi izgube svoje deleže 200.000 rubljev, ako nastopijo proti oporoki.

Preosnova carjeve osebne straže.

Prejšnji carjev gardni bataljon so preosnovali. Moštvo se ne rekrutira več zgolj iz garde, marveč bosta v bataljonu po dva zastopnika vsakega polka ruske armade in po en zastopnik sibirskih in vzhodnjeazijskih polkov. Za poveljnika carjevega gardnega bataljona je imenovan general Komarov.

Rusija na Daljnem Vzhodu.

V Peterburgu je govoril J. A. Korzhuhin o ruskem ozemlju na Daljnem Vzhodu. Položaj je tu žalosten. Manjka podjetnikov, ki bi izrabljali nakopičene zaklade zlata, srebra, železa in premoga in bi tako dali posla ubožanemu prebivalstvu. Redko nasejano prebivalstvo se preživlja težavno z lovom, Kamčatsko prebivalstvo zato strada. Celo ribištvo nazaduje, ker primanjkuje soli, utanzilij in pa trgov. Neizčrpano je bogostvo v gozdih, dasi bi lahko izvažali les na Japonsko in v Ameriko. Nujno je potrebna Amurska železnica, ki, ko se dograadi, mora tudi biti vojaško dovolj zastražena. Pospeševati bi se moralo tudi naseljevanje.

Rusi o preosnovi avstrijske vlade.

»Rječ« piše glede na preosnovo avstrijskega ministristva: Nova vlada je parlamentarna, ki jo podpira večina, od katere je odvisna. Po preosnovi so se uveljavile parlamentarne razmere in je postala Avstrija parlamentarna monarhiia.

Kolera v Rusiji.

V Bukarešt so došla poročila, da se širi grozno kolera v Rusiji. Rumunska vlada je zato ukazala obmejnim oblastim, da morajo prepričati vsak prestop iz Rusije v Rumunijo.

Ruski proračun.

Finančni minister je predložil dumi in državnemu zboru proračun za leto 1908. Bilanca izdatkov in dohodkov je izkazana z 2.515.515.806 rublji. — Car je sprejel 15. t. m. duminega predsednika Komjakova v avdienci.

DVE VOJNI LADJI ZGORELI!

V petek zjutraj sta zgoreli na Ruskem v baltiški ladjedelnici dve topničarki, dve sta pa močno poškodovani.

SAMOUOMOR NA HAMBURŠKI BORZI.

V hamburškem borznem posloju se je ustrelil borzni obiskovalec Ballin, mlajši brat ravnatelja »Avstro-Amerikane«, Ballina.

Dnevne novice.

+ **Kamniška železnica.** V ponedeljek se prične komisijiski pregled proge Kamnik-Polzele. Da je ta proga za nas izrednega pomena, je jasno. O tem smo že tudi dovolj pisali. Zdaj, ko se pripravlja tudi preko Ljubljane zveza z Dalmacijo, je ta zadeva tem važnejša, ne samo v gospodarskem, marveč tudi v narodnem oziru. Biser naših mest, ljubki Kamnik, stopi iz svoje osamelosti na dan. Ljubljana se vzdigne kot križišče velikih prog. Seveda: dobiti moramo obe prog. S komisijiskim ogledom se glavno delo pravzaprav šele prične. Teba je zagotoviti finančno plat; in to je najtežje. V tem usodnem času pa dela Hribar svojo neumno politiko. In zastopnik savinjske doline, Roblek mu druguje. Ali so kamniški in savinjski volivci na glavo padli, da k temu molče? Po Hribarjevji politiki mečem od sebe najugodnejšo priliko za gospodarske pridobitve in sicer take, katerih pomen sega v stoletja. Velik čas, pa politični otročaj; v niem! Predobro poznamo voditelje liberalne kamniške politike, da bi od njih kaj upali. Zdi se nam pa, da je med tamošnjimi trgovci in obrtniki vendar še toliko zdrave sebičnosti, da bodo spoznali, kam jih vodi njihova propala stranka. Kamniški mestni zastop ima besedo.

+ **Simon Gregorčič in dr. Mahnič.** Piše se nam: Ze večkrat sem hotel vam sporočiti, kar sledi, a vedno sem odkladal. Sedaj pa pišem in prosim, da objavite. Mnogo se govori

in piše, celo v novem koledarju za leto 1908, da nekoliko namiguje na to, kot bi bil pokojni pesnik nevoljen na škofa dr. Mahniča. Resnici na ljubo moram izjaviti, da ni res. Dokaz: Bilo je meseca novembra 1905, ko se nas je v Gorici zbralo več duhovnikov in tudi pesnik je bil med nami. Govorili in ugrabili smo, kdo neki zasede nadškofijski sedež v Gorici, izpraznjen po smrti nadškofa Jordana. Nekdo izrazi željo, da bi se povrnil dr. Mahnič. Simon Gregorčič pa pravi resno: »Pustite Mahniča, kjer je, on je na svojem mestu. Naj dovrši nalogo, katero mu je Bog poveril!« Začudili smo se njegovemu govoru. In nekdo pristavi: »In Vi to govorite?« Simon Gregorčič pa pravi: »Mahnič je mož. Jaz vidim, da se drži strogo svojih principov. V Gorici je pisal proti staroslovenski liturgiji, ker v Gorici ni dovoljena, na Krku se za njo bori, ker je stara pravica v krški škofiji.« — Iz tega se lahko razvidi, da je pokojni pesnik spoštoval škofa Mahniča in da ni imel srda do njega. Sporočam to, ker se iz tega zrcali lep značaj Simona Gregorčiča in da se ne bo mislilo, da je veliki pesnik in duhoven nesel jezo v grob. Spoštoval je kremenit značaj škofa Mahniča. — V Čepovanu, dne 12. novembra 1907. — J. Pejec, župnik.

+ **Zveza telovadnih odsekov** in njen lepi ustanovni občni zbor je gospodo krog »Slov. Naroda« zabolela. Pa ne radi simpatij do Sokola. O, ne! Saj mi vemo, da so ravno gospodje pri »Narodu« najbolj nasprotni sedanjemu vodstvu Slovenske Sokolske Zveze. Nastop naših vrlih telovadcev jezi gospode krog »Naroda« zato, ker je bil ta nastop odkrit in ker so telovadci jasno izpovedali svoje mnenje napram Sokolstvu. Ker so telovadci že lansko leto sklenili, da na napade proti njim v časopisih ne bodo odgovarjali, moremo odgovoriti mi nasproti včerajšnjemu napadu v »Narodu« samo sledeče: vemo, da čimbolj bo »Narod« napadal predsednika Zveze telovadnih odsekov, tembolj ga bodo telovadci spoštovali in ljubili. Kar je najboljšega v naših vrstah, to »Narod« najbolj napada. — Protest proti Žirovniku ni bil proglašen zato, ker je Žirovnik »naprednjak«, kakor pravi »Narod«. Mi poznamo naše telovadce in vemo, da se za tako napredništvo malo zmenijo. Protest je bil storjen zato, ker je Žirovnik šentiviške telovadce napadal s takimi psovkami, kot jih rabi »Narod« navadno proti našim telovadcem. — Protest proti tistim ljudem, ki so v naših službah in se delajo proti nam najbolj udane, zahrbtno pa zabavljajo čez nas in hodijo delat liberalcem štafažo, ta protest je bil jako umesten in mi sami bomo skrbeli, da pridejo na dan imena uslužbencev naših zavodov, ker imajo pri naših zavodih prav izborne službe in bi bili vendar rajši slabo plačani uradniki liberalnih zavodov. — Da si naši telovadci ne žele prav nič »najboljših sokolskih moči«, je pa dokaz slučaj s prejšnjim njih načelnikom, ki je moral iti, dasi dober telovadec samo vsled tega, ker je skušal igrati vlogo na dve strani. — Vse drugo, kar kvasi »Narod«, je pa samo očitanje tistega, kar telovadci jasno in odločno izpovedujejo in kar je izjavil na ustanovnem občnem zboru tudi predsednik dr. Lovro Pogacnik: »Mi nismo samo telovadci, temveč smo tudi verni katoličani.«

+ **Zvezo telovadnih odsekov** čaka mnogo dela. Ze sedaj pošila Zveza k raznim odsekom vsak teden dvakrat po šest telovadcev učiteljev. To delo na se bo še pomnožilo, ko se ustanove odseki v Celju, Gornjemgradu, Bohinju, Selcih in Mengšu, kjer povsod žele, da se odseki čimpreje ustanove. Tudi vprašanje glede uniform bo Zveza čimpreje rešila. Za prihodnji javni nastop se dela po odsekih jako intenzivno, tako da smemo pričakovati v kratkem zopet mnogo veselih pojavov iz naših telovadskih vrst.

+ **Hribar** je govoril v »Mestnem Domu« tudi nekaj o »ostudnosti«, pozvati dr. Šusteršiča, naj opusti vse ozire, si pa le ni upal. Potem bi se še le videle »ostudnosti«. Sicer je pa res že čas, da padejo vsi oziri! Na zadnjem dr. Šusteršičevem shodu je volivec Jeraj dal duška nejevolji, ki vlada med našimi somišljeniki proti Hribarju. Ta nejevolja je oprta na nekatera kričeča Hribarjeva dejanja zadnjega časa. Mož, ki je nastopil v »Sloveniji« za »modus vivendi«, ki ima v ustih napram javnosti polno »skupnosti«, je n. pr. po svojem magistratu vrgel na cesto obrtnika, o katerem se je sumilo, da ni volil Njega! A ta slučaj ni osamljen! Tak je ta Hribar v resnici. In vendar se drzne Njegov Govekar pisariti, da poslanec Hribar plemenito pozablja in krščansko odpušča vse osebnosti, v svoji goreči želji, da bi se osnoval in sam velik jugoslovanski klub. . . . Ob takih Hribarjevih nastopih v istem trenutku, ko zavije osebni skupnosti, ni treba imeti samo kakih »osebnih čuvstev« proti Njegovemu moštvo, ampak naša sveta dolžnost je takega moža in njegovo odkritosrčnost razkrinkati. Naj se ga prav spozna! S takim možem, ki v dejanju tako postopa, kakor smo zgoraj omenili, ni mogoča nobena skupnost. Proti takemu teroristiškemu postopanju se morajo napeti še druge strune! Za vsakega zatiranca se moramo potegniti vsi! In z nami bo šel vsak, ki ljubi pravico in — svobodo!

+ **Oficijelna blamaža.** V oficijelnem glasilu Ivana Hribarja, v »Sloveniji«, je tiskano, da je Ivan Hribar preteklo nedeljo na shodu v »Mestnem domu« govoril, da je državni zbor dovolil, da se dr. Šusteršič izroči sodišču radi razžaljenja mestnega policijskega stražnika. — G. Ivanu Hribarju se je na shodu očividno sanjalo. S takim neresničnim poročilom se je blamiral Ivan Hribar na shodu, sedaj pa še v svoji oficijelni »Sloveniji«.

+ **Deželnozborske volitve.** Iz vipavske doline nam poročajo: Te dni smo dobili po naši dolini v obilnem številu naslednje pismo: »Politično društvo »Jednakopravnost« v Idriji

dne 10. listopada 1907. Velecenjeni gospod! V zadevi predstojčih deželnozborskih volitev si dovoljujemo Vas najljudneje povabiti na zapadni pogovor, ki se vrši v nedeljo, 17. t. m. ob 11. uri dopoldne pri g. Antonu Lampetu v Črnem vrhu nad Idrijo. Z ozirom na dogledno važnost novih deželnozborskih volitev računamo zanesljivo na Vašo udeležbo in beležimo z odličnim spoštovanjem za (s štampiljo) Jednakopravnost, Idrija, A. Pegan, t. č. predsednik. J. Novak, t. č. tajnik. — Tako nas torej vabijo. Imenovano politično društvo nam Vipavcem ni znano, imena podpisanih odbornikov nam jamčita, da liberalci skušajo zopet vstati, ker so ob državnozborskih volitvah tako grdo padli. Kakor smo izvedeli, je podpisani A. Pegan notar v Idriji, ki je vodil zadnjič za Grudna agitacijo, J. Novak pa večkrat imenovani idrijski občinski tajnik Julče, posebni ljubitelj ženskih čenč. Može vedó, kaj jim je pričakovati od teh dveh »kmetov«, katerima se gotovo v najkrajšem času pridruži, kakor se nam poroča, »oberkmet« Tauzes, seveda tudi iz Idrije.

+ **All je to delo za naše ljudstvo.** Na shodu Narodne stranke v Celju je začel urednik Narodnega lista Spindler hujskati proti družbi sv. Mohorja in to hujskanje se sedaj po vseh liberalnih listih vrlo nadaljuje. Neizrecno duševno korist je prinesla ta družba že našemu narodu, povišala je naš ugled pri drugih narodih, in za to pač ne more biti prijatelj ljudstvu, kdor mu hoče uničiti to koristno družbo! V »Družbo sv. Cirila in Metoda« so ti ljudje s svojimi nasilstvi zanesli razpor, sedaj pa hočejo razdirati tudi v »Družbi sv. Mohorja«. Roke proč od »Družbe sv. Mohorja«. **Gg. družbeni poverjeniki, odgovorite na liberalne predrznosti s tem, da v vsaki župniji naraste število članov »Družbe sv. Mohorja«!**

+ **Socialni kurz** priredi goriška »Slovenska krščansko-socialna zveza« takoj po novem letu. Začne se dne 2. januarja; sklep bo v nedeljo, dne 5. januarja.

* **Koledar družbe sv. Cirila in Metoda** so začeli razpošiljati iz Ljubljane. Ne bomo se bavili mnogo z njim. Iz poročila o glavni skupščini v Bohinjski Bistrici, zlasti o volitvah, se pozna, kako dela vodstvo družbo in v strankarske namene. Človeka, ki je bil navzoč in opazoval burne prizore, mora popasti sveta jeza, če čita to enostransko sestavljeno poročilo. Navajajo se venomer zastopniki, ki stoje na krščanskem stališču, češ, da so ti povzročili nemir na skupščini. Največji rodoljub ne more imeti zaupanja do takega vodstva, ki si upa sprejeti tako zavito poročilo v svoje izvestje. Popolnoma nemogoče je, da bi še kak neliberalci vztrajal v takem odboru in dovoljeval take brezvestne, enostranske spise, ki imajo le namen oškoditi ugled krščanskim strankam. Če so ti gospodje tako resnicoljubni in hočejo skrbeti, da se ohrani zgodovinski razvoj družbe, zakaj pa niso ovekovečili drznih nastopov slovenskih vseučiliščnikov, ki so z največjo brezobzirnostjo žalili duhovne in terorizirali celo skupščino? Zakaj niso omenili v svojem vestnem poročilu grožnje akademikov, da morajo povsod iz družbinih šol »nune«? Zakaj ni to ugledno in resnicoljubno vodstvo označilo vsaj v nekoliko besedah oliko in omiko razgrajajočih dijakov, katere je moral celo poslanec Grafenauer, mož najimrejšega značaja, poučiti, da je tako vedenje za višje izobrazbene nedostojno? Vse te dogodke so izpustili, ne vemo, ali iz prevelike resnicoljubnosti ali namenoma. Le delajte tako, pa še pridite enkrat rotit, da mora vsak Slovenec neoziraje se na politično naziranje podpirati tako družbo.

— **Ustanove za Radeckjeve veterane.** Dunajska krščansko-socialna glasila zahtevajo, da vlada povodom 50-letnice Radeckjeve smrti spomin na Radeckega proslavi na ta način, da parlamentu predloži predlogo za ustanovitev ustanov za pobožane Radeckjeve veterane.

— **Smodge je prepovedano izbirati** na Ogrskem. Ogrski tobačni erar je določil, da se odslj vsaka smodka posebej prodaja zavita v tenak papir.

— **Na naslov državne železnice.** Z nastopajočo zimo se vračajo na postajališča Tavčarjev dvor, Črnuče in Homec železnice Ljubljana-Kamnik vse one neprijetnosti, ki jih potujoče občinstvo ondi uživa, odkar je stekla ta železnica. Slaba razsvetljava lokalov, negotovost glede prihoda in odhoda vlakov, ki jo povzročuje dejstvo, da postajališča niso v telegrafski zvezi, to so nedostatki, ki tarejo postajališča na vseh lokalnih železnicah. Da pa mora občinstvo prezebat v nezakurjenih lcalih, to pa vendar ne gre, in to tem manj, ker živimo v dobi, ko se povsod uveljavlja načelo, da se mora varovati človeško zdravje. Koliko ljudi je pa že prezebalo v nezakurjenih čakalnica zgoraj navedenih postajališč in koliko se jih je ondi ob hudem mrazu, kakršnega smo imeli lansko zimo, hudo prehladilo. Neodpustno je za železniško upravo, ako si oc dežja ali vsled hitre hoje premočen človek čakajoč vlaka v teh mrzlih prostorih, nakoplje dolgo ali celo neozdravljivo bolezen. — Zato želimo, da se v navedenih postajališčih nemudoma postavijo primerne peči in da se te peči pred prihodom vlakov redno zakurijo. Prizadete faktorje pa opozarjamo na te vrstice: prošnja, da upoštevajo to upravičeno željo.

— **Hranilica in posojilnica v Kranju.** Neovstanovljena posojilnica, o kateri smo van že poročali, se prav dobro razvija. Ze prv uradni dan je imela blizu 20.000 K prometa. — Na razna vprašanja se poročamo: Naša hranilnica obrestuje vloge s 4 1/2% in plačuje rentni davek; posojila na hipoteke daje po 5% na osebni kredit po 5 1/2%. Za posestnike, k imajo na visoke obresti vknjiženi dolg, je po

sebo važno, da preskrbuje konverzijo dolgov po novi postavi.

— **V odbor posojilnice in hranilnice v Kranju** so bili voljeni gg.: R. Marenčič, načelnik, A. Koblar, Iv. Kummer, T. Pavšlar, V. Šitar, K. Windischer. Hranilnica posluje »v škofiji« v Kranju in sicer v ponedeljek dopoldne in popoldne ter v petek dopoldne.

— **Razburjena intendantca slovenskega gledališča.** Prejeli smo in priobčujemo: Slavno uredništvo »Slovenca« v Ljubljani. Opirajo se na § 19., tisk. zak., prosijo podpisano vodstvo slovenskega deželnega gledališča v Ljubljani, da objavite z ozirom na notico »Gledišče v službi tendencioznega mazaštva« v 263. letošnji številki svojega lista sledeči popravek: Ni res, da se za slovensko gledališče pripravljala neka zgodovinska drama iz 16. stoletja, v kateri neki pisec brez talenta in okusa, ki se še svojega imena ne upa povedati, izkuša svojo nezrelo domišljijo nad redovnicami mekinskega samostana in da dežela za take stvari plača. Res pa je, da se za slovensko deželno gledališče ne pripravljala nobena taka drama. Vodstvo slovenskega deželnega gledališča v Ljubljani. — Juvančič.

Intendantca slovenskega gledališča naj se blagovoli poučiti iz »Slovenskega Naroda«, ki je isti dan kot mi, poročal, da je intendantca slovenskega gledališča dobila novo slovensko dramo »Opatinja Suzana«. Da dežela za to ne bo plačevala, to vemo!

— **Vojak roparski napadalec.** Poročali smo te dni, da je v Trstu na ulici napadel neki vojak neko damo in ji hotel iztrgati denarnico, potem pa s tovarišem vojakom pobegnili. Tatov tovariš se je sedaj sam zgledil. Piše se Jurij Černigoj. Vojak, ki je izvršil roparski napad, se piše L. Ogrizek in je takoj po napadu dezertiral.

— **Južna železnica** bo z letom 1908. povišala tarifo na železnino. Izvzete bodo od povišanja samo kose in srpi.

— **Legar v Postojni** je ponehal. Barake Rdečega križa, katere je deželna vlada poslala ob času epidemije negarja v Postojni, so večeraj zopet odposlali nazaj v Ljubljano. Rabil jih ni nikdo, bilo ni nobenega bolnika v njih. Zadostovala je popolnoma okrožna bolnica v Postojni.

— **Redka lovška sreča.** V nedeljo, dne 10. t. m. ustrelila sta gg. Josip Vanossi in Peter Nograšek v lovišču g. Fr. Gamsa »Med gorami« nad Nevljico vsak enega divjega kozla. Divji kozli v lovišču »Pod hrusko« so res nekaj nenavadnega in dokazuje ta slučaj, da hranijo kamniške planine obilico divjih kozlov in koz, ker zaidejo v tako nižavo.

— **Postojnski trgovci** so na svojem tovariškem sestanku, ki so ga imeli v torek, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu pri »Kroni« glede odpiranja in zapiranja trgovin soglasno in s častno besedo se zavezali in sklenili sledeče določbe: Ves čas od 1. oktobra do 31. marca odpirale se bodo trgovine zjutraj ob pol 7. uri in zapirale ob 8. uri zvečer. V času od 1. aprila do 30. septembra se bodo odpirale trgovine zjutraj ob 6. uri in zapirale ob 9. uri zvečer. Izjeme so le teden pred božičnimi in teden pred velikonočnimi prazniki. Ob tem času se ima trgovine lahko dalj časa otvorjene. Ob nedeljah in praznikih bodo trgovine odslej otvorjene od 7. ure — 10. ure dopoldne, med 10. mašo bodo zavtorjene, ter od 11. ure — 12. ure se imajo vse trgovine brez razlike popolnoma zavtoriti.

— **O roparskem umoru pri Verdu** se poroča, da so osumljene tri delavce te dni vsakega posebej peljali na mesto umora. Za časa umora je poseben eden se nahajal v bližini in je umorjenemu kakih sto korakov sledil. Po končani preiskavi bodo osumljence izročili deželnemu sodišču.

— **Imenovan** je za volonterja na državnih železnicah g. Anton Rupar.

— **Državna subvencija.** Za vodovodni rezervoar dobi občina Laze pri Senožcah državno podporo 4000 kron.

— **Platneni čoln za vožnjo po vodi** sta izumila v Zagrebu Mihael Mercep in Vladimir Ferenčina. Čoln se dá zložiti in se ga lahko nosi s seboj v malem kovčegu. To je dosedaj najbolj praktičen platneni čoln. Poizkusi na Savi so izborni uspeli.

— **Umrl** je v Pulju g. Alojzij Götz, uradniški pomočnik c. kr. vojne mornarice.

— **Solkanska mizarška zadruga** je vzela v najem žago kranjskega verskega zaklada v Bohinju.

— **Umrl** je na Glincah št. 22 viški pismo-noša Ivan Pavlič.

— **Belokranjska železnica.** Sekcijski šef železniškega ministrstva dr. Millemoth ogleduje te dni trasacijsko črto.

— **Izgubljeni** so bili od Novega Vodmata do Device Marije v Polju trije obroči od peči in pa železo, na katerem se kuri. Kdor je to našel, naj prinese g. Černetu v Moste št. 7, ali k županu v Devici Mariji v Polju.

— **Tifus se širi** po Rakeku. Več oseb je bolnih.

— **Sneg** je pokril Severnik in je podoben zimski pokrajini.

— **Velikodušen gospodar.** V Budimpešti je te dni umrl zasebnik Keczser svoji uslužbenki, ki mu je več let gospodarila, zapustil in milijon 600 tisoč kron.

Štajerske novice.

— **Štrajk na mariborskem moškem učiteljskišču.** Listi sedaj mnogo pišejo o štrajku, ki se je uprizoril na mariborskem učiteljskišču proti profesorju Majcenu. Kakor izvemo iz zanesljivega vira, je g. Majcen popolnoma nedolžen in je čeli štrajk uprizorjen iz vzrokov, o katerih bomo še govorili.

— **Za slovenske gimnazijske razrede v Celju** je v državnem proračunu 10.000 kron. In sicer za njihovo nastanjenje v novi stavbi, katere se ima šele postaviti — pri Celju.

— **Š Utopljenec.** Pri zavobških mlinih pod Ptujem so potegnili iz Drave že močno gnilega mrliča. Sodijo, da je to tisti Janaz Cvetko iz Zabovc, kateri je 13. aprila v legarju skočil v Dravo in utonil.

— **Š Sokolski dom v Mariboru.** Že prihodnjo pomlad se bo dvignilo v Leitersbergu pri Mariboru novo poslopje: »Sokolski dom«. Stavbišče je že kupljeno.

Ljubljanske novice.

— **lj Jutri v »Rokodelski Dom«!** Jutri, v nedeljo, ob 6. uri zvečer priredi »Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov« v Ljubljani v svojem domu, Komenskega ulice šte. 12 velezanimivo »Martinovo veselico« z bogatim vzporedom, ki se zaključí z lepo igro »Grajski ječar«. Kdor se želi jutri zvečer prijetno zabavati, naj pohiti v »Rokodelski Dom«.

— **lj Somišljenice in somišljenke vabimo,** da se udeležijo jutrišnje zanimive Martinove veselice »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov« v »Rokodelskem domu«. Začetek otčno ob 6. uri zvečer. — Odbor »Slov. kršč.-soc. zveze«.

— **lj Cenjene člane in članice pevskega društva »Ljubljane« vabimo,** da se udeležijo jutrišnje »Martinove veselice« v »Rokodelskem domu«. — Za odbor »Ljubljane«: Rado Sturm, predsednik. — Potnik, tajnik.

— **lj Predavanje.** V torek je predaval v »Krščansko-socialni zvezi« veleč. g. dr. Aleš Ušeničnik o »veri in neveri«. Jasno in določno je očrtal, kaj vodi ljudi k neveri, zlasti »inteligentne« ljudi. Zlasti dijaštvo je izpostavljeno raznim faktorjem, ki vplivajo v tem oziru jako slabo nanj, že v manjših šolah, najbolj pa na univerzah, kjer jim marsikatera profesorska avtoriteta vceplja nevero. Človek brez vere je v nesreči osamljen in njegova edina vera v »nič« ga dovede do samoumora. — Poslušalci so sledili z zanimanjem gospodu predavatelju, ki je izbral res zanimivo snov in jo podal v lepih oblikah. — Prihodnji torek predava g. dr. Jerše.

— **lj Ljubljanski občinski svet** ima sejo prihodnji ponedeljek, ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Na sporedu so poročila v zadevi novih volitev v upravni odbor mestne hranilnice. O računskem sklepu mestnega zaklada za leto 1906. O prošnji »Zavoda sv. Nikolaja« v Trstu za podporo. O prošnji ljubljanske društvene godbe za izredno podporo. O prošnji društva »Narodna šola« v Ljubljani za podporo za leto 1908. O dopisu mestnega magistrata glede odstopa sveta Ane Dermastije na Zaloški cesti 3 v svrhu uravnave te ceste. O delovanju »prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« v III. četrtletju 1907. O poročilu Ivana Dražila o zborovanju državne zveze delavskih posredovalnic na Dunaju. O vlogi restavraterja Ivana Kende za napravo saninca na mestnem posestvu pod Turnom. O prošnji Vinka Vojeviča za razširjenje gostilničarske koncesije. O prošnji Ivana Anžiča za podelitev krčmarske in gostilničarske koncesije. O prošnji Alojzija Rasbergerja za prenos gostilničarske koncesije. O prošnji Ursule Kadunčeve za starinarsko koncesijo. O prošnji delniške družbe »Union« za odpis večje porabe vode. O prošnji A. Sašnika za odpis večje porabe vode. O vspehu cestne električne železnice v Ljubljani za prometno leto 1906. — Tajna seja.

— **lj Deželnozbornska volitev v Ljubljani.** Pri prihodnjih deželnozbornskih volitvah nameravata v Ljubljani kandidirati dr. Ivan Tavčar in dr. Karol Triller. »On« se baje za ljubljanski deželnozbornski mandat ne bo pulil, ker se hoče bolj posvetiti svojim umetniškim stremljenjem, predvsem Svoji — umetniški galeriji na Gradu.

— **lj Zanimive kinematografske slike** se bodo vidle od danes do torka v podjetju »Cinematographe Theatre Francais«. Na vspredu so velezanimive, povsem nove točke in traja vspredu približno eno uro: 1. Povesti o Pavlihu. 2. Kuharica ima smolo. 3. Žrtev znanosti. 4. Diabolo. 5. Kuharica podeduje. 6. Napad na postiljona. — Priporočamo to podjetje kar najtepleje, ker se odlikuje res z lepimi slikami.

— **lj Velik koncert.** Jutri v nedeljo, 17. novembra, vrši se v veliki dvorani hotela »Union« koncert ljubljanske društvene godbe. Kakor se nam poroča, je godba po novih, dobrih močeh zelo pomnožena, tako da bode jutri jako bogat in lep program in dvorani »Uniona« proizvajala. Na vspredu se nahaja tudi »Wagner«, zbor romarjev, Strausova opereta »Vesela vdova«, opereta »Walzertraum«, Dworak, Eilenberg, Fučik, Parma itd. — Začetek ob 8. uri zvečer.

— **lj Ljubljanski sekstet** koncertira v nedeljo zvečer v vinski kleti »Uniona«. Vstop prost.

— **lj Poročilo** se bode v nedeljo, dne 17. novembra, gospod Josip Bardorfer z gospico Marijo Plantan iz Novega mesta. Čestitamo!

— **lj Velika nesreča na železniški progi.** Danes dop. je kakih sto korakov od žel. prelaza na Mar. Terezije cesti tovorni vlak št. 828 podrl na progi delajočega, 15-letnega delavca Stefana Hermana, rod. iz Dražimare pri Prilogu, ter mu odtrgal nad kolonom levo nogo, desno roko mu je pa tako zmečkal. Ponesrečenec je na progi stojel gledal tovorni vlak, ki je prihajal iz Ljubljane in ni opazil onega, ki je vozil v Ljubljano. Hermana so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, a ni upanja, da bi okreval. V bolnici so ponesrečencu odrezali roko.

— **lj Pobegnil** je od tukajšnjega c. in kr. pešpolka št. 27 prostak Alojzij Wilos. Pred pobe-

gem je vkradel dvema prostovoljcem obleko in jo prodal nekemu starinarju.

Telefonska in brzovjavna poročila.

— **VELIKI IZGREDI NA DUNAJSKEM VSEUCILIŠČU.**

— **Dunaj, 16. nov.** Danes so nemški dijaki na tukajšnjem vseučilišču povzročili velike izgrede. Nemški dijaki so se v velikem številu zbrali v avli ter so zapeli »Die Wacht am Rhein«. Nekaj navzočih jugoslovanskih dijakov se pri petju te pesmi ni odkrilo. Nemci so radi tega s palicami napadli jugoslovanske dijake, bili po njih in celo kamenje metali nanje. Konečno so Nemci jugoslovanske dijake izrinili iz avle. Jugoslovanski dijaki so bežali v kavarno nasproti vseučilišču, Nemci so jim sledili in so hoteli naskočiti tudi kavarno, kar pa je preprečila policija. Pri tem je bilo več dijakov ranjenih na glavi.

— **SEJA MLADOČEŠKEGA IZVRŠEVALNEGA ODBORA.**

— **Praga, 16. nov.** V ponedeljek ima mladočeški izvrševalni odbor sejo, v kateri se bo posvetoval, kako naj se nastopi proti agitaciji, katero vrše češki radikali proti zmernim češkim strankam.

— **ITALIJANSKO VSEUCILIŠKO VPRAŠANJE.**

— **Trst, 16. nov.** Mestni svet je sprejel resolucijo, ki pozivlja vlado, naj čimpreje ustanovi vseučilišče v Trstu in naj se za prvo silo prestavi pravna fakulteta iz Inomosta v Trst. — V Tridentu in Gorici so Lahi tudi demonstriali za univerzo. V Trstu so pri demonstracijah baie streljali.

— **OBSODBA RADI VOLIVNEGA PODKUPOVANJA.**

— **Maribor, 16. nov.** Orehovski Vračko in Koller sta bila večeraj obsodena zaradi volivnega podkupovanja na 5 in 3 dni.

— **NOV HRVAŠKI BAN?**

— **Zagreb, 16. nov.** Govori se, da ban Rakodec zav odstopi in da bo na njegovo mesto imenovan grof Dioniz Drašković, ki živi na Dunaju. Potrjena ta vest še ni.

— **PROTI HRVAŠKI OBSTRUKCIJI V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.**

— **Budimpešta, 16. novembra.** Ogrska neodvisna stranka ima v ponedeljek posveto vanje, kako zlomiti hrvaško obstrukcijo.

— **700-LETNICA ROJSTVA SV. ELIZABETE.**

— **Požun, 16. nov.** Tu se danes slovesno praznuje 700-letnica sv. Elizabete. Vse mesto je na županov poziv v zastavah. Zvečer bo razsvetljava. Cesarja zastopa pri slavnostih nadvojvoda Friderik. Slavnosti trajajo do torka.

— **PREDSEDNIK DUME PRI CARJU.**

— **Peterburg, 16. novembra.** Danes je car sprejel v avdienci predsednika dume. Čuje se, da je bila avdienca, ki je trajala četrt ure, jako milostna.

— **PREPREČENI ATENTAT NA CARJA.**

— **Peterburg, 16. novembra.** Velikansko senzacijo vzbuja vest, da so v Carskem Selu aretirali pet nihilistov. Nihilisti so nameravali izvršiti atentat proti carju v carjevi avdijenčni dvorani. Preoblečeni nihilisti so prosili za avdienco, v Carskem Selu so se pa ti prosilci zdeli sumljivi. Preiskali so jih in našli pri njih več skritih bomb.

— **SIN GENERALOV, NAČELNIK ROPARSKE DRUŽBE.**

— **Varšava, 16. nov.** Tu so prijeli sina splošno znanega generala Vilčevskega. Dognalo se je, da je generala sin načelnik one roparske družbe, ki je oropala mestno blagajno.

— **KITAJCI PROTI TUJCEM.**

— **Šangaj, 16. novembra.** Sem so priplule štiri ameriške topnjače, ker se med Kitajci pojavlja nevarno gibanje proti tujcem in se bojkotira angleško blago.

— **RAZPRAVA NASL.**

— **Rim, 16. nov.** V navzočnosti 129 senatorjev se zaslišujejo priče, večinoma nižji uradniki Nasijevega ministrstva in umetniškega oddelka. Razvidi se iz izjav, da so vsi vprek goljufali in izdajali državni denar za nairazličnejše malenkosti, večinoma pohištvo in potovanja v letovišča.

— **JAPONSKA.**

— **Berolin, 16. nov.** Japonski finančni minister, ki se zdaj mudi v Berlinu, je izjavil, da so japonske finance zelo ugodne in da je razmerje z Ameriko najboljšje.

— **ITALIJANSKA ZBORNICA.**

— **R.m., 16. nov.** Dne 28. novembra zboruje italijanska zbornica. Na vrsto prideta med drugim trgovinski dogovor z Rusijo in odprava ponočnega dela pri pekovski industriji.

— **Kašljajoče osebe opozarjamo** na oglas o Thymomel scillae, t. j. preparat, katerega večkrat zdravniki priporočajo.

— **Božič 1907.** Znana dunajska izvozna tvrdka A. Hirschberg, II., Rembrandtstrasse 19, razpošilja tudi letos slovito amerik. garnituro namiznega orodja, obstoječo iz 42 komadov za čudovito nizko ceno 6 gld. 90 kr. Vsak, kdor si namerava omisliti žlic, nožev, vilic itd., naj porabi to priliko. Več v današnjem oglasu.

Poslano!

— **P. n.!**

— Ker se mojemu sinu **Adolfu Wagenpfeil** pred dvema letoma ni posrečilo opustiti trgovine, ker ni dobil kupca za ostalo blago, vseeno pa

hoče ostaviti Ljubljano, sem jaz prevzel **vso njegovo zalogo** in bom trgovino popolnoma likvidoval.

Da bom pa čim najmanj blaga moral prepeljati v svojo celovško trgovino, bom od danes do 1. februarja 1908 prodajal vse predmete **globoko pod nakupno ceno** in prosim, da se p. n. občinstvo prepriča o izredni nizki ceni.

— **Tudi vse novosti,** ki so bile povodom **bliznje božične dobe** naročene pri raznih tovarnarjih, se bodo prodale po izredno nizki ceni, na kar si usojam še posebej opozarjati.

— Vsakomur se torej nudi prilika, da si za **mal denar** nakupi pri nas **soliden, pristen okrasek**, ali pa si preskrbi potrebnih žlic, namiznega orodja in vseh mogočih drugih **porabnih predmetov pristno srebrnih ali iz kina srebra.**

— Proda se tudi trgovinska oprava z blagajno vred.

— Slavno p. n. občinstvo vabim najvljudneje, da čim največ porabi to **redko priliko**, ter bilježim velespoštovanjem

— **Jurij Wagenpfeil, juvelir,**
Celovec, Kramergasse 11.

Poslano.

— Ker mi je gospod **Jurij Wagenpfeil** poveril likvidacijo, si usojam Vas iznova opozoriti na koristi, ki Vam jih nudi gorenje pismo in katerih se pri tej priliki lahko poslužite, in Vas prosim, da se v lastnem interesu prepričate o **izredni ceni.** Kupiti si morete v resnici le dobro in solidno blago pod zelo ugodnimi pogoji.

— Pripominjam, da sprejem do 1. februarja 1908 vsako novo delo, kakor **tudi vsa popravila in gravure**, ter bilježim, pričakujem cenjenih naročil.

— velespoštovanjem

— **Adolf Wagenpfeil, juvelir, Ljubljana.**

2614

Zahvala.

O nenadni in prerani izgubi mojega nepozabnega in iskreno ljubljene soproga in očeta, gospoda

Edvarda Pitschmann

postajnega mojstra

došlo mi je toliko dokazov pristrčnega sočutja, da ne morem vsakemu posamezno se zahvaliti, torej izrekam tem potom vsem sorodnikom prijateljem in znancem mojo najiskrenejšo zahvalo, dalje se v prvi vrsti zahvaljujem slavnemu pogrebnemu društvu železniških uslužbencev vsem darovateljem krasnih vencev ter za veliko spremstvo k zadnjemu počitku.

Osobito se čutim dolžna vse priznanje in zahvalo izreči ravnatelju na Rakovniku preč. g. A. Kovačiču za vso požrtvovalnost in ljubeznivost ki jo je izkazoval predragemu pokojniku v zadnjih urah, enako tudi predrag g. načelniku Karol vitez plemenitemu Heilmayr-ju za vse njegove prijaznosti in dobrote v zdravju, boleznih in smrti.

Bog plačaj vsem!
Ljubljana, 16. novembra 1907.

Amalije Pitschmann
roj. Kustim.

— **FRANC JOZEFOVA** grenka voda.

Novosti te sezije!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19

Priporoča **svojo novo urejeno veliko zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dame, dečke in deklice po najnižjih cenah.** 2397 15

Slivovko

1902 letnik, ima na prodaj franko 4 litre za 9 K
60 v., 6 let staro **vinsko žganje** 2 litra 5 K
60 v., graščinsko oskrbnitvo **Golitsch, p. Kojnice** Stajarsko. 2498 13-4

2 prodajalni 2

ena na vogalu, se dasta **ceno v najem** v hiši na Poljanski cesti 22 (blizu nove gimnazije).
2543 3-3

Debeli Trudringerji

pridejo dne 24. novembra v Ljubljano!

2613

Raba tega v zamašek vžganega znamenja in ruđeče vrelske etikete se priporoča kot varstvo proti pogostim ponaredbam

Giesshübelske kisle vode.

IX

izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn. Toles. postaja. zdravilno kopališče pri Karlovih vratih. Prospektiastonj in franko. V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, vodilji poselitiskih prodajalnicah in trgovinah z lastvinami iz vsega sveta. Zaloge pri Mikael Kastner-ju in Peter Lauer-ju. Ljubljana. 114 52-5. Da se izognejo prevaram, naj zahtevajo p. n. konzumtje, da se jim Giesshüblerjeve steklenice odpro ob njih navzočnosti, da morejo opaziti vžig na zamašku.

China

železo Malaga, znamka „orel“, za tvoritev krvi pri belici, slabosti, utrujenosti, najboljši krepil o sredstvo za gospe in otroke ter rekonvalescente. Radi kem. zveze China z železom lahko vsprejemljivo, kar pri navadnem železu, vinu ni vselej lahko mogoče. Cena mali steklenici 2 K, veliki stekli. K 3-60. Izdeluje in pošilja tudi po pošti

lekarna pri „Orlu“ kemika Mardetschlägerja

Ljubljana, nasproti Trance, Jurčičev trg, 2577 Pozor! na bivališče tvrde! 5-2

Leposlovni mesečnik

„Dom in Svet“

stane za celo leto 9 K. — Naroča se v Ljubljani.

Osební kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konzorciji za hranilnico in predujeme uradnišk. društva dajejo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovalci izključno. Naslovi konzorcijev se povedo brezpl. pri osrednjem vodstvu uradn. društva, Dunaj, Wipplingerstrasse 25. 2438 1

Dobro trgovina

z mešaním blagom

se takoj odda z vso zalogo po jako nizki ceni, zaradi preselitve v Ameriko. Trgovina stoji tik drž. ceste in 2 min. od kolodvora. Kje pove upravništvo „SLOVENCA“.

2585 3 3

Naznanilo!

Usojamo si naznaniti slavnemu občinstvu, da bodemo z današnjim dnevom zopet pričeli točiti v naši restavraciji v Wolfovih ulicah št. 12 naše izvrstno

„Granatno pivo“

ki je varjeno po lastnem načinu iz najskrbnejše karameliziranega sladú. To pivo je radi množine proteinovih snovij (albumoza, peptona in amida) ki jih ima v sebi zelo koristno rekonvalescentom in bolehnim osebam sploh in priporočamo ga odkritosrčno vsem kot jako redilno in krepilno sredstvo.

Dobi se tudi v steklenicah v označeni naši restavraciji, kjer se tudi sprejemajo naročila na cele zaboje. Z odl. spoštovanjem

J. Auerjevi dediči.

2611 2-1

S 1. decembrom se da

gostilna na račun, trgovina pa v najem

oziroma se tudi proda v hiši nasproti kolodvora Bohinjske železnice. - Naslov pove iz prijaznosti upravništvo.

2594 1-1

Krasne kravate, moderne ovratnike, srajce, boa za dame in otroke, fine bluze, krila, lepe kapice in čepice, rokavice in nogavice itd. se dobe najcenejše pri

A. VIVOD-MOZETIČ

Ljubljana, Stari trg 21.

Dovozna cesta 4, L. Schiffer Dovozna cesta 4.

priporoča najtopleje

Ia. trboveljski premog

v kosih in orehovnik

kakor tudi lepa suha bukova in mehka drva v polenih in razsekana. — Oddaja 2610 se v vsaki množini. 4-1

Glasovir

izigran, dobro obranjen. se ceno proda v Škofji Loki št. 43.

2615 3-1

SODE

stare, močne in nove v dobrem stanju, so za prodati pri

2604 3-1

Ivan Buggenig

cesta na Rudolfovo železnico št. 5. v Ljubljani.

Šivilje in učenke

se sprejmejo takoj

A. Singer, Gosposke ulice 4.

2600 2-1

Mestna hranilnica v Novem mestu

naznanja slavn. občinstvu, da bode vsled sklepa upravnega odbora od dne 12. novembra t. l.

obrestovala vloge po 4 1/2 odstot.

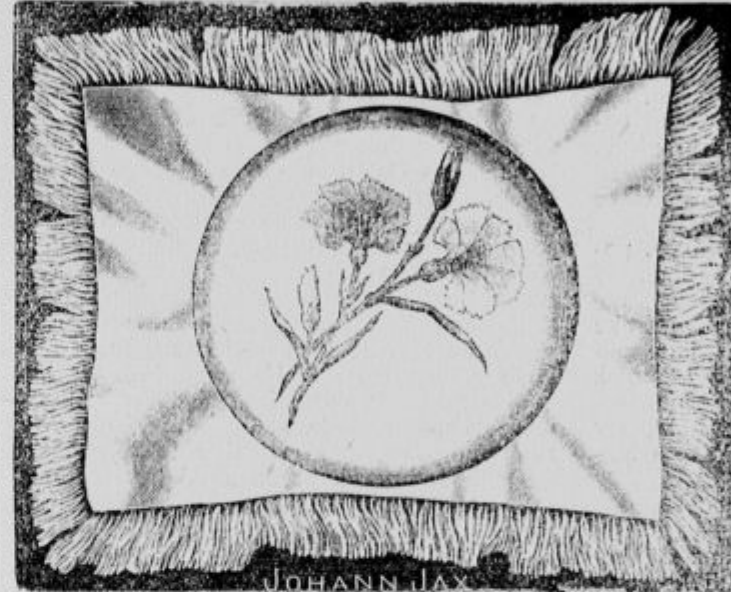
Nasprotno pa bo računala za hipotečna posojila 5 1/2 odstotkov in za menice po 7 odstotkov, in to začasno, dokler se razmere na svetovnem denarnem trgu ne predrugačijo.

Mestna hranilnica v Novem mestu, dne 14. novembra 1907.

2598 3-1

Ravnateljstvo.

Pozor! Svoje odjemalce ali tiste, ki bi hoteli postati odjemalci. Pozor! učimo vezenja

na Jaxovih šivalnih strojih

zlasti na naši vsako konkurenco presegajoči

Centralbobbin in Ringschiff

vsakčas brezplačno.

Prijave se sprejemajo vsak čas dneva v trgovini na Dunajski cesti št. 11.

2607 1-1

Ivan Jax in sin v Ljubljani.

Radi izredno velike zaloge

priložnostna prodaja

jopice za dame, pale-toti, ovratniki, kožu-hovinaste jopice in koljerji, kakor tudi obleke za gospe, ranglan ovratniki, zim-ske suknje, kožuho-vinaste sacco, kožuhi za mesto in na po- tovanje. :: ::

Najnovejši modeli!

2603 6-1

O. Bernatovič

Razglas.

Št. 13585

Dne 2. januarja l. 1908. ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželnem dvorcu (Kongresni trg) XX. žrebanje obveznic 4% kranjskega deželnega posojila.

2612 1-1

Od deželnega odbora Kranjskega v Ljubljani 13. novembra 1907.

: Pisalne, potne in kabilne potrebščine. :

Razstava.

Največja izbira za

2599 1

Miklavževa, božična in novoletna darila

priporoča po najnižjih cenah

trgovina z galanterijskim, nürnbergskim blagom in igrači

Pred škofijo 2, F. M. SCHMITT Pred škofijo 2.

Mila, parfumi, glavniki, krtače, galoše, rokavice, plošče in valjci za gramofone.

Denarnice, listine, potne, tržne in damske torbice.

Potni, papirni, ovčji, ročni in pestilni jerbast

Seb. Unterhuber v Ljubljani, Dunajska cesta 73 nasproti topničarski vojašnici

Ustanovljeno 1870.

lastnik **Fr. Benque**

Ustanovljeno 1870.

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov, podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov

Telefon št. 237

priporoča se

Telefon št. 237.

v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamenja (v različnih imitacijah) kakor: posamezne dele za fasade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po naročilu narejene z železno sestavo oementne oevi (rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov itd.; plošče iz cementsa (Metallique), preproste in z različnimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzeteje betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta. Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha — Proračuni zastoj in poštne prosto. 1179 30-9

Cenik in navodilo zast. in franko.

Cenik in navodilo zast. in franko.

Lasje so kras človeka!

BARIN

je sedaj priznано najboljšo in najuspešnejšo

sredstvo

ki v nekaj minutah po želji spremeni lase, brado ali brke. — Na perilu ne pušča nikake sledi. Najboljše sredstvo proti 1726 4-3

Izpadanju las in pleši je Ella-sredstvo za lase.

Provzroči naglo rast las in brade, čisti in krepi glavo. Cena mali steklenici K 3.60, veliki steklenici K 5.—.

Ella-kreme za obraz odstranjuje vse pege na obrazu, pomladi in osveži polt. Cena po velikosti, 1, 2 in 4 K. **Ella-milo K 1.** **Ella lepotilo K 1, 2 in 3.** **Ella-umivalna voda K 1.**

Naročila naj se naslavljaajo na

Baros Gábor

tovarna kosmetičkih toaletnih sredstev **Budimpešta VII., Dohány utoza I.** Zaloga 50. Telefon 872.

Tovarna: **I. Varosmajor utca 42,** lastna hiša, telefon 45-45.

Razpošilja se 2 na dan po pošti po povzetju ali vposlatvi denarja.

KAŠLJUJOČIM

otrokom in odraslim osebam

pišpisujejo zdravniki zelo uspešno

THYMOMEL SCILLAE

kol sredstvo, ki odtrgava sluz, jo odvaja, ki blaži in potolažuje krčeviti kašelji in ki odstranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov so se že imenitno izrekli o hitrem učinkovanju tega sredstva. Thymomel scillae, pri oslovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.

Vprašajte, prosimo zdravnika!

1 steklenica 2-20 K. Po pošti franko proti pošiljatici 2-90 K; 3 steklenice pri pošiljatici 7 K. 10 steklenic pri pošiljatici 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga

lekarna **B. FRAGNER-Ja** 2430 c. kr. dvorn. zalagatelja 24-1 Praga III., št. 203

Dobiva se skoraj v vseh lekarnah. Pozor na ime sredstva, izdelovatelja in na varstveno znamko.

Istrska :: vina

beli moškati, belo vino, rudeče, teran, ter vinsko žganje se dobiva pri vinogradniku **Antoniju Ferlan di Giorgio, v Rovinju, Istra.**

2421 24-8

Pridelovana prvna kranjska tovarna za glasovirje Hilsnerjeve ul. 5 Ljubljana blizu Gradšca **Rudolfa A. Warbinek**

prilporeča svoje izborne za vsa podnebnja solidna zgrajene pianine, glasovirje in harmonije tudi samoinstalirane proti gotovini plačila na obroke ali v najem.

Največja tovarna v južni Avstriji. — Poroštvo 6 let. — Izvoz v vse dežele. — Popravila in vglavnevanje se izvrše najtočneje in računajo najceneje.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke, cilindre in čepice v najnovejših faconah in v velikih izberah

priporoča 112 52-28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Pozor! Pozor!

Ivan Savnik

„pri Besenčanu“ v Kranju na Glavnem trgu.

Priporoča svojo veliko zalogo sukna, modnega in platnenega blaga, lepih porhantov, kakor tudi vsakovrstno podlogo, ogrinjavke, pletene rute, zgornih jop (Überjack) ter nepremočljivih pelerin za ženske in moške. Posebno pa opozarjam gg. neveste in ženine, da si pred nakupom ogledajo mojo veliko zalogo, katero sem zopet povečal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorci brezplačno in poštnine prosto. 2506 8-0

Za gg. šivilje in krojače posebni popust.

Na drobno in debelo!

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rudeče in belo vino od 56 L. naprej.

Ivan Demšar 2261 12

podkovski kovač in izdelovatelj vozov v Ljubljani :: Marije Terezije cesta št. 6 :: priporoča svojo veliko zalogo **VOZOV** kritih in nekritih, lično in trpežno izdelanih, po jako nizki ceni. Sprejme se v pouk tudi več učencev.

Ustanovljena 1. 1888. **Tovarna pečij.** Ustanovljena 1. 1888.

založnik zveze ces. kralj. avstrijskih državnih uradnikov.

ALOJZIJ VEČAJ

LJUBLJANA. — Trnovo Opekarska cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom, častiti duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanin in poljubno barvanih do najpriprostejših **prsternih pečij** 1181 26-10

različnih vzorcev kakor: renaissance, barok, gotske, secession itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter le v svoji stroki popolnoma izvežban. Ceniki na zahtevo brezplačno in franko.

Ortopedično-zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom gospoda **Dr. IV. ORAŽNA** raznovrstno skriviljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. nahaja se na **Turjaškem trgu št. 4 v I. nadstr.**

Pojasnila daje gosp. **dr. Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. ure dopoldne in od 2.—3. ure popoldne v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Kinematograf EDISON

:: Dunajska cesta nasproti kavarni „Europa“. :: Danes v soboto nov spored.

Najbogatejšo zalogo in najraznoročnejšo izbiro 2005 52-2 vrstnejšo izbiro

klavirjev in harmonijev ima Alojzij Kraczmér

izdelovalec klavirjev in sodno zapriseženi zvedenec

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v zalogi preigrani pa brezhubni klavirji. Prevzamam ubiranje in popravljanje vseh sistemov. Glavno zastopstvo dvornih firm L. Bösendorfer na Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Lübau, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižje izposojevalnina. — Dolna plačila.

!! Trgovci pozor !!

trgovina z mešanim blagom v Št. Jakobu v Slov. goricah, edina poleg cerkve in šole, se da z blagom vred takoj v najem. 2581 3-2

Naprava vodnjakov.

Slavnemu p. n. občinstvu se priporočam za naravo **betoniranih vodnjakov**, studenčnih in cistern ali kapnic, ter sploh za razna dela pri **vodovodih** vsake vrste.

Velespoštovanjem

ANDREJ FRANTAR vodnjakarski mojster 2540 3 Požen k, pošta Cerklje pri Kranju.

Predstave se vršijo v delavnikih od 5. do 9. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 9. ure popoldne.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure popoldne predstava za dijake po znani ceni.

Dr. Kovacs-evo mazilo za roke.

V rabi nedosežno, povzročuje nežnost in belino rok v 3 dneh. — **Lonček 1 K 20 v.**

„International“ odstranj. mahu

naгло in gotovo odstrani nepotrebne kocine v obrazu in po rokah. — **Steklenica 6 K.**
Razpošilja po povzetju lekarna pri **Mariji Pomagaj, Budapest Liszt Ferencz-tér 20.** 2307 18-1

Parna žuga Deghenghi v Ljubljani kupuje proti gotovini

hrastove dile

1 laško colo debele in od 5 col naprej široke, ter plačuje iste po **14 vinarjev 1 laško colo**, postavljene franko Ljubljana državnih kolodvor Šiška. 2157

Kupuje tudi hrastove hlode in frize.

Izvolite pisati po vzorcu!

Barhenti

in flanele modernih vzorcev, platno, damasti, namizni prti, brisače, srajce, kakor tudi vse platneno in bombaževinasto blago, modno blago za obleko za dame in gospode, zajamčeno dobro, 2082 priporoča 13-3

V. J. Havliček

izvozna trdka lanenega in modnega blaga v **Podébradecih.**

V najem se odda

na Viru št. 3. pri Domžalah

hiša,

ki je pripravna za **gostilniško obrt** in za **trgovino.** — Več se izve istotam ali pa pri **FR. STUPICA, trgovcu v Ljubljani, Mar. Terezije cesta 1.** 2444 4

Lepa prilika!

Hiša

z **gospodarskim poslopijem** in **lepim vrtom**, pripravna za vsako obrt, poleg dolenskega kolodvora v Ljubljani se **proda** iz proste roke. 2464 6-6 Naslov vprav. „Slovenca“.

Vedno DEBELOST Vedno

English Breakfast Tea sveži izredno zdrav in prijetno diši.

Edino pristen z ljubjevo prevezo iz **Einhorn-lekarne v Welsu** 1 zavoje 3 K, dvojni zavoje 5 K 50 v, poskušnja 1 K 50 v, pošto posebej. 2062 v

3 ali 4 mizarske pomočnike

zmožne vsakovrstnega mizarskega dela, sprejme proti dobri plači po dogovoru

JAKOB SERNEL 2535 6-3

mizar v Begunjah šte. 6 pri Cerknici.

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniment Capsici com.
Nadomestek za **Sidro-Pain-Expeller**

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v. K 1-40 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelak.

Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi
Elisabethgasse šte. 5 nova.
Dobro razpoložljiva. 2265 (40-1)

FRAN ŠEVČIK
puškar v Ljubljani,
Židovske ulice 7.

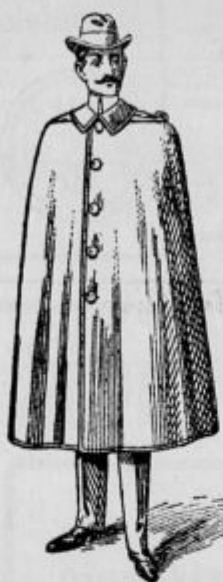
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih, najbolj fino narjenih **pušk**, posebno lahke trocevke in puške za šibre z jeklenimi cevi (Böhlerstahl). Tudi velika zaloga samokresov, lovskih potrebščin in nabojev po najnižji ceni. — Popravki se izvršujejo točno, zanesljivo in ceno. **Geniki na zahtevo zastonj.**

Zelo trpežno opeko

kakor strešno, zarezno in navadno, za oboke in zidovje
priporoča v poljubni množini
A. KOBEL, BOROVNICA.

Hamburg-Amerika Linie

Voznja traja 6 dni — izvrstna prilika za potovanje je in ostane
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
„Amerika“ 24,000 ton
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25,000 ton — traj še enkrat večji
kakor do sedaj velik parniki z 8-12,000 tonami
Pojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Nepremočljive pelerine za gospe, gospode, deklice in dečke.

predpisane pelerine za častnike

iz tirolskega lodna ali velblodje dlake po vsaki ceni priporočata

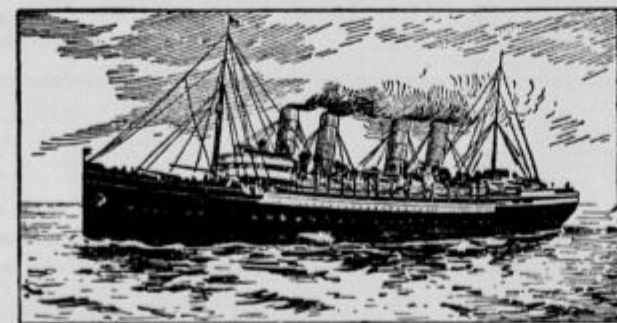
Gričar & Mejač

Prešernove ulice št. 9. Ljubljana Prešernove ulice št. 9.

Ilustrovani ceniki zastonj in poštine prosto.

2332 (6-)

Najcenejša vožnja v Ameriko.

„Amerika“

E. Kristan
oblastveno koncesionirana potovalna pisarna za **Ameriko**

71 52-49

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Zastonj

zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatini, srebrnini itd. 2554 2

Drag. Heger
urar, juvelir in graver.
Osiek I. Kapucnska ul. 4. (Slavon.)

Zahtevajte brezplačno dopošilitev mojega ilustriranega cenika z nad 1000 slikami. — Jamstvo več let. Vsako neopiplno blago se vzame nazaj za popolni znesek. Slika 1/2 nav. velikosti. 611 35

- St. 365 srebrena damskartmont gl 3-50
- St. 322 srebrena moška remont. 3-50
- St. 337. srebrena sidro 15 kamnov 5- dvojni plašč 6-50
- St. 341, srebrena s sidro dvojniplašč 15 kamnov, posebno močna 7-9-50

Anton Kiffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatine in srebrnine. Izvoz v vse dežele. **Maribor L5., stajersko.**

Najnižje cene Največji izbor
Preobleke. Popravila.
L. Mikusch
tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Stalno delo za 50 let!

Rojaki, Slovenci, pozor!

The Cleveland-Cliffs Pioneer Iron Company, Marquette, Michigan, North America, potrebuje mnogo **drvarjev.** Plača po K 5-75 od sežnja, ki obsega 2 metra dolžine in 45 palcev višine. Družba ima stalno delo za mnogo let ter izplačuje v gotovini vsakega desetega v mesecu. Cepljenje drv ne povzroča nobenega posebnega truda ter se dà prav dobro zaslužiti. Kdor želi natančnejših pojasnil, naj piše enemu izmed spodaj podpisanih, ki mu pojasni vse potrebno in tudi pove, kako naj potuje, da dospe v omenjeni kraj. 2387 8-5

- John Knave,** Alger Ca. Limestone P. O. Michigan, North America.
- Jacob Levstik,** Coalwood P. O. Michigan, North America.
- Frank Debelak,** Rumely P. O. Michigan, North America.

2 izurjena mizarska pomočnika

sprejme v trajno delo proti dobri plači **A. Rojina,** mizarski mojster, Ljubljana, Wolfove ulice šte. 6. 2552 3-2

Rane
vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsako nesugjo, ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko oskrbljivo rano. Za 40 let se je izkazalo mednarodno znano, tako imenovano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za zdravljenje ran. To zdravilo rane čisti, obvaruje iste, olajšuje nastajajočo bolečino, kladi in pospešuje zaceljenje.
Razpošilja se vsak dan.
1 pudica 70 v. in, pol pudice 50 vinarjev. Proti predplačilu K 1-16 se pošljejo 4 pudice, ali K 7-10 pudice poštine prosto na vsako postajo avstro-ograrske monarhije.
Val dell embalaže imaje sako nito deponovano varstveno znamko.
Glavna zaloga **B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj** lekarna „pri črnem orlu“ Praga, Malá strana; ogel Nerudove ul. 203.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Hardtschlagov, J. Mays.
2172

RAZGLAS.

Razpisuje se služba

občinskega tajnika

mestne občine Kranjske z mesečno plačo 160 K.

Službo je nastopiti 1. januarja 1908. — Prosilci popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi vložijo naj svoje z dokazi usposobljenosti in spričevali dosedanjega službovanja opremljene prošnje

do dne 15. decembra t. l.

pri podpisnem županstvu.

Mestno županstvo v Kranju,

dne 12. novembra 1907.

2579 3-1

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam najvljudneje naznaniti, da prodajam odslej svoje priznane izborna

2542 3-2

gorenjsko sukno

vsako sredo ter soboto vse druge dni pa na Vodnikovem trgu na Poljanskem nasipu šte. 8

in ne več na Marijinem trgu. Veselospoštovanjem

JOSIP REICH, tovarnar v Ljubljani.

Pozori!

Pozori!

Panorama Kosmorama

v Ljubljani

Dvorni trg šte. 3,

pod „Narodno kavarno“

Električna razsvetljava.

Rastavljeno od 17. nov. do všt. 23. nov.:

Bavarska glavna mesta.

Krasni prizori.

Služba

2592 3-2

organista in cerkvenika v Hrenovih na Notranjskem

se razpisuje. Poleg dobre plače je pričakovati tudi še postranskih zaslužkov. Izurjeni Cecilijanci, samci ali zakonski brez otrok, imajo prednost pri enakih sposobnostih.

Prosilci naj lastnoročno pisane prošnje vložijo do 1. decembra 1907 na župni urad v Hrenovih, koder se izvede vsi pogoji.

Najvišje sadeže je možno doseči

Ceres-ova

jedilna mast je nedosežna

glede dobrega okusa, nepokvarjenosti, nizke cene in priproste priprave. III 2081

Na najvišje povelje Njeg. e. in kr. apost. Veličanstva

XXXVIII. c. kr. državna loterija

za skupne civilne dobrodelne namene tostranske polovice.

Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dopuščena vsebuje **18.389 dobitkov v gotovini** v skupnem znesku **512.890 kron**

Glavni dobiček znaša 200 000 kron v gotovini.

Srečkanje nepreklicno 19. decembra 1907. — Ena srečka stane 4 K:

Srečke se dobivajo pri oddelku za državno loterijo na Dunaju, III., Vordere Zollamtstrasse 7. v loter. kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštnih, brojavnih in železn. uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za drž. loterije).

Paramente

je mogoče kupiti po ceni in ugodno le direktno pri firmi 0-0

Josip Neškudla

protokolirana veletrgovina in tovarna v Olomucu (Kraljestvo Češko.)

Priporočila po zelo nizkih cenah bogato vezene paramente v vseh barvah in slogih: kazule, pluvijale, dalmatke, vela, nebasa, bandera, zastave, propege, pregrinjala, albe, rokete itd. pod jam-tvom tr-znosti; nadalje v lastnih delavnicah narejene kelije, oiborije, monštrance, svečnike, lestenoe itd. s krasno opravo strogo po cerkvenih predpisih.

Navodila zavoda.

Podpisani zavod nima nobenega zastopnika, ki bi p-dražil solidno blago za 20%, t. j. za petino prvotne cene; radi tega se dobe predmeti potom direktnega naročila v Olomucu ceneje, kakor jih ponujajo v svojih cenikih konkurenčne češke in nemške firme.

Ilustrirani ceniki zastoj in franko.

Plačilni pogoji ugodni.

— Paramenti se pošiljajo na ogled franko. —

Patniki v Ameriko

Kateri želijo dobro, po ceni in za nesljivo potovati naj se obrnejo

Simona Hmeletka

v Ljubljani Koroševske ulice 20.

Škafcovstrna Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Kuharica ali gospodinja

dobro izurjena v gospodinjstvu, posebno pa v kuhinji, išče službe pri kakih boljših rodbini ali pa v župnišču. 2601 1-1

Več sto stoječih hrastov in smerek

ob državni cesti ugodno na prodaj. Naslov pove uprava tega lista. 2565 2 1

Postavno kavarovano. Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je

Thierryjev balzam

z zeleno znamko „redovnica“.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatin steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.— se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naredila se navišjajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradu pri Rogoški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah. 86 52—

Iščem

mizarskega pomočnika

takoj za trajno delo. 2580 1-1

Simon Černe

mizarski mojster v Gorjah pri Bledu.

Nova hiša

enonadstropna z velikim vrtom in velikim dvoriščem pri farni cerkvi v Ljubljani, pripravna za vsako obrt se iz proste roke po ceni prodaja. Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 2605 1-1

2 ključarska pomočnika

mlada in urna v svoji stroki, dobita takoj trajno delo. 2593 8-2

JAKOB MALENEŠEK, ključarski mojster

v Boh. Bistrici (v novo urejeni delavnici).

Božič 1907.

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči Pooblaščen sem izvršiti ta nalogo. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gld. 6-90 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektivnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. spalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, je skozi in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz da leta inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno božično in novoletno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven nanihanjeno vrstveno znamko (zdrava kovina)

Izvlaček iz pehvalnih pisem:

Bil sem s pošiljativjo krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.

Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Panorama international

2595 Pod Trančo 2. 1-1

Razstavljeno od nedelje 17. nov. do všt. sobote 23. novembra:

Sev. Amerika.

Potovanje angl. geogr. družbe v Kanado. ::

Razpošiljam nastopne najfinejše mesne izdelke:

Fine kranj. klobase, 11 kom.	gld. 1.—
hrenovk.	1.—
salame iz gnjati, kg a	1-20
Brunšviške klobase	—80
Gnjati a la praške	1.—
Peršut in care	—90

Razpošiljam vse proti povzetju od 5 kg naprej

Se priporočam 2510 6-4

M. MODIC, Siška pri Ljubljani.

Najboljše božično darilo

6 kom. rjuh

najfin., brez šiva, 150 cm šir., 200 cm dolg. K 14-50.

TKalnica za plašna in bombazovina

Bratje Krejcar, Dobruška, češko.

Vzorec in planinji in bombazovina brezplačno pošljemo. Tušil volično blag. za darilo.

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj **A. REPIČ,** sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2319 6

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica: K 2.000.000. ||

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča promese na ogrske premijske srečke

cele a K 12.—, polovice a K 7.—	15. novembra	K 300.000
promese na 4% ogrske hipotečne srečke a K 4.—	15. „	70.000
promese na 3% zemeljske srečke I. a K 5.—	16. „	90.000

Vse tri promese skupno le K 19.—.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: K 200.000. |||

Szantnerjevi črevlji edini v kakovosti, lepi obliki in fini izvršitvi!

Največja zaloga **Zimskih črevljev** za gospode, gospe in otroke.
Dokolenic (kamašen) za lovce in gozdarje:
Črevljev za dom v izvrstnih oblikah po zmernih cenah.
Moški čevlji od K 8.— naprej. **Ženski čevlji**, nizki, od K 4 80 naprej. **Ženski črevlji**, visoki, od K 8'50 naprej.
 Trgovci dobijo primeren popust.

Prva in največja zaloga črevljev na Kranjskem
= F. SZANTNER =
 Ljubljana, Šelenburgove ulice 4, Ljubljana.
 Ceniki zastoj in poštnine prosto. Zunanja naročila proti povzetju.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša),

se priporoča pred. duhovščini in

izdelovanje

cerkvenih

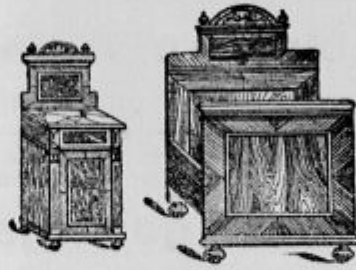
para-

mentov.

Izdeluje cele ornate kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burse, štole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in satez vese nju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkvene perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobre blage, cene pa megoonesti nizke, zagotavlja trpetno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi zadovoljno prevzame.

289 26-45

FILIP LAZAR,

mizarski mojster, Jesenice, Gorenjsko

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo

veliko zalogo

hišne oprave

iz mehkega in trdega lesa. vsakovrstnih stolov, miz, madracev in žimnic. — V zalogi imam veliko izbero

krst (mrtvaških trug)

od najpriprostejše do najfineše in pa po najnižjih cenah brez konkurence!

832 11

Globin

je najboljšo in najfinejšo čistilo za čevlje.
 Dobi se povsod.

529 10

I. južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba Celje

Novo ulice šte. 11.

1044 26-1

Lastniki: Robert Diehl, Ant. Kolenc, Fr. Strupi.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. Podobarski atelije. Izvrševanje vseh stavbenih del kakor: stopnic, podbojev, fasad, nastavkov itd. iz različnih kamnov in cementsa.

Špeciialna delavnica in podobarski atelije za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, prižnic, obhajilnih miz, krstnih in kropilnih kamnov itd.

Tlakovanje cerkva, dvoran, in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje

pohištenih plošč iz različnih ter najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah

Mnogobrojna zaloga grobnih

spomenikov

iz različnih vrst marmornih in sjenitov po raznovrstnih narisih in po najnižjih cenah.

Naprava

zidanih ali betoniranih rodbinskih rakev (grobišč)

Popravljanja

spomenikov ter izdelavanja napisov v iste

Brušenje, poliranje in struganje kamna s stroji

Strokovno dovršene risbe in načrte kakor tudi proračune na zahtevanje brezplačno

Registriran vzorec. **Bajna iluzija!** Oblastveno varovano.

1974 **Najlepši kras božičnega drevesca** 15-1

ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano **briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1** popolnoma iz kovine s 6 pozlač. angelci 30 cm vis. Garantira se za funkcijoniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali najmanjše drevo s preprostim nanašenjem. Postavljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcijonira tudi brez prižiganih sveč.

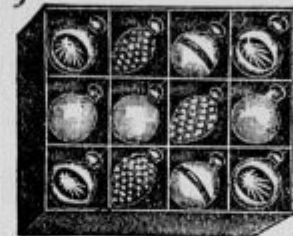
Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo, nanje pritrjeni izboljšani jekleni betički pa udarjajo na troje zvoncev in blago-zvončno, srebrnočisto zvonjenje zadoni, mlado in staro prestavljajoč v božično blaženost. Kos stane s kartonom in navodilom vred K 150.

3 kosi	K 4-25	9 kosov	K 12-
4 "	" 5-50	12 "	" 15-
6 kosov	" 8--	24 "	" 20-
	36 kosov	K 43-50	
	50 "	" 58-	
	100 "	" 112-	

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično drevesce, izvršeno veleelegantno in posebno fino ponikljano, s sukaniimi stebriči za zvonce in tremi prekrasno žarečimi srebr. lametastimi rožami, ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno odsevajo, kos s kart. in navod. vred K 2-

3 kosi	K 5-50	9 kosov	K 15-50
4 "	" 7-25	12 "	" 20-25
6 kosov	" 10-50	24 "	" 39-50
	36 kosov	K 57-50	
	50 "	" 71-50	
	100 "	" 150-	

Najnovjši

stekl. nakit za božično drevesce

12 kos. sortiranih, skrbno zaviti v kartonu, po velikosti in izvršitvi po K -40, -60, -70, -80, 1-1-20, 1-50, 2-- , 6 kos. kartonu, po velikosti in izvršitvi po K -75, -90, 1-1-, 1-20. Lametta, angelski lasci, srebrni ali zlati, kuvert K -10, šica za orehe 100 kosov K -20, verižice iz steklenih kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po velikosti kroglic K -90, -95, 1-20, 1-40. Srečice 24 kosov v kartonu K -50, večje 15 kosov v kartonu K -58, držajci za sveče, tucat K -50.

Prosimo zahtevajte katalog

Božična nagrada.

Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено nasekrat naroči za božično nagrado alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koležar za 1. 1908.

Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Podilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravnije se naroča na odročku postne nakupnice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročilu opomni, ali naj se pošlje blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu naročitelju, da nameni, čim la mogoče, blago še pred 15. decembrom, ker pošta po 15. decembru zaradi hudega snega ne more dostavljati tako hitro, kakor ob navadnem času. Nastavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

tvornica ur v Mostu
JAN KONRAD

ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu
 št. 1940 na Češkem

Zahtevajte moj najnovjši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastoj in poštnine prosto.

pristna Roskopf patentna remontoirka na sidro švicarskega zistema s masivnim solidn. švicarskim kolešjem na sidro in zaščito za gonilno vzmet, pristno nikljasto okrovje z varstveno plombo in šarnirskim pokrovom, ovaln. robom, 36 uridolca (ne gre samo 12 ur), okrašeni in pozlačeni kazalci, najnatandnejšeregulariranje 3letnigarantijski list, kom. 5 K, 3 kom. 14 K. S sekundnim kazalcem 6 K, 3 kosi 17 K.

Bogata izbira v mojem glav. katalogu.

Št. 7223. Denarnica iz enega kosa, svetlorjava, safian mnogo prostora za drobič, 4 predeli, notranja zapora na vzmet, nikelj, nasta zunanja zapora 9 cm dolžnosti, 6 cm širosti K 150.

Št. 7202. Cena dobra denarnica iz enega kosa, močnega, gladkega unja zgrana, la zaklopci iz govedine, 4 predeli in vizitje, 3 zapora, 9 cm dol. 6 cm šir. K 135.

Bolje denarnice po K 185, 2-10, 2-80, 3-10, 3-50, 3-80, 4-20 in višje

VZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure **po 4³/₄ 0** to je. daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. ————— Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1 Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik.

Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.

Delniška družba „**ZDRUŽENIH PIVOVAREN**“ Žalec in Laško
 priporoča svoje **izborno pivo**. — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko).
 Zaloga Spodnja Siška (telefon št. 187).
 Pošiljatve na dom sprejema restavratore „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.)

Važno za trgovce in žganjetoče.

Opozarjam p. n. trgovce, žganjetoče, kakor tudi gostilničarje na svojo veliko zalogo **esenc, rumove kompozicije, raznovrstnih čajev, konjakov, malage, Lacrimae Christi, finega jamajskega ruma, pristne slivovke, brinjevca, tropinovca** in pa vseh vrst likerjev.

Ugodno je za vsakega odjemalca, ker razpošiljam vsako množino po isti ceni, kakor trdke iz nemških krajev ter jamčim za najboljši uspeh vsake esence po priloženem navodilu. Neugajajoče blago sprejemem na svoje stroške nazaj. 2495 26-3

Za obila naročila se priporočam s spoštovanjem

Avgust Benigar
 I. kranjska trgovina s čajem, rumom in esenci,
 Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3.

Stavbeno, umotno in konstrukcijske ključavničarstvo.
 Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl
 J. Spreitzer-ja nasl.
 LJUBLJANA, Štomkove ulice 4.

priloga se slavemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v te stroke spadajočih predmetov: žične emreže na stroj, obhajilne mise, ograje na mirodvoru obmejne emreže, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strelevoče, železna okna, železne stole itd.

Specialiteta: valjni zastori in solnčne plakte po najnovjšem sistemu s samodvigalnimi operami brez vijakov.
 1609 52-59

Preselitev trgovine.

Vljudno javljamo, da smo znatno povečali svojo **zalogo pohištva** in trgovino iz Sodnijskih ulic preselili v ljubljanski kolizej Marije Terezije cesta 11. 2550 4-3 (Samo v Kolizeju.)

Se priporočamo **Ruc & Comp.**

Franc Keber
 urar in trgovec z zlatinjo in srebrnino
 Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

Zahtevajte veliki najnovjši cenik, ki ga vsak dan razpošiljam brezplačno in poštne preste.

=Fotografski zavod=
JULIJ MÜLLER

javlja svojim cenjenim naročnikom najvljudneje, da se mora še za nekoliko časa odložiti zopetna otvoritev njegovega ateljeja.

2494 3-3

Dobra kupna prilika!

Dne 27. novembra 1907 ob 10. uri predpoldne prodala se bo pri c. kr. okrajni sodnji v Šoštanju hiša na glavnem trgu v Šoštanju, v kateri se je več ko sto let do letos izvrševala dobro idoča medicarska in svečarska obrt z odjemalci v saleški in savinjski dolini. Obrtna priorava in gospodarska poslopja se prodajo zraven. Najnižji ponudek je **16000 K.** Kdor želi pojasniti, naj se obrne na **g. dr. Ludovika Filipič-a**, odvetnika v Celju.

2584 2-2

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krajno **biago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, korsetlje, prte** itd.

vsplah vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštene po najnižji ceni bandera in vse druge obleke.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolje pri naročilih svrati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjše postrežbo in najnižjo ceno, sstrjuje, da bode hvalezna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 2803 26-35

Ana Hofbauer,
 Imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posoda v Ljubljani, Wolfveve ulice 4.

Najkrajša in najcenejša vožnja Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York je proga rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so znažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez **Kanado**, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
 v Ljubljani,
 Kolodvorske ulice odslej štev. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“. 320 36-37

OSREDNJA BANKA ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22. (Ustredni banka českých spořitelén)

Del. kap. 7,000,000.—
 Telegrami: „Sporobanka“.
 Depoziranje kavcij in vadij raznih vrst.
 Eskont menjic samo denarnih zavodov.
 Bankovne informacije in svete brezplačno.

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
 Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
 Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 1/2 % in 1/2 %, upravne pristojbine. **Financiranje javnih podjetij.** Emisija lastnih 4 % bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

1431 100-6
 Podružnica v Brnu
 Telefon N. 12017.
 Telefon št. 12017.

A. ZAJEC cementarna na Pešati p. Dol pri Ljubljani.

Slavnim cestnim odborom in županstvom priporočam **zalogo cementnih cevi** (6, 10, 15, 20, 25 30, 40 cm svetlobe) za napravo vodotokov, vodovodov itd., miljne in kilometrske kamne po jako ugodnih cenah.

Preč. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom nudimo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakri-

stije, veže, kuhinje in hodnike, krasne **mozaik plošče** v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih. Trotoar krog cerkvenega zidu zabranja vlago v cerkvah. — Izdelujemo tudi raznovrstne stopnice, podboje, oklepe za okna, krasne križe poljubne velikosti z vdelanim železjem za na pokopališa iz imitiranega granita in marmorja,

grobne spomenike, okvirje

in korita za živino in drugo cementno blago.

641 24

☛ **Ceniki in vzorci na zahtevo.** ☚

Pri nakupovanju
= suknenega =
in manufakturnega
= blaga =
se opozarja na tvrdko

HUGO IHL

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 4.
811 88-94
Velika zaloga suknenih ostankov.

ANTON PRESKER

744 52-19

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14
Štilikovan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Štilikovan z zlato kolajno in križcem v Londonu 1905.

na priporoča preč. duhovščini **duhovniške obleke** / izdelovanje vsakovrstne / iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko **izgotovljene obleke** / svojo zalogo / posebno na havelke v največji izbori po najnižjih cenah. **Behavilaj uniform avstrijskega društva šolskih uradnikov**

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 80

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Steckenpferd- liljskomlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečín n. L.
je in ostane glasom vsak dan došlih priznanic naj uspešnejše vseh medicinskih mil proti mazuljem kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah mila in brivnicah. 434 50-33

Zagrebska delniška pivovarna

se usoja p. n. gostilničarjem v Ljubljani in na deželi vljudno naznaniti, da je po priporočilu gostilniške zadruge **otvorila**

zalogo piva v Ljubljani.

Pivo je zajamčeno izborne kakovosti, cene zmerne, tako, da lahko tekmuje z vsako drugo pivovarno, in to tembolj, ker je pivovarna zunaj vsakega kartela.

Za točno in vestno postrežbo se jamči in prosi za mnogobrojna naročila. Naročila sprejema zastopnik naše zaloge, gosp.

FRAN ROJNIK v Ljubljani,

ki daje tudi vsa natančnejša pojasnila.

☛ **Klet se nahaja v Spodnji Šiški št. 180.** ☚

2575 3-2

Trgovci z vinom!

Ob priliki naročil ne pozabite na domačo tvrdko

Bratje Lučić-Roki ::

Vis (Lissa) Dalmcija

ki ima v zalogi **viška vina** ter jih pošilja v svojih sodih najbolj sloveča na drobno in debelo počeni od 30 litrov naprej, po zmernih cenah, ne boječ se nikake konkurence. — **viški opol in belo vino** Naš poznani radi svoje dobrote in izbornosti ne potrebuje nobenega priporočila, ker se priporočata sama, torej trgovci, požurite se!

● **Odjemalcem na debelo dajemo popust.** — ● **Vzorci na zahtevo brezplačno.** — ● **Za pristnost naših vin jamčimo.** — ●

2178 16-16

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti **duhovščini** in cerkvenim **predstojništvom** kakor p. n. **občinstvu** za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za **steklarstvo** v **figuralni** in **navadni ornamenti**, **stavnno** ter **portalno steklarstvo** kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber **steklenega** in **porcelanastega blaga** vsake vrste, **svetilnik**, **zrcal**, **okvir**, **podob**, **izdelovanje okvir**ov za **podobe** itd. 1731 52-11

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Tovarna
za
stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, pošta Borovnica, Kranjsko,
izdeluje

☛ vsakovrstne stole ☚

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence
ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastoj in franko.

300 vinskih sodov

po 300, 400 in 700 litrov iz hrastovega lesa, prav dobro vzdržanih, oddaja po prav nizkih cenah

tvrdka M. Rosner & drug

2351 (6-11)

Ljubljana.

Slovita, moderno urejena
tovarna

G. SKRBIC

Zagreb, Ilica 40

priporoča svoje obče poznate solidne in cene

žaluzije, lesene in **platnene rolete**, lesene in **železne zavornice** za izložbe in prodajalne,

ter prosi naj slavno p. n. občinstvo obrača vedno večjo pozornost na to solidno tovarno.

Ceniki in proračuni na zahtevo zastoj.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI, Pred škofijo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo. 2401

Fotografični zavod Julij Müller

ustanovljen v letu 1870

uljudno naznanja svojim cenj. odjemalcem, da ostane do 1. nov. za nove posnetke radi prezidave in razširjenja, zaprt; pač pa se sprejemajo poznejša in druga naročila v postopju „Hotela Lloyd“ nasproti „Hotel Uniona“.

1754 17

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov

Stavb. in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v tubah za akadem. slikarja.

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir

Telefon 154.

Delavnica:

Miklošičeva cesta št. 6

Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolinjeja itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spadajoča dela v mestu in na deželi kot priznane rešmo in šno po najnižjih cenah.

766 52-20